

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA
BİLİM DALI

YEREL YÖNETİMLERE BAĞLI SPOR VE
EGZERSİZ ALANLARINDAN HALKIN
BEKLENTİLERİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Yunus GENÇ

Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL

2017

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Cengiz ARSLAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL

Danışman

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Doç.Dr. Çetin YAMAN

Doç.Dr. Eyyup NACAR

Yrd.Doç.Dr. Mikail TEL

TEŞEKKÜR

Tez konumun seçiminden, araştırma sonuçlandırılıncaya kadar bilimsel katkıları ile çalışmalarımı yönlendiren, her zaman yanımda olan ve desteğini bir an olsun esirgemeyen hocam Yrd.Doç.Dr. Mikail TEL'e, fikirleri ile tezime yardımcı olan hocam Prof.Dr. Çetin YAMAN'a ve Öğr.Gör. Hasip CANA'ya sonsuz saygı ve şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans sürecimde her anında desteğini esirgemeyen kardeşim Halil İbrahim GENÇ'e teşekkür ederim.

Yunus GENÇ
Elazığ, Ocak-2017

İÇİNDEKİLER

KAPAK SAYFASI	i
ONAY SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
1. ÖZET.....	1
2. ABSTRACT	2
3. GİRİŞ	3
3.1. Spor Ve Egzersiz Alanları.....	6
3.1.1. Sporun Tanımı ve Önemi	7
3.1.2. Spor Yönetimi	13
3.1.3.Egzersizin Kavramı ve Önemi	16
3.1.3.1.Çocuklarda Egzersiz ve Yararları	17
3.1.3.2. Yetişkinlerde Egzersiz ve Yararları	24
3.1.3.3. Yaşlı Bireylerde Egzersiz ve Yararları	28
3.1.4. Spor ve Egzersiz Alanlarının Önemi ve Gerekliliği	30
3.1.5. Spor ve Egzersiz Alanlarının Bölgeye Faydaları	32
3.2.Yerel Yönetimler Ve Spor	33
3.2.1. Yerel Yönetim Kavramı ve Önemi	33
3.2.2. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi	34
3.2.3.Yerel Yönetimler Kanununda Spor.....	35
3.2.4.Yerel Yönetim Organları	39
3.2.4.1.İl Özel İdaresi Görevleri ve Organları	39
3.2.4.2. Köy Yönetimi ve Organları.....	41
3.2.4.3. Belediye Yönetimi	42
3.2.4.3.1. Belediyelerin Görev ve Organları	44
3.2.4.3.2. Belediyelerin Spor İle İlgili Görevleri	55
3.2.5. Gelişmiş Ülkelerde Spor Yönetimi Uygulamaları	56
3.2.6. Türkiye’de Belediyelerin Spor Yönetimi Uygulamaları.....	56
3.2.7. Elazığ İlinin Demografik Yapısı	57

3.2.8. Elazığ İlinin Fiziki/Sosyal Yapısı ve Yerel Yönetimlerin Halka Sunduğu Hizmetler.....	58
4. GEREÇ VE YÖNTEM.....	62
4.1.Araştırma Modeli	62
4.2.Hipotezler.....	63
4.3.Evren ve Örneklem	63
4.4.Verilerin Toplanması	64
4.5.İstatistiksel Analiz.....	64
5. BULGULAR.....	66
5.1. Araştırmanın Örneklem Grubuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Bulguları	66
5.2.Veriler Toplama Aracına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	72
5.3. Araştırma Alt Problemlerine Ve Hipotezlerine İlişkin Bulgular	72
6. TARTIŞMA SONUÇ	85
7. KAYNAKLAR	103
8. EKLER.....	117
9. ÖZGEÇMİŞ.....	121

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Frekans Dağılımları	66
Tablo 2. Katılımcıların Yaş Gruplarına İlişkin Frekans Dağılımları	66
Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımları	66
Tablo 4. Katılımcıların Meslek Gruplarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	67
Tablo 5. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları	67
Tablo 6. Katılımcıların Düzenli Spor Yapma Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları	67
Tablo 7. Katılımcıların Düzenli Olarak Spor Yapmama Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	68
Tablo 8. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Tercih Ettikleri Zaman Dilimine İlişkin Frekans Dağılımları.....	68
Tablo 9. Katılımcıların Haftalık Spor Yaptıkları Gün Sayısına İlişkin Frekans Dağılımları	68
Tablo 10. Katılımcıların Spor Tesislerini Haftalık Kullandıkları Gün Sayısına İlişkin Frekans Dağılımları	69
Tablo 11. Katılımcıların İldeki Spor Tesislerini Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları.....	69
Tablo 12. Katılımcıların Spor Tesislerini Yeterli Bulmama Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	69
Tablo 13. Katılımcıların Spor Yapma Amaçlarına İlişkin Frekans Dağılımları ...	70
Tablo 14. Katılımcıların Ailelerinde Spor Yapan Diğer Kişiler Olması Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları	70
Tablo 15. Katılımcıların Spor Tesislerinde Aktif Olarak Yaptıkları Spor Branşlarına İlişkin Frekans Dağılımları	71
Tablo 16. Katılımcıların Spor Tesislerinde Kullanmak İstedikleri Spor Ve Egzersiz Aletlerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	71
Tablo 17. Katılımcıların Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	72
Tablo 18. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	72

Tablo 19. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	73
Tablo 20. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	74
Tablo 21. Katılımcıların Meslek Gruplarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	76
Tablo 22. Katılımcıların Gelir Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	78
Tablo 23. Katılımcıların Düzenli Spor Yapma Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	79
Tablo 24. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Tercih Ettikleri Zaman Dilimine Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	80
Tablo 25. Katılımcıların Haftalık Spor Yaptıkları Gün Sayısına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	81
Tablo 26. Katılımcıların Spor Tesislerini Haftalık Kullandıkları Gün Sayısına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	82
Tablo 27. Katılımcıların Spor Tesislerini Yeterli Bulma Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	83

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

F:	Frekans Değeri
N:	Kişi Sayısı
TC:	Türkiye Cumhuriyeti
TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
P:	Anlamlılık Düzeyi
SPSS:	Statistical Package For Social Sciences
SS:	Standart Sapma
U:	Mann Whitney U Skoru
X:	Ortalama
X ² :	Kruskall Wallis H Skoru
%:	Yüzde Değeri

1. ÖZET

YEREL YÖNETİMLERE BAĞLI SPOR VE EGZERSİZ ALANLARINDAN HALKIN BEKLENTİLERİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)

Yapılan bu araştırmada yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden faydalanan bireylerin spor hizmetleri konusundaki görüşlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Elazığ ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden faydalanan 263 kadın ve 237 erkek olmak üzere toplam 500 birey katılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetleri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesinde Genç (2016) tarafından geliştirilen “Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği” kullanılmıştır (1). Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında tanımlayıcı istatistikler ile Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların düzenli olarak spor yapma alışkanlıklarının düşük olduğu, yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden genellikle haftada 2-3 gün yararlandıkları, yerel yönetimlerin sundukları spor tesislerinin yetersiz olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin spor tesislerinde gördükleri yetersizliklerin başında sırasıyla kapasite yetersizliği, antrenör eksikliği ve soyunma odalarının halka açık olmamasının geldiği tespit edilmiştir. Katılımcıların ölçek alt boyutlarından sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerinden orta düzeyde puan aldığı, hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerinden ise orta düzeyin üzerinde puan aldıkları belirlenmiştir. Bunun yanında katılımcıların spor hizmetleri konusundaki görüşlerinin cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu, meslek grubu, gelir durumu, düzenli spor yapma durumu, spor yapmak için tercih ettikleri zaman dilimi, haftalık spor yaptıkları gün sayısı, spor tesislerini haftalık kullanma süresi ve spor tesislerini yeterli bulma değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Spor, yerel yönetimler, belediye spor hizmetleri

2. ABSTRACT

PUBLIC's EXPECTATION FROM SPORT AND EXERCISE FIELDS BELONGED TO MUNICIPALITY (ELAZIG CITY SAMPLE)

Investigation of opinions of individuals, who benefit from sport services served up by municipalities, about sport services as some variable was purposed in this research. Totally 500 individuals as 263 female and 237 male, who benefit from sport services served up by municipalities in Elazig city, participated in research. "Expectation Scale from Sport Services" developed by Genc (2016) was used in research to identify participants' opinions about sport services served up by municipalities (1). Descriptive statistics, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H test in SPSS 22.0 data analysis program were used in analysis of data obtained. It was established that participants' doing sport regularly habits was low level, they benefit from sport services served up by municipalities as 2-3 times in a week, they think sport services served up by municipalities are inadequate. It was established that capacity inadequate, trainer deficiency and dress rooms are not opened to public were head of inadequate. It was identified that participants took medium level score in numeral adequate, preferences and communication factors, they took over of medium level score in service adequate and recreative factors. Besides, it was established that participants' opinions about sport services were differentiated as their gender, age group, education level, occupational group, income level, doing sport status regularly, preference time slice to do sport, weekly day count to do sport, weekly time period of sport fields usage to do sport, finding sport fields adequate statuses ($p < 0,05$).

Keywords: Sport, Municipalities, Municipality Sport Services

3. GİRİŞ

İnsanların yaşamında sergiledikleri birçok bedensel etkinlik bulunmaktadır. Spor etkinlikleri de insan yaşamında sıklıkla gözlenen bedensel etkinliklerin içinde yer almaktadır. Bu nedenle dünyanın birçok ülkesinde insanlar spor etkinliklerine yönelmektedir. Bunun temelinde, tarihsel süreç içerisinde insanların hayatında her dönem sporun yer alması yatmaktadır. Bu nedenle günümüz toplum hayatında insanların kendilerini spordan soyutlamaları mümkün değildir (2).

Sporun, insanların günlük yaşantılarına farklı yollar ile girmeyi başarmış olduğu bilinmektedir. Buna bağlı olarak spor insanların yaşam tarzlarında yer edinmiş, insan yaşamının her döneminde aktif olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Günümüzde yapılan spor etkinlikleri sosyal bir kurum olmuş, insanların sosyalleşme gereksinimlerini ve zevklerini tatmin ederek hayatlarında canlı kalmayı başarmıştır. Sporun içinde toplumun davranış, düşünce, görüş ve inançlarına yönelik ifadeler ve şekillerin bulunuyor olması sporun sosyal bir nesne olduğunu göstermektedir. Sosyal bir nesne olan spor, insanların sosyalleşme dönemlerinde büyük bir alanı kapsamakta olup, buna bağlı olarak toplumun psikolojik açıdan aktif olmaları ve sosyalleşmelerinin spor ile mümkün olduğu belirtilmektedir (3).

Yerel yönetimler ile merkezi yönetimlerin sahip oldukları vazife ve işlevleri yerine getirmeleri, toplulukların ilerleme ve aşama kat etme sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir (4). Yerel yönetimlerin, sporun toplulukta ilerlemesinde ve yöresel isteği artırma konusunda çeşitli katkıları bulunmaktadır. Bu açıdan yerel yönetimler sporun kitlelere ulaşması amacıyla eğitim kurumlarında sporun yayılmasına yardımcı olabilir, sporun her alanda kabul edilmesi için bazı adımlara katkı sağlamak, spor tesislerinin yapımı ve kullanımında topluma destek olmaları beklenmektedir. Bu sebeple yaşam boyu spor felsefesi ve herkes için spor anlayışına uygun adımlar ile tutundurulmasına özgü çalışmalarda bulunmaları bir hayli önemlidir (5).

Yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinin kalitesinin ve yeterlilik düzeyinin incelenmesi oldukça önemlidir. Özellikle yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinin kalite ve yeterlik düzeyinin artırılması için

öncelikli olarak yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinin eksik yönlerinin belirlenmesi önemli bir husustur. Bu durum son yıllarda spor bilimleri alanında çalışmalar yapan araştırmacıların dikkatini çekmiş olup, yerel yönetimlerin spor hizmetleri üzerine birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Ancak ülkemizde yerel yönetimlerin spor uygulamaları hakkındaki kullanıcı görüşlerinin ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı:

Yapılan bu araştırmada Elazığ ilinde yerel yönetimlere bağlı spor ve egzersiz alanlarından halkın beklentileri, spor hizmetlerinden faydalanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi:

Bilindiği gibi yerel yönetimler bağlı bulundukları bölgelerin birçok ihtiyacını karşılamak ve halka hizmet sunmak için kurulmuştur. Yerel yönetimlerin halka sundukları hizmetlerin büyük bir bölümü kamu hizmeti olup, halkın fiziksel çevredeki temel ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Yerel yönetimler tarafından sunulan hizmetlerden birisi de spor ve serbest zaman etkinlikleridir. Söz konusu etkinlikler özellikle bölgede yaşayan insanların serbest zamanlarını verimli bir biçimde değerlendirmelerine ve sağlık kalitelerini arttırmalarına yardımcı olmaktadır.

Yerel yönetimler tarafından sunulan her hizmetin halkın gözünde belli bir kalitesi ve yeterliliği bulunmaktadır. Bu kapsamda halka sunulan hizmetlerden her zaman tam anlamıyla memnun olmayabilir. Bu noktada halkın sunulan hizmetler hakkındaki görüşlerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapmak ve elde edilen bulgulara göre sunulan hizmetlerdeki eksikliklerin giderilmesi yönünde çalışmalar yapmak oldukça önemlidir. Yerel yönetimler sunulan her hizmet kolunda olduğu gibi spor alanında halka sunulan hizmetlerinde de bazı eksiklikler bulunabilmektedir. Bölgede yaşayan insanlara sunulan spor hizmetlerinin bölge halkının sağlık kalitesini yükseltmeye katkı sağladığı göz önünde bulundurulduğu zaman, sunulan spor hizmetlerinin eksik yönlerinin belirlenmesine ve halka daha

iyi hizmet sunmak için gerekli girişimlerde bulunulmasına yönelik çalışmalar gerekmektedir.

Literatürde yer alan araştırmalar değerlendirildiği zaman yerel yönetimlerin spor uygulamalarına ve sunulan hizmet algılarına yönelik birçok araştırma bulunduğu görülmektedir. Buna karşılık uluslararası alanda yapılan çalışmalar ile kıyaslandığı zaman yerel yönetimlerde spor üzerine yapılan araştırmaların ülkemizde sınırlı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda yapılan bu araştırmanın literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi:

Yerel yönetimlerin sunduğu spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri sahip oldukları demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler:

1. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri meslek gruplarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri düzenli spor yapma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

7. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor yapmak için tercih ettikleri zaman dilimine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

8. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

9. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor tesislerini haftalık kullandıkları gün sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

10. Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Varsayımları:

1. Araştırmaya katılan örneklem grubunun güvenilir araştırma bulguları elde edebilecek sayısal yeterlikte olduğu varsayılmıştır.

2. Araştırmaya katılan bireylerin kendilerine yöneltilen anket sorularına içten, samimi ve güvenilir yanıtlar verdikleri varsayılmıştır.

3. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının araştırma hipotezlerini test etme konusunda geçerli ve güvenilir araç olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları:

1. Yapılan bu araştırma Elazığ il merkezinde bulunan ve yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden yararlanan 237 erkek ve 263 kadın olmak üzere toplam 500 gönüllü birey ile sınırlandırılmıştır.

2. Yapılan bu araştırma örneklem grubuna uygulanan anket sonuçlarından elde edilen araştırma bulgularıyla, diğer bir ifade ile araştırma grubunu oluşturan bireylerin kişisel görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

3.1. Spor Ve Egzersiz Alanları

Bu bölümde spor ve egzersiz kavramının önemi ile spor ve egzersiz alanlarının önemi ve gerekliliği üzerinde durulmuştur.

3.1.1. Sporun Tanımı ve Önemi

Spor etkinlikleri insan yaşamında büyük bir öneme sahip olmakla beraber, literatürde spor kavramına ilişkin olarak birçok tanım yapıldığı, spor kavramına ilişkin olarak yapılan tanımlar arasında bazı benzerlikler olduğu bilinmektedir (2). Literatürde spor kavramına ilişkin olarak yapılan bazı tanımlar aşağıda sıralanmıştır;

Spor, kültürel, toplumsal ve ekonomik kalkınmanın asıl bileşeni olan kişinin, kişilik yapısının oluşumunu tamamlamak, ruhsal ve fiziksel sağlığına katkı sağlamak, maharet bilim ve kabiliyet edinerek yaşadığı muhitte entegresini kolaylaştırmak, karakterinin ilerleme sürecinde kişiye tutundurma çabası kazandırmak, insanlar, topluluklar ve uluslararası kapsamda dayanışma ve hareketliliği sağlamak, kişinin yaşam sürecinde mücadele etmesinin ve yarışma içgüdüsünü kuvvetlendirmek, sınırlı kurallar çerçevesinde rekabet etmek, coşkulanmak ve rekabette üstün gelebilmek için uygulanan etkinliklerin tamamıdır (6).

Spor kişilerin psikolojik ve fizyolojik bakımdan sağlık durumlarını iyileştiren, sosyal açıdan tutum tarzlarını olgunlaştıran, kişilerin zihinsel ve motorsal durumlarını muayyen bir düzeye ulaştıran, biyolojik, sosyal ve pedagojik bir durumdur (7).

Genel olarak bakıldığı zaman spor, belli başlı bazı fiziksel aktiviteler bütünü olup, gruplar arası çalışma ve iş bölümünü sağlamakla beraber kişilerin fiziksel ve toplumsal bakımdan ilerlemesini etkileyen, insanlar ile karşılıklı olarak dayanışma içgüdüsüne katkı sağlayan ve kişilere topluluk üyeliği kazanmalarına katkısı olan bir olgudur (3).

Spor, kişilerin en temelde sağlıklı bir yaşama sahip olmak için ve buna ek olarak birbirleri arasında rekabet etmek, bu olgu için mücadele vermek ve bunları yaparken aynı zamanda eğlenceli vakit geçirebilmek için bilinçli olarak yapılan ve bazı kurallar dâhilinde uygulanan davranışların tamamıdır. Bu tanıma baktığımız zaman spor, fiziksel olarak katkı sağlarken aynı zamanda zihinsel ve ruhsal açıdan da kişiye etki eden bir durum olduğu görülmektedir. Spora yaparken sergilediğimiz hareketlerin tamamı belli başlı kurallar etrafında ve yaptığımız sporun verdiği mücadele ruhu ile meydana gelmektedir (8).

Yaşadığımız çağda, spor faaliyetleri kişinin hayatında bir bütün haline gelmiş olup, spor faaliyetleri kişilerin fiziksel, motorsal ve sosyal başarımlarını sergiledikleri ferdi ve topluluk halinde gelişen bir durumdur (9).

Sporun kişiye kazandırdığı bazı hususları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Spor faaliyetleri kişilerin beraber çalışma azmini kuvvetlendiren bir olgudur.
- Spor faaliyetleri kişilerin boş zamanlarını değerlendirdikleri bir faaliyettir.
- Spor faaliyetlerine ortak olmak kişilerin pratik zekâlarının ilerlemesine yardımcı olmaktadır.
- Spor etkinlikleri kişilerin topluluk içinde popüler kimliğe sahip olmalarına katkı sağlar.
- Spor etkinlikleri kişilerin sahip olma galip gelme duygularını tetikleyen, kişileri planlı programlı bir şekilde çalışma psikolojisi kazanmalarını sağlayan faaliyetlerdir.
- Spor, toplumun sağlıklı gelişmesinde bu sürece katkı sağlayan sosyal olgudur.
- Spor faaliyetleri kişilerin saldırganlık içgüdülerini kontrol altına almalarını sağlayan bir etkidir.
- Spor faaliyetleri siyaset ile de yürütülen etkinliklerdir.
- Kişiler tarafından bakıldığı zaman ise spor faaliyetleri sonunda ödülleri olduğu yarışmalardır.

Yapılan araştırmalara bakıldığı zaman sporun kazandırdığı spesiyalite ve fonksiyonlarının kişiye vermeyi amaçladığı bazı amaçları olduğu belirtilmiştir. Buna bağlı olarak sporun amaçlarının en başında ailenin tüm bireylerinin spor yapmalarına destek olarak onların sağlıklı, mutlu, çalışkan, depresyon düzeyi düşük, dinamik ve çağdaş bir topluluk üretmek, topluma olan sorumluluğun farkında, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı, üretime katkı sağlayan, ahlak düzeyi gelişmiş, yapıcı, erdemli ve faziletli kuşaklar yetiştirmek gelmektedir (7).

Kişilerin dâhil oldukları spor etkinliklerin faydaları literatürde bazı başlıklar altında yer almaktadır. Buna bağlı olarak spor faaliyetlerine dâhil olmanın faydaları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Fiziksel açıdan faydaları: spor faaliyetlerine katılmanın bir sürü faydası bulunmaktadır. Bunların en başında ise sporun fiziksel olarak kemik sağlığına destek olduğu, kemik gelişmesini ve ilerleyen yaşlarda kemik oluşumunda olumlu yönde etki ettiği bilinmektedir (10). Bedensel aktiviteler kassal ve yapısal özelliklerin gelişmesinde de önemli bir yere sahiptir. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel bütünlüğün sağlanmasında önemli bir fonksiyona sahiptir. Çünkü insanların gerçekleştirdikleri bedensel hareketlerin oluşumunda aktif rol alan kaslar ile pasif rol alan kemiklerin gelişmesinde planlı egzersiz faaliyetleri oldukça etkilidir. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel performansın ve kondisyonel özelliklerin gelişimine katkı sağlamaktadır. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan insanlar ile sedanter insanların fiziksel performansları arasındaki farklılık kolayca ayırt edilebilmektedir (11).

Spora katılım fiziksel performans öğeleri olan dayanıklılık, sürat ve çabukluk performansında artış meydana getirmektedir. Bu durum spora katılan bireylerin iş yapabilme kapasitelerinin artmasına, bunun yanında yorgunluğa karşı daha dirençli olmalarına katkı sağlamaktadır. Spora katılım ile fiziksel performans öğesi olan esneklik düzeyinde de artış meydana gelmekte, buna paralel olarak bireyin fiziksel zorlanmalara karşı direnci gelişmektedir (11).

Sağlık açısından faydaları: toplumun içinde bulunduğu dünya düzeninin yaşamımız üzerinde birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır. Buna bağlı olarak ölüm nedenlerinde ciddi artış meydana gelmektedir. Bu olumsuz yaşam koşulları içerisinde spor toplumun ve kişilerin bu durumdan etkilenmesini en aza indirmekte ve adeta bir zırh görevi görmektedir. Bu açıdan bakıldığında zaman spor faaliyetleri tıp alanları başta olmak üzere her alanda kişiye yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Kişilerin yaşam döngülerinin spor sayesinde daha sağlıklı ve dengeli bir biçimde geliştiği tespit edilmiştir (6). Sağlık bakımından olumsuz etkenleri ortadan kaldıran spor faaliyetlerinin kişinin üzerinde sağladığı artan ve azalan değer maddeleri aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır.

Artan değerler

- Genel olarak sağlık problemlerinin en aza indirilmesi,

- Kişinin vücudunda olabilecek olası enfeksiyonlara karşı direnç gücü artması ve gelişim göstermesi,
- Maksimal oksijen kullanım kapasitesinin artış göstermesi,
- Vücudun ısıya ve soğuğa karşı direnç oranının artması,
- Şeker hastası olan kişilerin spor yapmaları durumunda kan şekeri oranının kontrol altına alınması,
- Kan içerisinde ve kas gruplarında laktik asit üretiminin daha geç olması ve laktik asidin daha kolay bir şekilde dağılması,
- Spor yapma durumunda deriye doğru kan akış hızının artması ve buna bağlı olarak derinin daha zengin beslenmesi,
- Kan akışkanlık oranının artması,
- Vücudun bağışıklık sisteminin gelişim göstermesi,
- Glikoz toleransında artış meydana gelmesi,
- Cinsel olarak performans durumunun artması ve buna bağlı olarak cinsellikte daha istekli olmak,
- Vücudun postürünün düzgün bir şekilde olması ve bu kapsamda vücudun fiziksel açıdan daha hoş bir görünüme sahip olması,
- Fazla olan kalori kullanım kapasitesinin artış göstermesi,
- Eklemlerin elastikiyetinin gelişim göstermesi,
- Denge ve koordinasyon becerisinin gelişmesi,
- Düzenli spor yapma durumunda kan plazma oranının yükselmesi ve metabolizma sisteminin daha düzenli bir biçimde çalışması.

Azalan değerler

- Düzenli spor yapma durumunda kalp krizine yakalanma riskinin en aza indirilmesi,
- Daha öncesinde kalp krizi geçirmiş olan kişilerin tekrar kalp krizine geçirme oranlarının en aza indirilmesi,
- Kadınların gebelik dönemlerinde meydana gelen sıkıntıların (sırt ağrısı, bel ağrısı, stres, hormonal bozukluklar) en aza indirilmesi,

- Herhangi bir nedeni olmayıp, genel olarak stres nedeniyle kaynaklandığı düşünülen baş ağrısı problemlerinin ciddi oranda azalması,
- Diyetisyene gitmeden veya yeme içmemizde herhangi bir kısıtlama olmadan günlük yapılan sporla kilo kaybının meydana gelmesi,
- Vücut dinlenik vaziyette iken kalp atım hızının azalması,
- Günümüz şartlarında çok sık rastlanan bazı kanser türlerinde, örneğin; prostat, kolon, kan, göğüs kanseri vb. kanser türlerine yakalanma riskinin en aza indirilmesi,
- Vücudun kassal özelliklerinden dolayı kaynaklanan bel, sırt ve bacak kısmında oluşan ağrılarda azalma,
- Vücudun yağlanma oranının düşmesi,
- Düzenli spor yapma durumunda solunum kaslarında gelişme meydana gelmesi ve buna bağlı olarak solunum sayısında azalma meydana gelmesi,
- Kadınların sık sık yaşadığı menstürel semptomlarda azalma,
- Spordan hemen sonra iştah oranında azalma meydana gelmesi,
- Vücutta yaşlanma belirtilerinin oldukça gecikmesi,
- Kanda bulunan kolesterol düzeyinde azalma meydana ve LDL lipoprotein düzeyinde artış göstermesi (12).

Psikolojik açıdan faydaları: Spor etkinliklerinin kişilerin psikolojik sağlık gelişimlerinde sayısız yararı olduğu yapılan araştırmalarca tespit edilmiştir (13,14). İnsanların bedensel açıdan hareketsiz bir yaşam tarzına sahip olmaları bazı psikolojik sorunlarla karşılaşmalarına zemin hazırlarken (15), psikolojik sorun ve problemlerin tedavisinde spor etkinliklerinin ve çeşitli spor aktivitelerinin büyük katkısı bulunmaktadır. Buna örnek verecek olursak; çocukların bebeklikten çıkıp çocukluk dönemine girdikleri süreçte sık sık depresif hareket sergiledikleri ve buna bağlı olarak olumsuz davranışlar sergiledikleri bilinmektedir. Bu dönemde meydana geldiği tespit edilen depresif hareketlerin kesinlikle tedavi edilmesi gerekmektedir. Bu durumda kişinin zihinsel, fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı gelişmesine yardımcı olan spor etkinlikleri depresif etkenlerin ve buna bağlı belirtilerin azalmasında, bu tedavi esnasında kullanılan

ilaçların yerini almaktadır (16). Yapılan epidemiyolojik araştırma bulguları da yaygın psikolojik problemlerin başında gelen depresyon ile mücadelede spora katılımın koruyucu bir role sahip olduğu görüşünü desteklemektedir (17).

Spor ve egzersize katılımın psikolojik açıdan insanları güçlü kılmasının temelinde sporun bedensel dayanıklılığı geliştirmesi ve vücudu güçlü kılması yatmaktadır (14). Bunun yanında spora katılım insanların sahip oldukları negatif enerjinin vücuttan uzaklaştırılmasına katkı sağlayarak da psikolojik sağlığın korunmasına yardımcı olmaktadır. Spor ve egzersize katılımın psikolojik sağlık üzerindeki faydalarının başında stres, saldırganlık, öfke ve şiddet gibi davranışların azalması gelmektedir (18,19). Spor ve egzersize katılım psikolojik sağlığı korumanın yanında ruhsal sağlığın geliştirilmesinde de önemli bir etkiye sahiptir (20).

Sosyal açıdan yararları: İnsanların kazandıkları yetenekleri ilerletmeleri ve sağlıklı bir biçimde yaşamlarını devam ettirebilmeleri için düzenli olarak spor yapma alışkanlıklarını kazanmaları gerekmektedir. Topluma uyum sağlama sürecinde sosyalleşme aracı olarak gerçekleştirilen spor etkinlikleri kişi ile topluluk ilişkisinin gelişimine katkı sağladığı bilinmektedir (8). Özellikle grup halinde gerçekleştirilen spor etkinlikleri insanlar arası ilişkilerin, dayanışmanın ve iletişim becerilerinin gelişmesine destek olmaktadır (21). Spor faaliyetleri toplumun sosyal yaşamlarının içerisinde saygınlık göstermektedir. Sosyalleşme aracı olarak sporun kullanılmasının sebebi sporun birleştirici ve bütünleştirici özelliğinin olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle spor sosyalleşme de ve sosyal değişim sürecinde aracı görevi gördüğü için saygınlığı artmaktadır. Spor etkinliklerinin devamlı olması durumunda sosyal değerlerin de devamlılık göstermesine katkı sağlayarak, toplumun istikrarına, davranış ve değerlerin oluşum dönemine yön vermektedir. Yapılan spor faaliyetlerine katılmak kişilerin etrafındaki diğer kişiler ile sosyal ilişki kurma sürecine zemin hazırlar. Buna bağlı olarak spor faaliyetlerine sadece sporcu olarak katılmanın yanında taraftar ya da izleyici olarak katılmanın sosyal gelişim sürecinde kişiye katkı sağladığı belirtilmektedir (7).

Spor etkinlikleri toplumsal yapı içerisinde bazı sosyal değerlerin oluşmasına ve süreklilik kazanmasına katkı sağlamaktadır. Spor etkinlikler söz

konusu fonksiyonlarının birçok yolla gerçekleştirebilmektedir. Bu nedenle spor etkinliklerine katılım insanların sosyal yönlerinin gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Sosyalleşmeye paralel olarak bireyin kişilik özellikleri ve benlik yapısı da gelişmektedir. Bu nedenle spor olgusu insan yaşamında önemli bir yere sahiptir (3). Spor etkinlikleri bireylerin kişilik ve karakter gelişimlerini destekleyerek sosyal yönlerini geliştirdiği için dünyanın birçok ülkesinde spora önem verilmekte, çocuklar küçük yaşlardan itibaren beden eğitimi ve spor etkinliklerine yönlendirilmektedir (22).

3.1.2. Spor Yönetimi

Spor yönetimi kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikli olarak yönetim kavramına değinilmesi gerekmektedir. Özalp'a (2012: 3) göre yönetim, birtakım işlerin yapılması için gerekli olan işler bütünüdür. Yönetim sistemi içerisinde bulunan yöneticiler yanındaki insanlar ile çalışır ve elde edilen başarılar bir grup insan ile sağlanır. Bu yönü ile yönetim yöneticilerin yaptıkları eylemler olarak da tanımlanmaktadır (23). Sönmez ve Toksoy'a (2011: 53) göre yönetim, ekonomik açıdan bir değeri olan ya da olmayan, belirli bir amaca yönelik olarak kurulan kamu ya da özel sektör kuruluşlarının maddi kaynakları ile insan gücünün ve teknolojik kaynakların en iyi şekilde yönetilmesidir (24). Akdur'a (2003: 9) göre yönetim, belirli amaçlara ulaşmak için belirli olanakların kullanılması ve amaca ulaşma sürecidir. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi yönetim olgusu belirli amaçlar etrafında toplanan insanların oluşturduğu, eldeki mevcut imkânların örgütsel amaçlar için kullanılmasını ifade etmektedir. Yönetimin temel amaçlarının başında örgüt sürekliliğinin sağlanması, başarının sağlanması ve sürdürülmesi, örgütün büyümesi ve örgüt içerisinde yer alan işlerin çeşitlendirilmesi gelmektedir (25). Şahin (2004: 524) ise yönetimi "Tutku, beklenti, ihtiras, ihtiyaç ve amaçları birbirinden farklı olan insanlara iş yaptırma sanatı" olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre yönetimin temel amaçlarının başında örgütü meydana getiren bireylerin amaçları ile örgütsel amaçlar arasındaki uyumu sağlama gelmektedir (26).

Spor olgusu küresel açıdan ele alındığı zaman uzun yıllarındır dünya genelinde var olan bir olgudur. Spor yönetimi kavramı da son 50 yıllık zaman dilimi içerisinde önemli gelişmeler göstermiş, buna paralel olarak spor yönetimi

alanında gelişmiş bireyler yetiştirilmesinin önemi artmıştır. Spor yönetiminin ortaya çıkmasının temelinde sporun bir bilim dalı olarak kabul görmeye başlaması, sportif organizasyonların sayısının artması ve spor tesislerinin gelişmesi gibi unsurlar yatmaktadır. Kavramsal açıdan ele alındığı zaman spor yönetimi “Sporla ilişkili olan örgüt ve organizasyonların (spor kulüpleri, spor federasyonları, yarışma, müsabaka ya da turnuva organizasyonları, sportif malzeme satışı yapan firmalar vb.) sahip oldukları fonksiyonların verimli bir biçimde yerine getirilebilmesi için hem insan hem de diğer kaynakların etkin ve uyumlu kullanılma süreci” olarak tanımlanmaktadır (27,28). Diğer örgütsel yapılarda ve organizasyonlarda olduğu gibi spor yönetiminin de sahip olduğu yönetim fonksiyonları bulunmaktadır. Genel olarak spor yönetiminin fonksiyonları şu şekilde sıralanmaktadır;

Planlama: Geleceği bugüne yaklaştırma çabası olarak tanımlanan planlama spor yönetiminin en önemli fonksiyonlarından birisidir. Çünkü planlamanın olmadığı bir örgüt ya da organizasyonun amaçlarına ulaşması mümkün değildir. Planlamanın tam anlamıyla yapılabilmesi için misyon, vizyon ve hedeflere gereksinim duyulmaktadır. Yöneticiler söz konusu bileşenleri uygulayabilmek için sezgisel güçlerine ve yaratıcılıklarına göre hareket etmelidir. Bunun yanında farklı alternatifler değerlendirildikten sonra örgüt için en uygun olan yöntemler uygulamaya konulmalıdır.

Örgütlenme: Genel olarak örgütlenme yönetimin planlama fonksiyonu ile tasarlanan amaçların işleme konulma sürecidir. Örgütlenme sürecinde planların gerçekleştirilmesi için gerekli olan işler, söz konusu işleri yapacak kişiler ve kullanılacak araçlar sistemli bir biçimde tespit edilmektedir.

Yöneltme: Yöneltme kavramı literatürde sıklıkla emir-komuta, yürütme ya da uygulama gibi kavramlar ile aynı anlamda kullanılmakta olup, bu yönetim fonksiyonu tüm örgüt yapısının örgütsel amaçlar için harekete geçmesini ifade etmektedir. Yöneltme fonksiyonu başta grup yönetimi olmak üzere, çalışanların motive edilmesi, personel güçlendirme ve liderlik gibi unsurlardan meydana gelmektedir.

Koordinasyon: Örgütsel amaçlar belirlendikten sonra örgütün belirlenen amaçlara nasıl ulaşacağı örgütü oluşturan yapılar arasındaki koordinasyona

bağlıdır. Koordinasyonun sağlanmasında karşılaşılan en büyük sorun birimlerin kendi aralarındaki eşgüdümün sağlanması sürecidir. Koordinasyon ile örgüt içerisindeki tüm faaliyetler kolay hale gelmekte ve örgütün başarısı için faaliyetler uyumlu bir yapıya bürünmektedir.

Kontrol: Yönetim fonksiyonlarının son halkası olan kontrol, standartların tespit edilmesi, performans ölçümü ve performans ile standartların karşılaştırılma süreci olarak değerlendirilmektedir. Kontrol fonksiyonu diğer yönetim fonksiyonları ile iç içe yürütülen bir süreçtir (29).

Yukarıda sıralanan spor yönetiminin fonksiyonları birbiri ile iç içe olan süreçler olarak değerlendirilmektedir. Çünkü spor yönetiminin fonksiyonları birbiri ile iç içe geçmiş, aynı anda yürütülen ve birbirini tamamlama özelliğine sahip olan süreçlerdir. Bunun yanında yardımcı fonksiyonların bazı temel fonksiyonlar içerisinde açıklanması diğer fonksiyonların içinde kullanılmadıkları anlamına gelmemektedir. Örneğin; yardımcı bir fonksiyon olan motivasyon fonksiyonu yöneltme fonksiyonunun içerisinde açıklanmaktadır. Çünkü spor yönetiminde her bir yönetici yöneltme fonksiyonunu yerine getirirken çalışanları motive etmeyi de göz önünde bulundurmaktadır (29).

Modern ve profesyonel spor yönetiminin içerisinde birçok unsur bulunmaktadır. Söz konusu unsurların başında bilginin akışı, organizasyon yapısı, gönüllüler ile çalışanlar arasındaki iletişim, halkla ilişkiler, sporda teknoloji kullanımı, bütçeleme, medya ilişkileri, denetim ve kontrol, spor tesisleri, duyurular, tanıtım ve spor çevresini oluşturan diğer sektörler ile bağlantılar gelmektedir. Spor yönetimini oluşturan söz konusu unsurların her biri belirli düzeyde bilgi ve beceri gerektirmektedir. Bu nedenle spor yönetimi içerisinde en hassas görevlerin spor yöneticilerine ait olduğu belirtilmektedir (28).

Spor olgusu anında tüketilen ve saklanması mümkün olmayan hizmetlerden meydana gelmektedir. Spor müsabakalarının çoğunun canlı izlendiği ve sportif ürün tüketimlerinin anlık olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman spor hizmetlerinde tüketici memnuniyeti de anlık olmaktadır. Bu nedenle spor organizasyonlarının başarısı izleyici ya da katılımcılarda bıraktığı anlık memnuniyet ile ölçülmektedir. Bu nedenle spor yönetiminin felsefi açıdan işletme yönetimlerinden farklı olması gerekmektedir (28).

3.1.3.Egzersiz Kavramı ve Önemi

İnsanların sağlıklarını olumlu yönde etkileyen faktörlerin en başında fiziksel aktivitenin geldiği tespit edilmiştir. Bu tespite göre fiziksel aktivite durumunun yüksek oranda olmasının sonucunda mutlu ve dirençli bir vücuda sahip olmasında, vücudun enfeksiyonlardan korunmasında, yaşlanma nedeniyle organik gerilemenin yavaşlamasını sağlamakta, yaşlanma sürecinin ve buna bağlı olarak yaşlılık belirtilerinin en aza indirilmesinde, solunum ve dolaşım sisteminin çalışma kapasitesinin en üst düzeye çıkarılmasında, psikolojik stres düzeyinin en aza indirilmesinde, çeşitli rahatsızlıklardan korunmada ve bu rahatsızlıkları önlemede ve vücuda koruyucu etki sağlamaktadır (30). Demir ve Filiz (2004: 113) egzersizin faydalarını şu şekilde sıralamıştır;

- Düzenli olarak egzersiz yapmak kassal yapının gelişmesine, kas kuvvetinin artmasına ve kasların daha fonksiyonel çalışmalarına katkı sağlamaktadır.
- Egzersize katılım ile birlikte bireyin solunum frekansı artmakta, buna paralel olarak akciğerlerde soluk alma volümü de artmakta ve solunum sistemi zamanla daha ekonomik çalışmaya başlamaktadır.
- Düzenli egzersiz şeker hastalığı, yüksek tansiyon, hareketsizlik ve aşırı kilo alma gibi sağlık sorunlarını önlemektedir.
- Egzersize katılım ile bireyin enerji seviyesi yükselmekte, bireyin zihin açıklığı gelişmekte ve ruhsal denge yapısı korunmaktadır.
- Düzenli egzersiz ile kalp hastalıkları ve kanser oluşma riski en aza indirilmektedir.
- Egzersize katılım ile bireyin kan basıncı düşmekte, vücutta oluşan toksin maddelerin dışarıya atılma hızları artmaktadır.
- Düzenli olarak egzersize katılım ile insanların kemik ve kas sağlıkları korunmaktadır (10).

Yukarıda yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman, insan yaşamında egzersizin önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle özellikle ilerleyen yaşla birlikte insanların sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri için spora yönelmeleri önemli bir hale gelmektedir (10). Düzenli egzersizin ve spora katılımın genel yararlarının yanında çocuklar, yetişkinler ve yaşlı bireyler

açısından da birçok yararı bulunmakta olup, çocuklar, yetişkinler ve yaşlı bireylerde egzersizin yararlarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.1.3.1.Çocuklarda Egzersiz ve Yararları

Sosyalleşme döneminin en şiddetli olduğu ve bu sebeple sosyal gelişim düzeyinin en çok beslenmesi gereken sürecin başında çocukluk dönemi gelmektedir. Bu nedenle çocukluk döneminde beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmanın öneminin oldukça büyük olduğu bilinmektedir. Çocukluk döneminde beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak ve ilerleyen büyüme dönemlerinde de spora olan ilgi ve alakanın devamı etmesi, kişinin çocukluk döneminden itibaren kararlı bir şekilde beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılması sosyalleşme sürecine oldukça büyük katkı sağlamaktadır. Çocukluk çağında oynanan oyunlar ve benimsenen spor faaliyetleri, bulundukları ortamın birçok özelliğini çocuklara yansıtmak olup; farklı bir deyişle, içinde bulundukları ortamların gelenek ve değer anlayışları spor ve oyun faaliyetleri ile benimsetilmektedir. Bu sebeple sosyal gelişim düzeyinin en iyi şekilde beslenmesini sağlayan beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile ilgili oyunlar süreçte en etkili eğitim aracı olarak bilinmektedir (7). Eğitim sistemi içerisinde çocukların fiziksel aktivite ve egzersiz gereksinimlerini karşılayan en önemli ders beden eğitimi olup, beden eğitimi derslerinin çocukların gelişimi açısından faydaları şu şekilde sıralanmaktadır;

- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri fiziksel hareket becerilerinden meydana geldiğinden dolayı çocukların temel hareket becerilerinin gelişmesine destek olmaktadır.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri esnasında beden farkındalıkları gelişmekte olup, beden eğitimi ve spor etkinlikleri sayesinde çocukların hareket becerilerini sergilerken beden ve alan farkındalıklarının gelişimi desteklenmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ile çocukların lokomotor ve non-lokomotor hareketler ile manipulatif hareket becerileri gelişmektedir.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri vasıtasıyla çocuklar birden fazla kombinasyona sahip hareket becerilerini uygulamayı öğrenmektedir.

- Beden eğitimi ve spor faaliyetleri kapsamında öğrenilen hareket becerilerinin sürekli olarak pekiştirilmesi zamanla çocukların öğrendikleri hareket becerilerinde ustalaşmalarına destek olmaktadır.
- Küçük yaşlardan itibaren beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım ilerleyen yaşlarda bireyin düzenli spor ve egzersiz yapma alışkanlıkları kazanmasına katkı sağlamaktadır.
- Düzenli olarak beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım çocukların sağlıklı yaşam davranışları kazanmalarına katkı sağlamaktadır.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım hayal etme, yaratıcılık ve düşüncesi toplama gibi becerilerin gelişmesine yardımcı olmaktadır.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çocukların işbirliği yapma, diğer arkadaşlarına saygılı olma, başarı hazzını ve mağlubiyeti kabullenme gibi sosyal becerileri kazanmalarına katkı sağlamaktadır.
- Çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri motorsal performans becerilerinin gelişimine katkı sağladığı için çocukların daha sağlıklı bireyler olmalarına destek olmaktadır (31).

Çocuklar hareket etmekten zevk aldıkları gibi çevrelerini tanıma konusunda da meraklı bir yapıya sahiptirler. Bu noktada çocukların grup halinde katıldıkları beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocukların özgürce hareket etmelerine ve diğer çocukların duygularını anlama becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır (32).

Çocuklarda fiziksel aktivite ve egzersize katılımın fiziksel ve fizyolojik faydalarının yanında sosyal açıdan da birçok faydası bulunmaktadır (33,34). Literatürde yer alan araştırma bulguları da egzersiz ve spora katılımın çocuklarda sosyal gelişimi desteklediğini ortaya koymaktadır. Özellikle eğitim sistemi içerisinde çocukların bedensel etkinlik ihtiyaçlarını karşıladıkları beden eğitimi ve spor dersleri önemli bir sosyalleşme aracı olarak değerlendirilmektedir (7). Duman ve Kuru (2010: 18) tarafından yapılan çalışmada 13-16 yaş grubunda bulunan çocuklarda spora katılım durumunun kişisel uyum düzeyi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 440 çocuğun dâhil edildiği çalışmada çocukların kişisel uyum düzeylerinin belirlenmesinde kişilik

envanterinden yararlanmış, araştırmanın sonunda çocukların spora katılım durumlarına göre kişisel duyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Buna göre, düzenli olarak spor yapma alışkanlığı bulunan çocukların kişisel uyum düzeylerinin düzenli spor yapma alışkanlığı bulunmayan sedanter çocuklara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (22). Yıldırım (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmada lise çağında bulunan çocuklarda spora katılımın ve spora katılım biçiminin sosyal beceri gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya ferdi spor dalları ile ilgilenen 94, takım sporları ile ilgilenen 99 ve herhangi bir spor yapma alışkanlığı bulunmayan 95 sedanter öğrenci olmak üzere toplam 288 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin ilgilendikleri spor dalına (takım, ferdi) göre bazı farklılıklar gösterdiği, bunun yanında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri arasında bazı farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sedanter lise öğrencileri ile kıyaslandığı zaman takım ve ferdi spor dalları ile ilgilenen çocukların daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (35).

Çocuklarda spora katılımın sosyal gelişim üzerine etkilerinin ele alındığı diğer bir çalışmada kız çocuklarında hentbol sporuna katılımın sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 14-16 yaş grubunda bulunan kız çocukları deney ve kontrol grubu olmak üzere 20'şer kişilik iki gruba ayrılmış, deney grubunda bulunan çocuklar 9 ay boyunca hentbol sporuna özgü antrenman programına dâhil edilmiş, bu süreçte kontrol grubunda bulunan çocuklar herhangi bir spor ya da egzersiz faaliyetine katılmamıştır. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda yer alan kız çocuklarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık düzeylerinde anlamlı bir gelişme meydana gelmediği, buna karşılık hentbol çalışmalarına katılan deney grubundaki çocukların sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık düzeylerinde anlamlı gelişmeler gözlemlendiği tespit edilmiştir (36). Yaş aralığı 8-11 arasında bulunan eğitilebilir zihinsel engelli çocuklar üzerinde yapılan diğer bir çalışmada farklı egzersiz çalışmalarının sosyal gelişim üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 16 eğitilebilir zihinsel engelli çocuk dâhil

edilmiş, çocuklar deney ve kontrol grubu olmak üzere 8'er kişilik iki gruba ayrılmıştır. Deney grubunda bulunan çocuklara 18 hafta boyunca haftada 2'şer gün olmak üzere sportif oyunlardan ve işlevsel egzersizlerden oluşan fiziksel etkinlik programı uygulanmıştır. Bu süreçte kontrol grubunda bulunan çocuklar herhangi bir egzersiz faaliyetine dâhil edilmemiştir. Çocukların sosyal gelişimlerinin belirlenmesinde ebeveyn görüşleri dikkate alınmış, ebeveynlere çalışma öncesinde ve sonrasında görüş anketi uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda ebeveyn görüşlerine göre kontrol grubunda bulunan çocuklarla kıyaslandığı zaman deney grubunda bulunan çocukların grup faaliyetlerine katılma, diğer çocuklar ile etkileşim ve paylaşımcılık düzeylerinde anlamlı bir gelişme meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (37). Yaş ortalaması 15 olan bireyler üzerinde yapılan araştırmada kız ve erkek çocuklarında spora katılımın benlik saygısı ve akran ilişkileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 4689 kız ve 5811 erkek çocuğunun dâhil edildiği araştırmada spora katılımın benlik saygısını geliştiren bir unsur olduğu, bunun yanında çocukların arkadaş grubuna kabul edilmesinde spora katılımın pozitif bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir (38).

Özellikle kız çocukları başta olmak üzere adolesan dönemde bulunan çocuklarda hareketsiz yaşam tarzının giderek yaygınlaştığı bilinmektedir (39). İnsanların hareketsiz yaşam tarzına bağlı olarak bazı sağlık sorunları ile karşılaşmalarına zemin hazırlamaktadır (40). Bu sorunlardan birisi de kilo kontrolünün bozulması ve obezitenin ortaya çıkmasıdır (41). Bu noktada çocuklarda fiziksel aktivite ve egzersize katılım vücut kompozisyonunun korunmasına ve obezite ile mücadeleye katkı sağlamaktadır (42). Çocuklar üzerinde yapılan deneysel araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir. Aksoydan ve Çakır (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada adolesan dönemde bulunan çocuklarda fiziksel aktivite ve egzersize katılımın vücut ağırlığı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 172 ilköğretim ve 147 ortaöğretim öğrencisi olmak üzere toplam 319 öğrenci dâhil edilmiştir (150 kadın, 169 erkek). Araştırmanın sonunda çocuklarda fiziksel aktivite düzeyinin vücut ağırlığı ve beden kitle indeksi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (43). Saygın ve diğerleri (2005: 205) tarafından yapılan

benzer bir çalışmada 10-12 yaş grubunda bulunan çocuklarda hareket eğitiminin vücut kompozisyonu üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında çocuklar deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmış, deney grubunda bulunan çocuklar 16 haftalık hareket eğitimine dâhil edilmiş, bu süreçte kontrol grubunda bulunan çocuklar herhangi bir hareket eğitim programına katılmamıştır. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan çocuklar ile kıyaslandığı zaman hareket eğitim programına katılan çocukların beden kitle indeksi ve vücut yağ oranlarında anlamlı azalmalar meydana geldiği tespit edilmiştir (44). Dishman ve diğerleri (2006: 396) tarafından yapılan benzer bir çalışmada lise çağında bulunan çocuklarda fiziksel aktivite ve spora katılımın vücut yağ oranı ve beden kitle indeksi üzerine pozitif yönde katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır (45). Hekim ve diğerleri (2012: 31) tarafından yapılan çalışmada 12-14 yaş grubunda bulunan kız çocuklarında spora katılımın vücut yapısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan 22 kız çocuğu ile herhangi bir spor etkinliğine katılmayan 22 sedanter kız çocuğu dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda spor yapma alışkanlığı bulunmayan kız çocukları ile kıyaslandığı zaman düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan kız çocuklarının daha düşük vücut ağırlığına sahip oldukları tespit edilmiştir (46).

Çocuklarda egzersize katılım fiziksel gelişimin desteklenmesi yardımcı olmaktadır. Heideman ve diğerleri (2013, 1) tarafından gerçekleştirilen çalışmada çocuklarda fiziksel aktivite düzeyinin fiziksel gelişimin önemli bir göstergesi olan kemik gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 7-12 yaş grubunda yer alan toplam 742 çocuk dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında çocukların fiziksel aktivite düzeylerine göre kemik gelişimleri arasındaki farklılıklar test edilmiştir. Araştırmanın sonunda fiziksel aktiviteye katılımın kemik mineral yoğunluğu, kemik mineral içeriği ve kemik genişliği üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (47). Meyer ve diğerleri (2013: 16) tarafından yapılan araştırmada çocuklarda beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın kemik mineral yoğunluğu üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlkokul çağında bulunan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada çocuklarda beden eğitimi ve spora katılımın kemik mineral

yoğunluğunu arttırdığı, buna paralel olarak kemik gelişimini desteklediği tespit edilmiştir (48). Literatürde yer alan birçok araştırmada da çocuklarda egzersiz ve spora katılımın fiziksel gelişimin önemli bir göstergesi olan kemik gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (49,50,51).

Çocuklarda egzersiz ve spora katılım motorsal gelişim özelliklerini olumlu yönde etkilemektedir. Yapılan bir araştırmada çocuklarda yaz spor okullarına katılımın motor gelişim parametreleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya 8-14 yaş aralığında bulunan 136 erkek ve 83 kadın olmak üzere toplam 219 çocuk katılmıştır. Araştırma kapsamında çocuklara yaz spor okulları başlamadan önce bazı motor testler uygulanmış, daha sonra çocuklar iki ay boyunca spor eğitim programına dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda yaz spor okullarına katılan çocukların motorsal özelliklerinden esneklik, sürat ve dayanıklılık performanslarında anlamlı bir gelişme meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (52). Okul öncesi dönemde bulunan çocuklar üzerinde yapılan diğer bir araştırmada uygulanan farklı egzersiz türlerinin çocukların lokomotor gelişimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 75 okul öncesi çocuğun dâhil edildiği araştırmada çocuklar üç gruba ayrılmış, birinci grupta yer alan çocuklara temel hareket becerilerinden oluşan egzersizler, ikinci grupta bulunan çocuklara müzik eşliğinde temel hareket becerilerinden oluşan egzersizler, üçüncü grupta bulunan çocuklara ise serbest oyun etkinlikleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda üçüncü grupta yer alan (serbest oyun etkinliği grubu) çocuklar ile kıyaslandığı zaman birinci ve ikinci gruplarda yer alan çocukların temel lokomotor performans becerilerinde daha yüksek gelişim meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (53). Wrotniak ve diğerleri (2006: 1758) tarafından gerçekleştirilen çalışmada çocuklarda fiziksel aktivite düzeyi ile motor performans becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 8-10 yaş grubunda bulunan 34 kız ve 31 erkek olmak üzere toplam 65 çocuk dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda çocuklarda fiziksel aktivite düzeyinin motor performans beceri düzeyini %8,7 oranında etkilediği tespit edilmiş, elde edilen bu sonucun istatistiksel açıdan anlamlı olduğu bulunmuş, bu kapsamda çocuklarda fiziksel aktiviteye katılımın motor performans becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (54).

Saygın ve diğerkleri (2005: 205) tarafından yapılan çalışmada yaş ortalaması 10-12 aralığında bulunan çocuklarda 16 haftalık egzersiz eğitiminin bazı motor performans parametreleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 10-12 yaş grubunda yer alan 122 kontrol ve 80 deney grubu olmak üzere toplam 202 ğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmaya katılan çocuklara egzersiz eğitimi öncesinde ve sonrasında bazı motor beceri testleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan çocuklar ile kıyaslandığı zaman, egzersiz programına dâhil edilen çocukların temel motorik özellikler olan kuvvet, esneklik, dikey sıçrama ve anaerobik güç performanslarında anlamlı bir artış meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (44). Polat (2009) tarafından 9-12 yaş grubunda bulunan çocuklar üzerinde yapılan araştırmada düzenli olarak badminton çalışmalarına katılımın bazı motorsal özellikler üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 30 ocuğun dahil edildiği araştırmada çocuklar 15'er kişilik iki gruba ayrılmış, birinci grup badminton antrenman grubu, ikinci grup ise kontrol grubu olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Badminton eğitim grubunda yer alan çocuklar 12 hafta boyunca temel badminton programına dahil edilmiş, bu süreçte kontrol grubunda bulunan çocuklar herhangi bir egzersiz veya fiziksel etkinlik çalışmasına katılmamıştır. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan çocuklara kıyasla badminton eğitim grubunda bulunan çocukların yatay sıçrama, dikey sıçrama, el kavrama kuvveti, baskın el-göz reaksiyon testi ve omurga esnekliği performanslarında anlamlı bir artış meydana geldiği tespit edilmiştir (9).

Yetişkin bireylerde olduğu gibi çocuklarda egzersiz ve spora katılım psikolojik sağlığın korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Lise ağında bulunan çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmada düzenli olarak spora katılımın psikolojik sağlığı koruduğu, çocukların zgven düzeylerini arttırdığı ve öğrencilerin psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (55). Adolesan dönemde bulunan çocuklar üzerinde gerçekleştirilen araştırmada spora katılımın duygusal açıdan iyi olma üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplam 203 adolesan dönemde bulunan çocuğun dâhil edildiği araştırmada spora katılımın duygusal iyi olma üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (56). Lise ağında bulunan çocuklar

zuerinde yapılan diğ er bir ç alışmada fiziksel aktivite ve spora katılımın depresyon uzerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya lise ç ağında bulunan toplam 1250 ç ocuk dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda spora katılımın lise ç ağında bulunan ç ocuklarda depresyon risk faktörlerini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır (45). Adolesan dönemde bulunan ç ocuklar uzerinde yapılan benzer bir ç alışmada takım ve bireysel spor dalları ile ilgilenmenin depresyon uzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya takım ve bireysel spor dalları ile ilgilenen 860 birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda bireysel spor dallarına katılımın depresyonla mücadelede anlamlı bir etkiye sahip olmadığı, buna karşılık takım sporlarına katılımın depresyon riskini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır (57). Adolesan dönemde bulunan ç ocuklar uzerinde yapılan diğ er bir araştırmada da spora katılımın sosyal destek algısını arttırdığı, adolesan dönemde bulunan bireylerde depresyon oluşma riskini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır (58).

Fiziksel aktivite ve egzersize katılımın genel sağık uzerine faydaları olduğı bilinmektedir (42). Yapılan araştırmalar yetişkin bireylerde olduğı gibi ç ocuklarda da egzersiz ve spora katılımın genel sağık uzerine birç ok faydası bulunduğunu, bunun yanında bazı hastalıklarla mücadelede egzersiz ve sporun koruyucu bir role sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Kanseri gibi ağır hastalıklarda bile düzenli egzersizin hastalığa bağılı ortaya ç ıkan sorunları en aza indirdiğı ve hasta ç ocukların yaşam kalitelerini arttırdığı belirtilmektedir (59,60).

3.1.3.2. Yetişkinlerde Egzersiz ve Yararları

Genç kesimin toplumun en dinamik kısmını oluşturdukları bilinmektedir. Gençler en başta toplum ve aile olmak uzeri sosyal ve ekonomik yönden bağımlı olan, toplumun içinde olan ve toplum ile bütünüşen bir yapıda oldukları bu nedenle topluma olan sorumluluklarının olduğı ve toplumda sosyal bileşke oluşum sürecine katkı sağıladıkları tespit edilmiştir. Genç kesimin toplumla bütünüşmesini sağılayan birç ok araç kullanılmaktadır. Spor etkinlikleri de bu meydana gelen bütünüşme sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Dünyadaki gelişmiş ölkelerin gelişim düzeylerindeki artışın en başında genç kesime sunulan eğıtım araç ve imkânları ile genç kesimin spor faaliyetlerine sıklıkla katılmalarının bu süreçte etkin olduğı tespit edilmiştir (62). Bunun aksine ölkemiz genelinde yapılan araştırmalar sonucunda genç kesimin spor

faaliyetlerine katılımının oldukça düşük olduğu ve buna bağlı olarak hareketsiz bir yaşam biçimine sahip oldukları belirlenmiştir (43,61).

Yetişkin bireylerde egzersize katılım özellikle fiziksel sağlığın korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Literatürde yer alan deneysel araştırma bulguları da yetişkin bireylerde egzersizin fiziksel sağlığın korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır. Sritara ve diğerleri (2015: 37) tarafından gerçekleştirilen çalışmada yetişkin bireylerde rekreasyonel amaçlı olarak fiziksel aktiviteye katılımın kemik sağlığı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların kemik sağlıklarının belirlenmesinde kemik mineral yoğunluğu esas alınmıştır. Araştırmaya 25-54 yaş arasında bulunan toplam 2268 yetişkin birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda yetişkin bireylerde rekreasyonel fiziksel aktiviteye katılımın kemik sağlığını olumlu yönde etkilediği ve kemik mineral yoğunluğunu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (62).

Yetişkin bireylerde egzersize katılım vücut kompozisyonu üzerinde de olumlu etkilere sahiptir. Soyuer ve diğerleri (2010: 862) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ile vücut ağırlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Kesitsel tarama modeline göre gerçekleştirilen araştırmaya 176 üniversite öğrencisi dâhil edilmiştir. Katılımcıların fiziksel aktivite düzeylerinin tespit edilmesinde fiziksel aktiviteyi değerlendirme anketi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda üniversite öğrencilerinin %8,5'inin obez olduğu, obez üniversite öğrencilerinin %83,4'ünün sedanter bir yaşam tarzına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında üniversite öğrencilerinde beden kitle indeksi arttıkça fiziksel aktiviteyi değerlendirme anketinden elde ettikleri puanların azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (63). Kırıcı ve diğerleri (2003) tarafından gerçekleştirilen benzer bir çalışmada spor yapma alışkanlığı bulunan bireyler ile sedanter yaşam tarzına sahip yetişkin bireylerin vücut yağ oranlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 16-29 yaş aralığında bulunan 20 sedanter erkek ile 16,27 yaş aralığında bulunan 30 atlet ve 16-23 yaş aralığında bulunan 14 tenis sporcusu katılmıştır. Araştırmada tenis ve atletizm sporları ile ilgilenen yetişkin bireyler ile kıyaslandığı zaman sedanter yetişkin bireylerin vücut yağ oranlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada böyle bir sonucun ortaya çıkmasının temelinde spor yapan

bireylerin yetişkin bireylere kıyasla günlük hayatlarında daha fazla kalori harcamalarının yattığı belirtilmiştir (64). Gökhan ve diğerleri (2011: 35) tarafından yapılan araştırmada yetişkin bireylerde yüzme egzersizine katılımın vücut kompozisyonu üzerine etkileri incelenmiş, 22-29 yaş grubunda bulunan yetişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilen çalışmanın sonunda 8 haftalık yüzme egzersiz programının sonunda vücut yağ oranında anlamlı bir azalma meydana geldiği tespit edilmiştir (65). Çolakoğlu ve Karacan (2006: 277) tarafından yapılan araştırmada aerobik egzersizin (koşu ve yürüyüş) vücut ağırlığında azalmaya katkı sağladığı, Hill ve diğerleri (2007: 1267) tarafından yapılan 25-65 yaş aralığında bulunan yetişkin bireyler üzerinde yapılan araştırmada ise aerobik egzersizin, Kelley ve Kelley (2006: 1500) tarafından 18 yaş ve üzerinde bulunan yetişkin bireylerde 4 haftalık aerobik egzersiz programının vücut kompozisyonu üzerinde pozitif etkileri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (66,67,68).

Spor ve egzersize katılımın yetişkin bireylerin genel sağlık düzeyleri ve vücut fonksiyonları üzerine birçok faydası bulunmaktadır. Yaş ortalamaları 20-29 aralığında bulunan yetişkin bireyler üzerinde yapılan bir araştırmada yüzme egzersizinin kan basıncı ve solunum fonksiyonları üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya toplam 80 yetişkin birey dahil edilmiş, katılımcılar deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Araştırmaya katılan deney grubunda bulunan bireylere 8 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 1,5 saat olmak üzere düzenli yüzme egzersiz programı uygulanmış, bu süreçte kontrol grubunda bulunan yetişkin bireyler herhangi bir egzersiz programına dâhil edilmemiştir. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan yetişkin bireyler ile kıyaslandığı zaman deney grubunda bulunan katılımcıların kan basınçlarında anlamlı ve istirahat kalp atımında azalma, solunum fonksiyonlarında ise anlamlı bir gelişme meydana geldiği tespit edilmiştir (65). Genç ve orta yaş grubunda bulunan kadınlar üzerinde yapılan araştırmada aerobik egzersiz çalışmalarının bazı fiziksel ve fizyolojik parametreler üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmaya katılan yetişkin kadınlar 12 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 30'ar dakikalık aerobik egzersiz (koşu ve yürüyüş) programına dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonunda katılımcıların istirahat kalp atım hızlarında ve

kan basınçlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir azalma meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (66).

Yetişkin bireylerde bazı metabolik hastalıkların önlenmesinde veya hastalıkların tedavi süreçlerinde egzersizin destekleyici ve koruyucu bir rolü olduğu bilinmektedir. Özellikle kardiyovasküler rahatsızlıkların önlenmesinde ve kan basıncının düzenlenmesinde düzenli egzersizin koruyucu bir rolü bulunmaktadır (69). 25-65 yaş grubunda bulunan yetişkin bireyler üzerinde yapılan bir araştırmada düzenli egzersizin kalp-damar sağlığı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya yüksek kan basıncı, beden kitle indeksi ve kolesterol düzeyine sahip yetişkin bireyler dâhil edilmiş, katılımcılara 12 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 75 dakika maksimum kalp atımının %75'i yoğunluğunda egzersiz programı uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda uygulanan egzersiz programına bağlı olarak yetişkin bireylerin kalp-damar sağlıklarında olumlu yönde gelişmeler meydana geldiği belirlenmiş, elde edilen bu bulgular ışığında yetişkin bireylerde kalp-damar sağlığının korunmasında egzersizin koruyucu bir role sahip olduğu vurgulanmıştır (67). Weeks ve diğerleri (2016: 1) tarafından yapılan araştırmada da yetişkinlerde kalp sağlığının korunmasında fiziksel aktivitenin önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır (70).

Yetişkin bireylerde egzersiz ve spora katılım psikolojik sağlığın korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Yaş ortalamaları 20 olan yetişkin bireyler üzerinde yapılan bir araştırmada spora katılımın psikolojik bir sorun olan depresyon üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan yetişkin bireylerin dâhil edildiği araştırmada sedanter bireyler ile kıyaslandığı zaman düzenli olarak spor yapma alışkanlığı bulunan bireylerin depresyon düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (71). Orta ve ileri yaş grubunda bulunan bireyler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada haftada en az 2-3 gün düzenli olarak egzersize katılımın stres, sinirlilik ve depresyon oluşumunu azalttığı tespit edilmiştir. Aynı araştırmada yetişkin bireylerin egzersiz etkinliklerine düzenli katılma durumlarının da psikolojik yapıları üzerinde farklı etkilere sahip olduğu belirlenmiş, elde edilen bulgulara göre düzenli egzersiz yapan bireylerin

psikolojik sağlıklarının dzensiz aralıklarla egzersiz yapan bireylere kıyasla daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (13).

Yetişkin bireylerde egzersiz ve spora katılım sosyal açıdan gelişime katkı sağlamaktadır. Spor yapan bireyler ile sedanter bireylerin sosyal etkileşim düzeylerinin ele alındığı bir araştırmada sedanter bireyler ile kıyaslandığı zaman spor yapma alışkanlığı bulunan yetişkin bireylerin diğer insanlarla sosyal etkileşim düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (72).

Çocuklarda olduğu gibi düzenli egzersize katılım yetişkin bireylerde de bazı motorsal becerilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Çolakoğlu ve Karacan (2006. 277) tarafından yapılan araştırmada orta yaş grubunda bulunan yetişkin bayanlarda koşu ve yürüyüşten oluşan aerobik egzersiz programının fiziksel, fizyolojik ve motorsal performans parametreleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda yetişkin kadınlarda 12 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 30'ar dakika uygulanan aerobik egzersiz programının dikey sıçrama, anaerobik güç, aerobik güç ve esneklik performansını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır (66).

3.1.3.3. Yaşlı Bireylerde Egzersiz ve Yararları

Yaşlı bireylerde yaşa paralel olarak ortaya çıkan bazı psikolojik sorunlar bulunmakta olup, bu sorunlar içerisinde özellikle depresyon önemli bir sağlık sorunu olarak değeriendirilmektedir. Buna karşılık yapılan araştırmalarda artan yaşa paralel olarak ortaya çıkan ve yaşlı bireylerin psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen depresyondan korunmada fiziksel aktivite ve sporun koruyucu bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Lampinen ve diğerleri (2000: 371) tarafından yapılan araştırmada yaşlı bireylerde fiziksel aktivite düzeyi ile depresyon arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yaş ortalaması 65 ve üzerinde bulunan bireyler üzerinde yapılan araştırmada katılımcıların yaşa paralel olarak fiziksel aktivite düzeylerinde azalma, buna karşılık depresyon düzeylerinde artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında yaşlı bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin arttırılmasının depresyon oluşumunu azaltmaya katkı sağlayacağı vurgulanmıştır (17).

Yaşlı bireylere uygulanan farklı yoğunluktaki fiziksel aktivite ve egzersiz çalışmaları fiziksel uygunluk parametreleri üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Yaşlı bireylerde özellikle vücut bileşenlerinin sağlıklı sınırlar içerisinde kalmasında egzersizin koruyucu bir etkisi bulunmaktadır (73). Jessup ve diğerleri (2003: 171) tarafından yapılan araştırmada yaş ortalamaları 69 olan yaşlı bireylerde farklı egzersiz programlarına katılımın kemik mineral yoğunluğu üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan yaşlı bireylere 32 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 1'er saat olmak üzere kuvvet, yürüyüş, tırmanma ve denge egzersizleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda yaşlı bireylerde uygulanan egzersiz programına bağlı olarak kemik mineral yoğunluklarında artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Aynı araştırmada uygulanan egzersiz programına paralel olarak yaşlı bireylerin vücut ağırlıklarında da anlamlı bir azalma meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır (74). Rhodes ve diğerleri (2000: 18) tarafından 68 yaş ortalamasına sahip yaşlı bireyler üzerinde yapılan benzer bir araştırmada kuvvet egzersiz programına katılımın kemik mineral yoğunluğu üzerinde olumlu etkileri olduğu bulunmuştur (75). Muir ve diğerleri (2013: 1) tarafından yapılan diğer bir araştırmada 75 yaş ve üzerinde bulunan yaşlı kadınlarda fiziksel aktivitenin kemik mineral yoğunluğunu desteklediği tespit edilmiştir (). Literatürde yer alan birçok araştırmada da düzenli egzersizin yaşlı bireylerin vücut kompozisyonları ve kemik sağlıkları üzerine olumlu etkileri olduğu görüşünü desteklemektedir (77,78,79).

Yaşlı bireylerde egzersize katılımın bazı motorik özelliklerin gelişmesine katkı sağladığı ve fiziksel performansı arttırdığı bilinmektedir. Jessup ve diğerleri (2003: 171) tarafından yapılan araştırmada 69 yaş ortalamasına sahip olan yaşlı bireylere uygulanan yürüme, kuvvet, tırmanma ve denge egzersizlerinin temel motor becerilerden olan denge performansını anlamlı düzeyde geliştirdiği tespit edilmiştir (74). Rhodes ve diğerleri (2000: 18) tarafından yapılan benzer bir araştırmada yaş ortalamaları 68 olan yaşlı bireylerde kuvvet antrenmanlarının motor performans üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. araştırmaya katılan bireylere bir yıl boyunca haftada 3 gün ve günde 1'er saat olmak üzere maksimal kuvvet düzeyinin %75'i yoğunluğunda kuvvet egzersiz programı (daireseel antrenman) uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların üst ve alt ekstremitelerde kas kuvvetlerinde istatistiksel açıdan anlamlı gelişmeler meydana geldiği tespit edilmiştir (75). Rubenstein ve diğerleri (2000: 317) tarafından

yapılan çalışmada 74 yaş grubunda bulunan bireylerde egzersize katılımın bazı motor performans parametreleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan bireyler deney ve kontrol grubu olmak üzere ikiye ayrılmış, deney grubunda bulunan yaşlı bireylere 12 hafta boyunca haftada 3 gün ve günde 90'ar dakikalık egzersiz programı uygulanmıştır. Bu süreçte kontrol grubunda bulunan yaşlı bireyler herhangi bir egzersiz programına dâhil edilmemiştir. Araştırmanın sonunda kontrol grubunda bulunan yaşlı bireyler ile kıyaslandığı zaman egzersiz grubunda bulunan yaşlı bireylerin alt ekstremite kas kuvvetlerinde ve yürüme testi performanslarında anlamlı bir gelişme meydana geldiği tespit edilmiştir (80). Koçak ve Özkan (2010: 46) tarafından yapılan çalışmada yaş ortalamaları 70 olan yaşlı bireylerde fiziksel aktivite düzeyi ile denge performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda yaşlı bireylerde fiziksel aktivite düzeyi ile denge performansı arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu belirlenmiş, elde edilen bu bulgulara göre yaşlı bireylerde denge performansı arttıkça tek ayak denge (gözler açık ve kapalı) performansının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır (81).

Yaşlı bireylerde egzersize katılımın diğer bir yararı yaşam kalitesinin artmasıdır (82). Koçak ve Özkan (2010: 46) tarafından yapılan çalışmada yaşlı bireylerde fiziksel aktivite düzeyinin artmasına paralel olarak yaşam kalitesi alanlarından fiziksel fonksiyon performansında da anlamlı bir artış meydana geldiği tespit edilmiştir (81).

3.1.4. Spor ve Egzersiz Alanlarının Önemi ve Gerekliliği

İnsanların serbest zamanlarını mutlu ve huzurlu bir biçimde değerlendirmeleri için boş zamanları değerlendirmeye yönelik ortamların hazırlanması çeşitli kurum ve kuruluşların temel amaçları arasında yer almaktadır. Söz konusu amaçlara ulaşılabilmesi için insanları doğa ile iç içe eğlenerek faaliyetlere katılabilecekleri alanlar oluşturulması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar son yıllarda insanların serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla tercih edebilecekleri açık egzersiz alanlarının arttığını ortaya koymaktadır (83). Günümüzde insanlar açık alanlarda yer alan egzersiz bölgelerini genellikle rekreasyon amaçlı kullanmaktadır. İnsanların rekreasyon amaçlı olarak açık alanlara yönelmelerinin temelinde egzersiz yapmak, temiz hava almak, doğal

güzelliklere yakın olarak yaşamın getirdiği stresten uzaklaşmak, arkadaş çevresi ile birlikte olmak gibi amaçlar gelmektedir (84).

İnsanların açık alanda gerçekleştirdikleri spor ve egzersiz faaliyetleri sağlıkla ilişkili yaşam kalitelerinin artmasına katkı sağlamaktadır (85). White ve Bustam (2010: 3) tarafından yapılan araştırmada da insanların özellikle açık alanlarda gerçekleştirdikleri spor ve rekreasyon etkinliklerinin sağlık gelişimine katkı sağladığı belirtilmiştir. Bu yönüyle ele alındığı zaman açık alanlara yapılan spor parkları bölgede yaşayan insanların sağlık ve yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik bir önlem olarak değerlendirilebilir (86).

Başta ormanlar olmak üzere doğal alanların stres ve yorgunluğu azalttığı bilinmektedir. Bu nedenle doğal alanlarda yapılan serbest zaman faaliyetleri sağlıklı yaşam kazanmak için insanların yönelebilecekleri alanların başında gelmektedir. Hatta açık alanlarda gerçekleştirilen faaliyetler başta yaşlı bireyler olmak üzere, fiziksel ya da zihinsel sağlık sorunu bulunan bireyler için terapi etkisine sahiptir (87). Bu açıdan ele alındığı zaman açık alan spor ve egzersiz alanlarının bölgede yaşayan yaşlı ve engelli bireylerin yaşam kalitelerinin artmasına katkı sağlayan birer unsur olarak değerlendirilebilir.

İnsanların büyük bir bölümü serbest zamanlarını değerlendirmek için grup halinde gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetlerine katılmaktadırlar. Grup halinde gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri insanların yeni arkadaşlarla tanışma, grup içerisinde yer edinme ve grup içerisindeki yerinin farkında olma gibi sosyal becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. İnsanların serbest zamanlarını grup halinde değerlendirmek için yöneledikleri serbest zaman faaliyetlerinin başında spor etkinlikleri gelmektedir. Özellikle aynı spor dalına ilgi duyan insanlar grup halinde gerçekleştirilen spor etkinliklerine sıklıkla katılmaktadır. Ortak özellikleri ve yönleri olan insanların grup halinde aynı spor dallarına yönelmeleri hoşgörü duygularının artmasına yalnızlık duygularının ise azalmasına katkı sağlamaktadır (88). Bu yönüyle ele alındığı zaman açık alanlara yapılan spor ve egzersiz alanlarının bölgede yaşayan insanların bir araya gelmelerine böylece sosyal yönlerinin gelişmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Yetişkin bireylerin spor ve egzersiz ihtiyaçlarını karşılayan alanların yanında bölgede yaşayan çocukların da spor ve egzersiz gereksinimlerinin

karşılanması oldukça önemlidir. Bu noktada çocukların spor ve egzersiz gereksinimlerini karşılamada bölgede yer alan oyun parklarının büyük bir önemi bulunmaktadır. Türkiye’de çocuklara yönelik oyun parkları genellikle yerel yönetim olan belediyeler tarafından yapılmaktadır. Çocukların oyun parklarından verimli bir biçimde yararlanmaları için oyun parklarının çocukların fizyolojik, psikolojik, sosyal ve duygusal özelliklerini geliştirici özelliklere sahip olacak şekilde tasarlanması gerektiği belirtilmektedir (89). Çocukların rahat oyun oynayabilecekleri oyun parkları sağlıklı nesiller ortaya çıkmasına da katkı sağlamaktadır. Çocukların fiziksel, psikolojik ve ruhsal açıdan gelişmesine katkı sağlayan oyun alanları, çocuklara sundukları egzersiz imkânı ile sosyal yönden de gelişmelerine katkı sağlamaktadır. Çünkü çocuk oyun alanları çocukların evlerinde başlayan sosyalleşme sürecinin ardından sahiplendikleri ev dışı alanların başında gelmektedir (90).

Yukarıda yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman, özellikle açık alanlara yapılan spor ve egzersiz alanlarının bölgede yaşayan insanların sağlıkla ilişkili yaşam kalitelerinin arttırılmasına, bölgenin sosyal açıdan hareketlilik kazanmasına, insanların serbest zamanlarını verimli bir biçimde değerlendirmelerine, yaşlı ve engelli bireylerin spora yönelmelerine katkı sağladığı görülmektedir. Söz konusu faydaları göz önünde bulundurulduğu zaman, spor ve egzersiz alanlarının yaşanılan bölge için önemli ve gerekli olduğu söylenebilir.

3.1.5. Spor ve Egzersiz Alanlarının Bölgeye Faydaları

Açık alanlara yapılan kamp merkezi ve eğlence alanları gibi yerlerin yanında oyun alanları da önemli birer rekreasyon merkezidir. Açık alanlara kurulan oyun alanları bölgenin rekreatif açıdan önemli bir konuma gelmesine, buna paralel olarak bölgenin turistik açıdan cazibesinin artmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle golf gibi oyun alanları turistlerin bölgeye yönelmelerine destek olmaktadır. Örneğin; Antalya ilinde açık alan faaliyeti olarak yürütülen golf sporu gerek yurt içi gerekse de yurt dışından birçok turistin bölgeye yönelmesine katkı sağlamakta, bu kapsamda turistik ürün geliştirilmesine destek olmaktadır (91).

Çocuklar açısından ele alındığı zaman bölgede yer alan oyun alanları çocuklar için birer neşe ve sağlık kaynağı olup, çocukları tehlikeli ortamlar olan cadde ve sokaklardan koruyarak trafik kazanlarının azalmasına katkı sağlamaktadır (90). Bektaş'a (2003) göre, çocukların betonlaşan şehir yapıları içerisinde trafiğe kapalı alanlar olarak rahatça oyun oynayabilmeleri için gereklidir. Çocuklar oyun alanları sayesinde yaratıcılıklarını geliştirmekte, diğer insanlarla iletişim becerileri gelişmekte, toplum içerisinde yer almayı öğrenmekte ve yardımlaşma duyguları gelişmektedir. Böylece çocuklara yönelik hazırlanan oyun alanları çocukların hayata hazırlanmalarına katkı sağlamaktadır (90,92).

Çocukların egzersiz ve spor gereksinimlerinin karşılanması için bölgeye kurulan oyun alanlarının bölgeye birçok katkısı bulunmaktadır. Her şeyden önce çocuklara yönelik yapılan oyun alanları çocukların ve ailelerin yaşam kalitesini arttırmaktadır (93). Bunun bilincinde olan bazı ülkeler çocuk gelişimindeki faydalarından dolayı çocuklar için daha yaşanabilir yerleşim alanları yapma yoluna gitmiştir (94). Cihangiroğlu (1994) çocukların spor ve egzersiz gereksinimlerini karşılayan oyun alanlarının bölgeye olan faydalarını şu şekilde sıralamıştır;

- Çocuklara yönelik yapılan oyun alanları bölgelerin fiziksel yapıları için birer denge unsurudur.
- Bölge içerisinde hava akımının oluşmasına katkı sağlar.
- Bloklaşma ve yapılaşmayı önlediği için bölgeye ışık verir.
- Bölge planlamalarında doğaya ait elemanlara yer verilmesini sağlayarak bölgenin doğa ile ilişki içinde olmasına yardımcı olur.
- Bölgede yer alan formal yapının katılığını en aza indirerek bölgenin organik bir yapıya kavuşmasına katkı sağlar (90,95).

3.2.Yerel Yönetimler Ve Spor

3.2.1. Yerel Yönetim Kavramı ve Önemi

Dünyanın çeşitli bölgelerinde ve ülkemizde kamu yönetimi ile ayrılmaz bir bütün haline gelen yerel yönetimler, daha verimli bir şekilde hizmet edebilmek ve devletin muhtemel yükünü daha aza indirilebilmek için yerel yönetimlerle ilgili birçok yasal düzenleme uygulanmıştır (96).

Dünyanın farklı bölgelerinde bulunan yerel yönetimler çeşitli politikalar izleyerek oluştuğu bilinmektedir. Yerel yönetim sistemlerinin çağımızdaki benzeri örnekleri Antik Yunan ve Roma da tespit edilmiştir. Monarşi ve burjuvazinin yanında Avrupa’da modern kentler ve kent yönetim şekilleri meydana gelmiştir. Avrupa dışındaki coğrafi yerleri de etkisi altına alan modern kent yönetim şekilleri özellikle 18. Ve 19. Yüzyıllarda ortaya çıkmaya başlamıştır. Tarihi zaman dilimi içerisinde yerel yönetimlerin çeşitli ülkelerde çeşitli dönemlerde ortaya çıktığı, gelişim düzeylerinin yüksek olması nedeniyle dünyanın her bölgesinde yerel yönetimlerin gelişmişlik seviyesi ile işleyiş şekilleri aralarında farklılık göstermektedir. Bölge ve ülke genelinde önemi giderek artan yerel yönetimler devlet, bölge halkı ve vatandaşlar tarafından daha çok daha fazla kavranan bir durum haline geldiği bilinmektedir (97).

Merkezi idareden ayrı tüzel kişiliğe sahip olan yerel yönetimlerin kendilerinin yönetebilecekleri bütçeleri olmaktadır. Bu mevcut bütçeyi düzenleme yetkisi kendilerine ait olmakla birlikte denetim kısmı merkezi idare ile birlikte yapılmaktadır. Toplum yaşamında yerel yönetimlerin önemli işlevleri bulunmaktadır (98). Yerel yönetim biçimlerinin halk ile devamlı iç içe ve sürekli temas şeklinde oldukları bilinmektedir. Merkezi idare kısmında bulunan yöneticiler ile temas haline geçmek mümkün değildir. Buna karşılık yerel yönetim biçimlerinde ise yöneticileri ile halk arasında temas halinde bulunmak mümkündür. Bu faktör yerel yönetim biçimlerinin toplum ile iç içe bir yapı şekline sahip olmalarında büyük katkısının olduğu bilinmektedir (99).

3.2.2. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de yerel yönetimler 1854 yılından bu yana kurulmaya başlanmış olup, tarihinin Tanzimat dönemine kadar uzandığı belirtilmektedir. Cumhuriyet döneminden bu yana ise yerel yönetim biçimlerinin hukuki kimliklerine göre çalışma şekilleri hayata aktarılmıştır. 1924 yılında 442 sayılı köy kanunu ile 1930 yılında çıkartılan 1580 sayılı belediye kanunları belediyelerin ve köy idarelerinin tüzel kişilik kazanmasında büyük rol oynamıştır (100). 1930 senesinde yürürlükten geçen 1580 sayılı belediye kanununun 2. Maddesine gereğince belediyeler oluşturulurken, Köy İhtiyar Kurulu’nun tutanak ile ya da o yerde

bulunan seçmenlerin çoğunluğunun yerleşim beldesindeki üst düzey amire başvurularının gerekli olduğu belirtilmiştir (97).

1961 Anayasasının 112. maddesinde ve 1982 Anayasasının 123. maddesinde yerinden yönetim ilkesi benimsenmiştir. Belirtilen anayasalarda ülke yönetiminin merkezi yönetim şekliyle idare edilmesinin yanı sıra yerel yönetimlerin mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması sebebiyle aktif olması gerekmekte olduğu tespit edilmiştir. 1982 Anayasasının 127. maddesinde yerel yönetim biçimlerinin kuruluş amaçlarına ve görevlerine ilişkin bilgiler verilmektedir. 1982 Anayasasının 127. Maddesinde “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunla gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” ibaresi bulunmaktadır (97). Yerel yönetimlerin görev ve yetki açısından güç kazanması için yapılan çalışmalar Türkiye’de 1985 yılından bu yana başlamıştır. Sözü edilen çalışmalar içerisinde en mühim olanları emlak vergisinden alınan gelirlerin belediyenin bütçesine aktarılması, imar planlarının onaylanması için gereken yetkinin de bakanlık kısmından belediyelere aktarılması yönünde çalışmalardır. Türkiye’nin belediyeçilik anlayış şeklinde bu dönemde gelişmeler meydana gelmiş, halkın ise bu çalışmalar nedeniyle yerel yönetim şekline bakış açısı gelişmiştir. Küreselleşmeye nedeniyle yine bu dönemde yerel yönetimler tarafından özelleştirmeler başlatılmış, belediyeler verimli olabilmek ve etkin kalabilmek için çeşitli arayışta bulunmaktadırlar (97).

3.2.3.Yerel Yönetimler Kanununda Spor

Türkiye’de kamu kuruluşlarını spora yönelik hizmetler sunma yetkileri ilgili kanunlar ile belirlenmiştir (101). Türkiye Cumhuriyeti’nde spor teşkilatlanmasının 3289 numaralı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün görevleri ve örgütlenmesi alanındaki kanuna paralel olarak devlet tarafından yürütüldüğü bilinmektedir. Fakat devletimizin, geçtiğimiz son birkaç yılda sporun artık mahalli teşekküller eliyle de destek olunması için birtakım çalışmalar yürüttüğü belirtilmektedir. Mahalli teşekküllerin de spor faaliyetlerine destek olmalarının özünde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün spor kapsamındaki etkinlikleri ile bünyesinin devamlı olarak münakaşa edilmesinin geldiği biliniyor. Dünyadaki

diğer mahalli idarelerin sporla olan münasebetlerine bakıldığında vaziyetin daha net anlaşılabilceği belirtilmektedir, buna örnek olarak; Almanya’da sporun ülke geneline yayılması, spor etkinliklerine iştirakin çoğaltılması, insanların boş vakitlerinde spora katılım imkânlarının artırılması ile kabiliyet seçiminin yapılmasının tamamen belediyeler aracılığı ile sürdürüldüğü bilinmektedir (96).

Fransa’daki mahalli idarelerin spora yönelik yüksek miktarlarda desteği olduğu bilinmekle beraber, bir belediyenin herhangi bir profesyonel spor kulübüne maddesel olarak katkıda bulunmasının yürürlükteki kanunlar tarafından yasaklandığı da bilinmektedir. Fransa’daki mahalli idareler kamu için hizmette bulunan sporcuların ihtiyaçlarının giderilmesine destek olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda spor vakıfları ile spor kuruluşlarına dönük yatırımlarda bulunduğu belirtilmektedir (102).

Hollanda’daki belediye başkanlarının ise görevli oldukları kesimlerde spor mevzusundaki en yüksek yetkiye sahip kişiler olduğu söylenmektedir. Sporla ilgili gerçekleştirilecek herhangi bir etkinlikte kesinlikle belediye başkanının onayının alınması gerektiği bilinmektedir. Bununla beraber Hollanda’da sporun mahallileşmesine bağlı olarak spor karşılaşmalarında kolluk kuvvetleri dahi vazife almamakta, karşılaşmalardaki asayişin özel güvenlik görevlileri aracılığıyla gerçekleştirildiği bilinmektedir. Ülkemiz sporunun geliştirilmesi konusunda da özel teşebbüsler ile devletin yanında mahalli idarelerin de faaliyetlerinin her geçen gün arttığı belirtilmektedir (96).

Bu bağlamda mahalli idareler sporun kitlesel bir biçimde yayılması maksadıyla okullarda sporun yayılmasına destek olmakla beraber sporun yaygın bir biçimde onay görmesi için birtakım çalışmalar sürdürebilir ayrıca spor kuruluşlarının oluşum aşamalarında etkin bir görev üstlenebileceği de söylenmektedir. Bu sebeple mahalli idarelerin yaşam boyu spor ile her birey için spor misyonuna yakışır yöntem ve çalışmalarla sporun destek görmesine ilişkin gerekli teşebbüsleri gerçekleştirmelerinin çok mühim olduğu söylenmektedir (5). Bu noktada sporun yaygınlaştırılmasında yerel yönetimlere büyük görevler düşmektedir (103). Diğer ülkelerdeki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de yerel yönetimlerin spora yönelik uygulamaları artış göstermiştir. Bunun temelinde şüphesiz yerel yönetim mevzuatlarında spora yer verilmesinin önemli bir katkısı

bulunmaktadır. Türkiye’de yerel yönetim mevzuatlarında spor hakkında aşağıdaki maddeler ve uygulamalar yer almaktadır;

Belediye mevzuat ve kanunlarında sporla alakalı olarak şu düzenleme ve malumatlar bulunmaktadır;

- Büyükşehir belediyelerinin yetki ve vazifelerinin ele alındığı 5216 sayılı yasanın 7. Maddesinde büyükşehir belediyelerinin spora ilişkin aktivitelerinin belirtildiği bilinmektedir. İlgili maddede belediyelerin vazifeleri içerisinde “Gerekli görüldüğü takdirde amatör spor kulüplerine gerekli araç gereçler ile diğer yardımları sağlamak, amatör spor kulüpleri içerisinde karşılaşmalar düzenlemek, yurt içindeki yahut yurt dışındaki spor müsabakalarında yüksek başarı göstermiş sporcuların meclis onay ve kararıyla mükâfatlandırılması” gibi katkılar bulunduğu belirtilmektedir (104).
- 5302 sayılı İl Özel İdare yasasının yetki ve vazifelerle alakalı 6. Maddesi il özel idarelerinin yerel ve ortak olması şartıyla spor ve gençlik hizmetleriyle alakalı faaliyetler gerçekleştirmekle vazifeli bulunduklarının belirtildiği söylenmektedir. 5393 sayılı yasanın 85. Maddesindeyse bakanlıklar ve öteki merkezi yönetimlerin spora ilişkin mevduatlar için tahsis ettikleri paraları il özel idarelerinin değerlendirmesi için tüketebileceği/ il özel idarelerine nakledebileceği dile getirilmiştir.
- 5302 sayılı yasanın 64. Maddesi gereğince il özel yönetimleri meclis tasdiki ile paralel olarak sportif alanlarda etkinlik sarf eden vakıf ve işletmelerle müşterek çalışmalar gerçekleştirebileceği söylenmektedir.
- İl özel yönetimlerinin vazifelere istekli iştirak ilkelerini tertipleyen 65. Maddesinde, spor vazifelerinin ortaya konulmasına ilişkin olarak il içinde gönüllülük uygulamaları düzenletilebileceğine değinildiği belirtilmektedir.
- 5393 sayılı belediye yasasının 14. Maddesinde, belediyelerin yerel ve ortak olması şartıyla amatör sporculara ve spor kulüplerine araç gereç ve diğer destekleri sağlayabileceklerinin belirtildiği söylenmiştir.

Ayrıca sporda yüksek başarı sarf eden sporculara belediye meclisinin tasdiki ile mükâfat sunulabileceği dile getirilmiştir.

- Büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyelerde faal bir biçimde belediye başkanlığı görevini sürdüren kişilerin profesyonel spor kulüplerine başkanlık edemeyecekleri aynı zamanda böyle kulüplerin idari heyetlerinde bulunamayacaklarından söz edilmiştir.
- Belediyelerde meclisin vazife ve sorumluluklarının ele alındığı 18. maddesinde, belediye meclisinin sportif kapsamlarda tasarı oluşturulabilmesi için arsa bina veya buna benzer kuruluşları kendi eliyle yapma yahut yaptırma, kiralama suretiyle elde etme, tahsis etme gibi hakları elinde bulundurduğu belirtildiği söylenmiştir.
- 442 sayılı köy yasasında spora ilişkin bir madde olmamasına rağmen 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18 maddesinde, ilçelerdeki sporun halka yayılmasına ilişkin hizmetlerin gerçekleştirilebileceğine ve buna yönelik ihtiyaç duyulan teşebbüslerin yapılabileceğine değinildiği belirtilmiştir (105).

Mahalli idarelerin son senelerde spor kuruluş oluşumuna yeterli düzeyde olmasa da kaynak iletmeye başladıklarının görüldüğü belirtilmektedir. Ancak Türkiye'de yerel idarelerin yapı planlarında spor alanlarına gerektiği kadar yer ayırmadıklarının bilindiği belirtilmektedir. Mahalli idareler kendilerince spor kulüplerini desteklemek ve onlara yardımcı olmak mevzusunda en çok kendilerinin bu vazifeyi üstlenmiş olduklarını belirtseler de bu yardımın sadece futbol kulüplerine destek oldukları söylenmiştir. Bu sebeple mahalli idarelerin halkı spora isteklendirecek sportif aktiviteler içerisinde yetersiz düzeyde bulundukları dile getirilmiştir. Mahalli idarelerin yüksek miktarlarda katkı sağladıkları spor aktivitelerine veya yardımcı ettikleri spor kulüplerine çoğunlukla siyasi tasaları sebebiyle böyle yaklaşımlar sergiledikleri söylenmiştir. Bununla beraber ülkemizde mahalli idarelerin spor faaliyetlerini denetime tabi tutacak, düzenleyecek yahut değerlendirecek bir spor heyetinin yer almadığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda ülkemizde mahalli idarelere spor tesisi kurabilmeleri için gerekli olan kamu topraklarının da yeterli seviyede ayrılmadığı dile getirilmektedir. Mevzubahis olumsuz durumların umumi olarak ülkemizde

mahalli idarelerin spora dahil olma sorunları çerçevesinde bulunan ögeler olduğu söylenmektedir (103).

3.2.4.Yerel Yönetim Organları

Belirli bir bölgede faaliyet gösteren yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarını yerine getirme sürecinde rol oynayan bazı organları bulunmaktadır. Yerel yönetimlerde yer alan yönetim organlarına ilişkin bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

3.2.4.1.İl Özel İdaresi Görevleri ve Organları

İl özel idareleri insan kaynakları, genel sekreterlik, imar, mali işler, tarım, sağlık ve hukuk birimlerinde meydana gelmekte olup, illerin fiziksel özellikleri ile gelişmişlik seviyelerine bakılarak çalışan kişilerin sayılar da değişim göstermektedir. İl özel idarelerde hizmetleri yürüten genel sekreterlerin sorumluluğu valilere verilmiştir. İlçelerin il özel idarelerini ise ilçe özel idare teşkilatı yürütmektedir. İlçe özel idare teşkilatı ise kaymakamlara bağlı olmaktadır (106).

Osmanlı döneminden devre alınmış olan il özel idareleri yaklaşık olarak geçmiş yüz kırk yıla dayanan yerel yönetimlerdir. İlk 1864’de Tuna Vilayeti Nizamnamesi ile kurulmuş olan “Vilayet Umum Meclisi” ile Fransız il sistemi (department) modeli göz önünde bulundurularak Türk yönetim sistemi il özel idareleri oluşturulmuştur. 1864 ile 1870 yıllarında il özel idarelerine yönelik çıkartılan nizamnamelerinde tüzel kişilik hakkının il özel idarelere verilmemesi kararı çıkmıştır (107).

1913 yılında çıkartılan İdare-i Umumiye-i Vilayet-i kanunu ile il özel idarelere tüzel kişilik hakkı verilmesi sağlanmıştır. Bu kanun toplamda 149 maddeden meydana gelmekte olup, içeriğinde illerin özel ve genel yönetim şekillerine ilgilendiren düzenlemelerden oluşmaktadır. Kanun maddelerinin ilk 74 tanesi illerin genel yönetim şeklini ilgilendiren düzenlemeleri içinde barındırırken 75-19’uncu maddelerin ise illerin özel yönetim şekillerini ilgilendiren maddelerden oluşmaktaydı. İl yönetim şeklini ilgilendiren kanunun bir kısmı 1949 senesinde çıkarılan 5442 sayılı il idaresi kanunu maddesi ile yürürlükten çıkarılmıştır. 2005 yılına kadar farklı değişikliklere uğramış ancak 1913 yılında

çıkartılan il özel idareleri kanunu ile idare edinilmeye çalışılmıştır. Fakat 1913 yılında il özel idareleri ile ilgili çıkartılan kanun 2005 yılında 5302 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmış olmaktadır. İl özel idarelerini ilgilendiren bu yeni kanunla Osmanlı döneminden kalan yönetim şekli sona ermiş olup, yeni bir dönemi girildiği belirtilmektedir (104,108). 5302 sayılı kanun ile Türkiye’de il özel idarelerin kuruluş amacı ve yönetim şekline ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. İl özel idarelerin kurulmasına ilişkin kanun ilin kurulmasına ilişkin kanun maddesine göre olduğu için, ilin olmadığı bir belde de il özel idarenin olması söz konusu olmayıp il özel idarelerin tüzel kişiliği ortadan kalkmaktadır. İl özel idarelerin görev ve yetkileri bağlı bulundukları iller il ile sınırlandırılmıştır. Be sebeple il özel idarelerin görev ve yetkileri bağlı bulundukları illerden daha fazla bulundukları bölgedeki kırsal kesime hitap etmek zorundadır (97).

İl özel idarelerin yetki ve görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır.

- Sağlık, tarım, ticaret ve sanayi alanlarına yönelik yapılan çalışmaları ilin çevre düzenine göre yapılması, toprağın kullanım şeklinde olan yanlışların giderilmesi, bayındırlık ve iskan etkinliklerinin uygulanması, yardımların ve sosyal hizmet alanlarında yapılan çalışmalara ağırlık verilmesi, erozyonun önlenmesi için ağaçlandırmalar ve bunun yanında gerekli çalışmaların yapılması, eğitim kurumlarının yanı sıra yetimhaneler ve çocuk yuvalarının kurulması için uygun koşullarda olan arsaların temin edilmesi, kurumların yapım aşamasında, bina bakım ve hasar onarım kısmında gerekli desteğin sağlanması, bunlar tamamı için maddi desteğin sağlanması,
- Belediyenin sınırlarının dışında kalan kesimde yol, kanalizasyon, katı atık, su, acil yardım ve kurtarma, orman, turizm, kültür, gençlik ve spor etkinliklerinin için gerekli olan desteğin sağlanması, park ve bahçe işlerinin yanı sıra ağaçlandırma çalışmalarının karşılanması,
- Yasalar ile tanımlanmış ve yasaların belirlemiş olduğu hizmeti uygulayabilmek için tüzel ya da gerçek bireyler tarafından yapılacak olan etkinlikler için ruhsat vermek, izinleri onaylamak ve gerçekleştirilen etkinlikleri kontrol etmek,

- Yasalar ile ifade edilen sınırlar çerçevesinde yönetmelikler oluşturmak, kanun koymak, emir vermek, yasaklarla ilgili gereken tedbiri almak ve yasakların çiğnenmesi durumunda gerekli cezai işlemi uygulamak,
- Yapılması gereken hizmetleri uygulayabilmek için gerekli yerlerden borç almak ya da yapılan bağışları kabul etmek,
- Kendisine verilmiş olan özel yasaların dâhilinde il özel idaresi adı altında harç ve vergileri temin edebilmek (104-107-109).

3.2.4.2. Köy Yönetimi ve Organları

Köylerin mahalli idareler içindeki yeri uzun senelerdir tartışılmaktadır. Yürürlükte olan 1982 Anayasasının 127. maddesinde köylerin mahalli idare şeklinde onaylandığı görülmektedir (104). Ülkemizdeki köy kanunu gereğince nüfusu 2.000'in altındaki yerleşim yerlerinin köy olarak kabul edildiği dile getirilmiştir. Köy idaresinin kanunla zorunlu vazifeleri olmakla birlikte, bazı vazifelerinin gerçekleştirilmesinin ise isteğe bağlı olduğu belirtilmiştir. Köy idarelerinin vazifeleri dâhilinde oldukları zorunlu veya isteğe bağlı görevlerinin şunlar olduğu belirtilmektedir;

- Köylere içme suyu ulaştırılması,
- Köylerde bulunan konutların tuvalet ve kanalizasyon çalışmalarının yaptırılması
- Köylerde bulunan konutların çevre temizliğinin sağlanması,
- Köyde bulunan hayvanlarla alakalı hastalıklarının engellenmesine ilişkin önlemler alınması
- Çiftçilerin ürün ve mallarını korumaya ilişkin gerekli önlemler alınması,
- Zararlı böcek ve haşerelerin çoğalmasını engelleyici önlemler alınması,
- Mescit, okul, köy odası ve yol oluşturulmasına yardımcı olunması ve benzeri hizmetler köy idarelerinin sunmakla yükümlü olduğu hizmetlerdir.
- Ahır ile evlerin ayrılması, binaların badanalanması, mezarlıkların korunması ile köyün halkının ihtiyaç duyabileceği zanaat ustalarının

yetiştirilmesi köy yönetiminin isteğe bağlı görevleri arasında bulunduğu belirtilmektedir (97,109).

Köy idarelerinin görevli oldukları yerleşim bölgelerinde hizmet sunabilmek maksadıyla değerlendirebilecekleri nakit ödeneklere sahip olduğu bilinmektedir. 442 sayılı köy yasasının 18. Maddesinde köylerde hizmet sunmak için sarf edilecek nakit miktarı, köylünün ihtiyaçları ile köyün eksikliklerini gidermek ve çeşitli gereksinimlerini sağlamak için zaruri hizmet ödeneği ile talebe tabi hizmet ödeneği şeklinde iki kısma ayrılmış olduğu dile getirilmektedir. Köy muhtarı ve diğer vazifeli kişilere ödenmekte olan maaşlar, arazilere ödenen vergiler ve benzeri idare ihtiyaçlarının giderilmesi köy idarelerinin zaruri harcamaları içerisinde bulunmakta olduğu söylenmiştir. Köylerdeki zaruri ihtiyaçları giderildikten sonra köy idaresinin gerekli görmesi halinde talebe tabi hizmetler için de ödenek kullanılabileceği belirtilmiştir (109). Resmi biçimde yasalarla tarif edilmiş bulunan köy idarelerinin pratikte etkin bir durumda olduklarını dile getirmenin bir hayli güç olduğu vurgulanmaktadır. Bu durumun sebebinin ise köy idarelerinin nakdi destek eksikliği ile vazifelendirilecek eleman bulunmadığı için yasalarla ifade edilen aktivitelerini yerine getirmekte başarılı olamadıkları ifade edilmektedir. Köy idarelerinin halka sunulması gereken hizmetlerde etkin bir durumda olmamaları sebebiyle köylerin merkezi idarenin yardımlarına muhtaç bir vaziyette oldukları belirtilmektedir. Aynı zamanda köy idarelerinin sunması gerekip sunamadığı çoğu hizmeti ve köy gereksinimlerini il özel idareleri eliyle karşılandığı bilinmektedir (104).

3.2.4.3. Belediye Yönetimi

Ülkemizde 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 2004 senesinde ilga edilmiş olduğu bilinmektedir. Yürütülen yasama faaliyetleri sonrasında 2004 senesinde onaylanmasının ardından Cumhurbaşkanınca reddedilen 5215 sayılı Belediye Kanunu tekrar masaya yatırılmış ve bunun sonucunda 5272 kanun sayısı ile kabul edildiği söylenmektedir. Fakat anayasanın bazı maddelerine zıt bir durum içerisinde olması sebebiyle kanunun bir kez daha mecliste görüşülmek durumunda olduğuna karar verildiği ifade edilmektedir. Bu belediye kanununun en son ki hali 03.07.2005 tarihli 5393 sayı numaralı şekliyle yürürlüğe konulduğu belirtilmektedir. 5393 numaralı kanunun 3. Maddesinde

belediye tanımının bulunduğu söylenmiştir. Bu tanıma göre belediye “Yerleşim alanları ile yerleşim alanları içerisinde bulunan kişilerin ortak ihtiyaçlarını gidermek maksadıyla tesis edilen, hüküm verme yetisine sahip bulunan seçmenler tarafından seçilerek görev başına getirilen, yönetsel ve maddi olarak özerkliği elinde bulunduran kamu tüzel kişisidir” biçiminde ifade edildiğı söylenmektedir (97).

2005 yılında elden geçirilerek yürürlüğe konan 5393 numaralı belediye yasasına göre, nüfusu 5.000 veya bu rakamın üzerinde bulunan yerleşim bölgelerinde belediye kurulabileceğı belirtilmektedir. Fakat mevzu bahis kuruluşun kendiliğinden olmadığı söylenmektedir. Bir köye bir belediyenin kurulabilmesi için öncelikle köy halkı tarafından belediye kurulmasının talep edilmesi ve bu talebin gerçekleştirilecek oylama sonucunda resmi bir biçimde tespit edilmesi, konuyla alakalı yönetim heyetlerinin pozitif kararları, danıştayın tetkiki, bakanlar kurulunun kararı ile cumhurbaşkanının onay vermesi gibi prosedürlerin yerine getirilmesi gerektiğı ifade edilmektedir (96). Belediyelerin vazifeli oldukları yerleşim alanlarında nüfusun 2.000’den aşağı düşmesi halinde İçişleri Bakanlığı’nın teklifi ve Danıştay tasdiki ile beraber köye dönüştürüleceğı bilinmektedir. Tüzel kişilikleri son bulan belediyelerin tekrar köye çevrilme işlemlerinin il özel idaresi eliyle gerçekleştirilmekte olduğu belirtilmektedir. Tüzel kişilikleri son bulan ve böylece köye çevrilen belediyelerin malik bulunduğı bütün alacakları, borçları, hakları ile taşınmaz ve taşınır mallarının köy idarelerine devredildiğı söylenmektedir (109).

Ülkemizdeki belediyelerin yerel idareler arasında çok mühim bir konumda bulunmakta oldukları bilinmektedir. Zira mahalli idareler meydana geldiğı günden itibaren esas kentsel hizmet ve görevlerin yerine getirilmesi sürecinde belediyelerin daima büyük roller üstlenerek dikkat çeken kuruluşlar olduğu vurgulanmaktadır. Buna karşın hem il özel idarelerinin hem de köy idarelerinin yaşanan bu süreç boyunca sürekli zayıflamakta olduğu ifade edilmiştir. Belediyelerin bölgelerindeki insanların mahalli isteklerini en etkili şekilde karşılamaya çalışan, bölgeleri ve vazifeleri sağlıklı bir şekilde oluşturulmuş idareler olduğu söylenmektedir. Bu koşulların mahalli idarelerin merkezinin belediyeler olmasına sebebiyet verdiği ifade edilmektedir (104).

3.2.4.3.1. Belediyelerin Görev ve Organları

Belediye Kanunu'na (2005) göre, belediyelerin yerine getirmekle yükümlü oldukları temel görevler şu şekildedir;

- Bölge sakinlerinin yerel ve ortak özellikteki gereksinimlerini gidermek maksadıyla her çeşit aktivite ve teşebbüste bulunmak.
- Yasaların belediyelere attığı yetkiler dâhilinde yönetmelik çıkarmak, görev bölgelerinde belediye yasaklamaları çıkarmak ve bu yasakların takibini yapmak, yasalarda ifade edilen cezaları vermek.
- Tüzel kişiler ile gerçek kişilerin aktivitelerine ilişkin yasalarda ifade edilen izin yahut ruhsatı vermek
- Hususi yasalarının gerektirdiği biçimde belediyeye ait harç, resim, vergi katkı ve katılım paylarını çıkarma, toplama ve tahakkukunu yapmak; masraf, resim, vergi haricindeki hususi yasa maddelerine göre toplanması lazım olan su, doğal gaz, atık su ile hizmetlerinin karşılığı olan alacaklarını toplamak yahut toplatmak.
- Kazanılmış haklar gizli olmak şartıyla; içme, kullanma ile sanayi suyu temin etmek; yağmur suyu ile atık suyunu uzaklaştırmak; bu hizmetleri yerine getirmek maksadıyla lazım olan kuruluşları inşa etmek, ettirmek, işlemek veya işletmek; doğal su kaynaklarını işletmek yahut işletmek.
- Toplu taşıma vazifesini yerine getirmek; bu gayeyle deniz ve su ulaşım araçları, raylı sistem, otobüs, tünel olmak üzere her çeşit toplu taşıma yöntemini oluşturmak, oluşturtmak, işletmek yahut işletmek.
- Katı atıklarla ilgili toplama, taşıma, ayrıştırma, geri kazanma, ortadan kaldırma ile depolanması gibi bütün hizmet ve vazifeleri yerine getirmek ve getirtmek.
- Yerel ortak özellikteki hizmet ve vazifelerin gerçekleştirilmesi maksadıyla, belediye ile belediyenin mücavir bölgeleri dâhilinde taşınmaz almak, istimlak, satmak, kiraya vermek yahut kiralamak, takaslamak, ayırmak, bu taşınmazlar üzerinde kısıtlı ayni hak oluşturmak.
- Hibe kabul etmek ve borç almak.

- Perakendecilik yahut toptancılık durumları, fuar alanları, kasaphaneler, otobüs terminalleri, yürürlükteki ilgili hukuk kurallarına göre iskele veya yat limanı inşa etmek, ettirmek, işletmek, işlettmek yahut bu mekanların tüzel veya gerçek kişiler tarafından açılmasına müsaade etmek.
- Borçlar, vergi ve resim haricindeki dava konusu ihtilafların sözleşmeyle tasfiye etme kararı almak.
- Halka açık dinlenme ve eğlence yerleri ile gayri sıhhi iş yerlerini denetlemek ve ruhsatlandırmak.
- Şehirdeki ticaretin ve ekonominin geliştirilmesi ve kaydedilmesi maksadı ile izin almaksızın satış yapmakta olan seyyar satıcıların çalışmasını yasaklamak, izin almaksızın satış yapmış olan seyyar satıcıların faaliyetlerinin engellenmesi neticesi, cezası ödenmediği takdirde iki gün içerisinde iade alınmayan yiyecek ve içecek türevi maddeleri gıda bakanlığına, cezası ödenmediği takdirde otuz gün içerisinde iade alınmayan yiyecek ve içecek maddeleri dışındaki malları yoksul halka vermek.
- Reklam tabelaları ile lansman panoları mevzusunda bir ölçü belirlemek.
- Toplum sağlığı ile çevreyi etkileyen iş yerleri, eğlence mekanları, gayri sıhhi müesseseleri şehrin belirlenmiş bölgelerinde bir araya getirmek; moloz toprağı ile hafriyat döküm yerlerini; işlem görerek sıvı hale getirilmiş petrol gazı saklama alanlarını; odun, kömür, hurda ve inşaat malzemeleri türevi materyalleri saklama sahaları ile satış bölgelerini belirlemek; bu bölge ve alanlar ile taşımalarda çevre kirliliğı meydana getirilmemesi maksadıyla gerekli görülen önlemleri almak.
- Deniz, su ve demiryolu ile kara yollarında işletilmekte olan bütün toplu taşıma ve taksiler ile servis araçlarının sayılarını, bilet tarifeleri ve ücretlerini, güzergah ve vakitlerini kararlaştırmak; karayolları, yol, sokak, meydan, cadde, durak yeri ve buna benzer alanlarda vasıta park alanlarını belirlemek ve çalıştırmak veya başkasına çalıştırtmak yahut

kiraya vermek; yasaların belediyelere sunduğu trafik düzenlemelerinin icap ettiği tüm işyerlerini yürütmek. Biçiminde belediyelerin vazifelerinin sıralandığı söylenmektedir (96,110).

Belediyelerin sağlamak zorunda oldukları vazifeleri aktif oldukları belediye hudutları içinde verebilecekleri belirtilmiştir. Belediye hududunun dışarısında olan ve bir başka belediye hududu içinde bulunan alanlara hizmet ulaştırılabilmesi için belediye meclisinin onayının lazım olduğu söylenmektedir. Belediyelerce sarf edilecek hizmetlerin önceliğinin ve kalitesinin belediyenin elinde bulundurduğu maddi imkânlar ve hizmet aciliyetiyle ilişkili olduğu bilinmektedir. Sağlanacak hizmetlerin hangi önceliklere göre sıralanacağı ilgili idare kısımları vasıtasıyla kararlaştırıldığı söylenmektedir. Belediyelerin hizmetlerini halka sağlıklı bir şekilde ve gerekli olan vakitlerde ulaştırmalarının kendi vazifeleri dahilinde olduğu belirtilmiştir. Hizmetlerin ulaştırılmasında yaşlı, muhtaç ve engelli vatandaşların hizmette diğer vatandaşlara nazaran öncelikli oldukları ifade edilmektedir. Belediyelerin yaşlı, muhtaç ve engelli şahıslara sağladıkları hizmetlerin çeşitleri ve içeriklerinin de bu şahısların ihtiyaçları doğrultusunda değişiklik gösterdiği söylenmektedir. (96).

5216 numaralı yasanın 7. Maddesinde büyükşehir belediyelerinin mesuliyetleri ile yetkilerini kararlaştırdığı bilinmektedir. Bu kanun maddesine göre büyükşehir belediyelerinin mesuliyetleri ile yetkileri şu şekilde ifade edilmektedir;

- Vazifeli oldukları bölgelerde ilk derece belediyelerin ve ilçelerin belirttikleri fikirlere önem vererek büyükşehir belediyesinin taktiksel planlarını oluşturmak, mevduat planları ile senelik amaçlarını bu plan göre şekillendirmek,
- Çevre nizamına aykırı düşmemek şartıyla mücavir hudutlar ve büyükşehir belediye hudutları içinde 1/5000 ve 1/25000 ölçeği bulunan bölgelerde bayındırlık planlamaları yapmak, bayındırlık planlarına onay vermek ve uygulamak, belediye bayındırlık planlarında bulunan çalışmaları denetime tabi tutmak, gerekli durumlarda düzeltmek,

- Yasalarla büyükşehir belediyelerine atfedilen ve çeşitli hizmetlerin sebebiyle gerçekleştirilmek zorunluluğu bulunan bakım ve onarım ile proje yapım vazifelerini yerine getirmek, bütün ölçeklerdeki bayındırlık planlarına uygun bölgelere ruhsat vermek, 775 numaralı gecekondü yasası dâhilinde belediyelerin elinde bulundurduğu yetkiyi kullanmak,
- Gerekli durumlarda büyükşehir belediyesi bölgesinde işletmeleri denetime tabi tutmak ve ticari şekilde çalıştırılan alan ve mekanlara ruhsat vermek,
- Belediye yasasının 69. (konut ile arsa inşasıyla alakalı madde) ile 73. (şehirsel gelişim ile dönüşüm konularıyla alakalı madde) maddelerinde bulunan yetkisini kullanmak,
- Vazifeli olduğu büyükşehir hududu içinde ulaşım mekanizmasını organize etmek, yasaların sunduğu yetkiler kapsamında trafik ile ilgili düzenlemeler yapmak,
- Vazifeli olduğu büyükşehir belediye hudutları içinde bulunan anayol, cadde ve bulvarları imar etmek, kentsel dönüşümle çalışmayan bu alanlara ve tasarımlara münasip şartlar yerleştirmek, reklam ile ilan broşürlerine, levhalarına belirli bir ölçü koymak, meydan, yol, bulvar ve caddelere isim koymak ve bu yerlere numara vermek,
- Coğrafi şehir malumat mekanizmalarının tesis etmek,
- Devamlılığı bulunan kalkınma prensiplerine uyacak şekilde tarım bölgeleri ile su havzalarının güvenliğini temin etmek, ağaçlandırma ve fidan dikimi uygulamaları gerçekleştirmek, kişilerin ihtiyaçlarına karşılık vermeyi hedef edinen iş yerlerini belirlenmiş alanlarda bir araya getirmek, katı atık saklama bölgelerine karar vermek, kömür ve odun gibi yakacakların satılacağı alanları belirtmek, çevre kirliliğine sebebiyet verebilecek tehdit unsurları için tedbir almak,
- Yiyecek ve içecek türevi ürün satışı yapmakta olan iş yerleri başta olmak kaydıyla birinci seviye gayrisihhi iş yerlerini denetime tabi tutmak ve ruhsat vermek, şehirde satılacak yiyecek ve içecek türevi

maddelerin sağlık ve temizlik koşullarına uygunluğunu kararlaştırmak maksadıyla tahlil ve test laboratuvarları oluşturmak,

- Vazifeli bulunduğu b3lge sınırlarında zabıtalıkla alakalı hizmetleri halka sunma,
- Açık ve kapalı otoparklar ile yolcu ve yk terminali inşa etmek, ettirmek, ruhsat vermek yahut işletmek,
- Vazifeli oldukları b3lgelerde ikamet etmekte olan vatandaşların ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte sosyal yaşam sahaları oluşturmak, işletmek yahut işlettirmek,
- Gerekli g3rldğ şartlarda eğitim, sağlık veya kültür hizmetleri sağlayacak kuruluşlar ve binalar oluşturmak, devlete bağlı bulunan bu bina ve kurumların onarım ve bakımlarını sağlamak,
- Büyükşehir sorumluluk sahası içinde toplu taşıma mekanizmalarını geliştirmek ve güncellemek, yeni mekanizmalar kurmak, işletmek yahut işlettirmek,
- Büyükşehir sorumluluk sahası içinde suyla ve kanalizasyonla ilgili hizmetleri gerçekleştirmek, bu aktiviteleri meydana getirebilmek sebebiyle barajlar ve ihtiyaç duyulan tesisleri inşa etmek, mevzu bahis tesisleri işletmek yahut işlettirmek, belediyenin sorumluluk sahasında kurulacak olan meyve sebze halleri ve kasaphaneleri denetime tabi tutmak ve ruhsat vermek,
- İl seviyesinde yapılmakta olan plan ve projelere uygun düşmek şartıyla doğal afetler ve diğer sorunlara karşı 3nlem almak, doğal afetlerle alakalı faaliyette bulunacak yerlerin denetimini sağlamak ve bu yerlere ruhsat vermek,
- Halk sağlığının güvence altına alınması ve geliştirilmesi hedefi ile muhtaç, yaşlı genç ve çocuklara ilişkin sosyal kuruluşlar oluşturmak, bu sosyal kuruluşları 3teki devlet kurum ve tesisleriyle birlikte y3netmek maksadıyla teşebbüslerde bulunmak,
- Büyükşehir b3lgesinde bulunan yerleşim yerlerine merkezi ısıtma sistemleri oluşturulmasını sağlamak,

- Afet tehlikesi oluşturabilecek, halkın can ve mal güvenliğini riske atabilecek yapı ve binaları yıkmak yahut boşaltmak (96,107).

Belediye meclisi üyelerinin rakamsal dağılımının tayini hususunda yerleşim bölgelerinin nüfus yoğunluğunun belirleyici etken olduğu bilinmektedir. Mevzubahis yerleşim bölgelerindeki nüfus çoğaldıkça belediye meclislerinin üye sayıları da çoğalmaktadır. Bütün belediye meclislerinde seçim yapılarak belirlenmiş asil üyeler sayısınca yedek üyeler de belirlenmektedir. Her Türk yurttaşının yaşı 29 yahut bunun üzerinde olmak kaydıyla belediye meclislerine üye olma hakkını elinde bulundurduğu bilinmektedir (104). Belediye başkanları ve meclis üyeleri halk seçimiyle göreve getirilir ve gerçekleştirilen seçim sonucunda bu başkan ve meclis üyelerine beş sene idarede bulunma hakkı tanındığı bilinmektedir. Belediyelerde düzenlenen meclis toplantılarının vatandaşlara açık bir biçimde gerçekleştirildiği söylenmektedir. Bu meclislerde seçilen üyelerin sayısının doğal aza sayısının yarısını geçmediği belirtilmektedir. Seçilmiş bulunan azalar encümen vasıtası ile belediye meclisinin kendi azaları içerisinde seçildiği ifade edilmektedir (97).

Belediyelerin karar alma ile yürütme uzuvlarının çalışma şekillerinin 1580 numaralı eski belediye kanunuyla benzer özellikler göstermekte olduğu söylenmekte ve bu idare uzuvlarının belediye başkanı, belediye meclisi ile belediye encümeninden meydana geldiği belirtilmektedir (97). Söz konusu belediye organlarının genel özellikleri şu şekildedir;

Belediye Başkanı: Doğrudan halk eliyle belirlenmekte olduğu bilinmektedir. Belediye başkanlarının vazifeleri süresince siyasi partilerin denetlemelerine ve kurullarına üye olmalarının yasak olduğu söylenmektedir. Belediye başkanları aynı zamanda profesyonel spor kulüplerinde başkanlık yahut yönetim kurulu görevlerinde olamayacağı söylenmektedir (97). Belediye başkanlarının vazifeli oldukları süre zarfında herhangi bir siyasi partinin idari kısımlarında denetim yahut farkı bir görevde bulunamayacağı, profesyonel seviyedeki herhangi bir spor kulübünün başkanlığında yahut idaresinde görev alamayacağı söylenmektedir. Bir belediye başkanının izin almasını gerektirecek durumlarda vazife başında olmadığı süre zarfında kendisine vekillik yapmak için,

belediye meclisindeki üyelerden bir tanesini vekil olarak vazifelendirmek durumunda olduğu bilinmektedir (107).

Belediye yasasının 38. Maddesinde bir belediye başkasının elinde bulundurduğu yetki ve vazifeleri şöyle düzenlemektedir;

- Belediye örgütünün en rütbeli amiri olarak belediyenin haklarını ve çıkarlarını gözetmek ayrıca belediyenin sevk ve idare vazifelerini gerektiği şekilde yerine getirmek,
- Başkanı bulunduğu belediyeyi oluşturulan stratejik plana uygun şekilde idare etmek, belediyenin kurumsal planlamasını oluşturmak, bu plana göre bütçeyi, belediye personelinin başarı ölçütlerini, uygulamaya konulacak aktiviteleri hazırlamak, tatbik etmek, gözlemlemek ve değerlendirmelerini yaparak bu işlerle alakalı raporları meclise sunmak,
- Devlet kurumlarında, resmi törenlerde veya belediye ile alakalı davalarda vazifeli olduğu belediyeyi temsil görevini yerine getirmek yahut kendi yerine bir vekil tayin etmek,
- Belediye meclisi ile belediye komisyonuna başkanlık etmek,
- Belediye komisyonunda ve belediye meclisinde kabul edilen kararları tatbik etmek,
- Belediyenin mali planlamasını uygulamak ve bu mali planlamada belediye komisyonu ile belediye meclisinin yetkisi dâhilinde bulunmayan aktarımları onaylamak,
- Belediye çalışanlarının tayinleri ile ilgili işlemleri yapmak,
- Belediyenin elinde bulundurduğu yahut belediyeye bağlı bulunan müesseselerin ve ticaret hanelerin denetimini yapmak,
- Sorumluluk sahasında bulunan halkın sağlık, huzur ve mutluluğunu sağlamak maksadıyla gerekli çalışmaları yapmak,
- Yardıma muhtaç ve yoksul kişiler için belediye bütçesinde ayrılan ödeneği bu bireylere ulaştırmak, engelli vatandaşlara dönük hizmetleri tesis etmek ve engelli vatandaşlar için merkezler meydana getirmek olduğu dile getirilmektedir (97,104,107).

Kimi zaman belediyelerin hizmetlerinde eksikliklerin bulunması yahut yapılan hatalı uygulamalar sebebiyle önemli seviyede çevre kirlilikleri ile toplum sağlığını zarar verebilecek hallerin meydana çıkabileceği söylenmektedir. İçişleri bakanlığı böyle hallerde öncelikle söz konusu hizmetlerde ortaya çıkan aksaklıkların ortadan kaldırılması için sulh ceza hâkimlerine talepte bulunabileceği bilinmektedir. Belediyelerin gerekli çalışmaları yapmamaları halinde mevzubahis aksaklıkların ortadan kaldırılması maksadı ile valilerden destek istenebileceği ifade edilmektedir. Böyle hallerde valiliğin öncelikle bu sorunları belediye bünyesindeki personel, araç ve malzeme kaynakları ile gidermeye çalıştığı bilinmektedir. Bu kaynakların yetersiz kaldığı hallerde valiliğin diğer kamu idarelerinin ve tesislerinin olanaklarını değerlendirebileceği söylenmektedir. Yaşanan aksaklıkların sonlandırılması için ihtiyaç duyulan giderler vali eliyle iller bankasına iletilir. Böyle hallerde iller bankasının da belediyenin bir sonraki ay elde edeceği vergi geliri tahsilatı üzerinden, belediyeye ait kısmı valilik emrine göndereceği ifade edilmektedir (97).

Bazı durumlarda belediye başkanlarının vazifelerinin ellerinden alınabilmekte olduğu bilinmektedir. Belediye başkanlığının iptal edilmesine sebebiyet veren durumlar; vazifeli olduğu yerin 20 günden daha fazla süreyle terki ve bu vaziyetin konuyla alakalı ilin en yüksek amiri tarafından saptanması, seçilme yeterliliğinin yitirilmesi, belediye başkanının vazifelerini yerine getiremeyeceği bir düzeyde rahatsızlığının bulunması ve bu rahatsızlığın resmi bir sağlık raporuyla tespit edilmiş olması, meclisin dağıtılmasına sebep olacak seviyedeki işlem ve fiillere müdahil olması şeklinde ifade edilmektedir. Konuyla alakalı durumlardan herhangi birinin vuku bulması halinde İçişleri Bakanlığı'nın talebi ile Danıştay'ın onay vermesi sonucunda ilgili belediye başkanının başkanlığının sonlandırılabilmesi söylenmektedir (97).

Belediye Meclisi: Belediye meclislerin ile alakalı vazife ve sorumlulukları, gündemleri, karar yeter sayıları gibi tüm özelliklerinin 5393 numaralı Yasa'nın 17-33. Maddeleri arasında belirtilmekte olduğu söylenmektedir (107). Bir takım hallerde belediye meclisi üyeliklerine son verilebilmekte hatta duruma göre meclisin tamamının da görevden alınabileceği bilinmektedir. Belediye meclisi üyeliklerine son verilmesi yahut feshedilmesiyle alakalı konuların Belediye

Kanunu'nun 29. ve 30. Maddelerinde kararlaştırılmış olduğu bilinmektedir. Bir belediye meclis üyesinin ölümü yahut istifası halinde meclis üyeliğinin kendiliğinden düştüğü söylenmektedir. İstifasını sunan üyelerin dilekçelerinin belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulduğu bilinmektedir. Bir mazeret belirtmeksizin yahut izin almadan peş peşe üç birleşimde bulunmayan üyelerle bir sene zarfında düzenlenen toplantıların yarısından çoğunda bulunmayanların üyeliklerinin düşürülmesine, savunmalarının alınması ve sonrasında üyelerin salt çoğunluğu ile bir sonuca bağlandığı belirtilmektedir. (97). Belediye meclisinin bünyesinde bulundurduğu yetki ve vazifeleri ile ilgili yasanın 18. Maddesinde şu biçimde yer almaktadır;

- Stratejik planlar yaparak yatırımla alakalı hedef ve uygulamaları belirlemek, belediyenin sarf ettiği efor ile personellerinin aktiflik kriterlerini görüşmek ve belirlemek,
- Belediyenin kesin hesabı ile bütçesini onaylamak, kurumsal kodlamaları bütçede belirtilmiş bulunan üniteler ile işlevsel bölümlendirmenin ilk düzeyleri arasında aktarım yapmak,
- Belediyenin sonuçlandıracağı imar projelerini görüşmek, kararlaştırılan imar projelerini onaylamak, il belediyeleri ile büyükşehirlerin çevre nizamı planını onaylamak,
- Belediyenin borç alma siyasetlerini sonuçlandırmak,
- Taşınmaz malların alınıp satılması, tahsis edilmesi ile tahsis biçimini kararlaştırmaya, tahsisi gerçekleştirilmiş bir taşınmazın halka faydası kalmadıysa tahsisinin sona erdirilmesine, taşınmazların süresi 25 seneyi aşmamak şartı ile koşullu aynı hak tesisini ve üç seneden daha uzun süreli kiralama işlemlerini karara bağlamak,
- Bütçeyi işletmek ve ticaret kanunumuza uyacak ortaklıkların kurulmasına, anaparanın değer kazandırılmasına, hâlihazırda bulunan ortaklıkların bitirilmesi ile yeni ortaklıkların kurulmasını kararlaştırmak,
- Belediyeye ayrıcalık tanınmasına, belediye eliyle meydana getirilmiş tesislerin işletilmesine, yap ve işlet modeli şeklinde tesisler

yapılmasına, belediyeye ait ticarethanelerin yahut şirketlerin özelleştirilmesine karar vermek,

- Belediye bünyesinde bulunan veya belediye ile alakalı olan kadrolar konusunda norm kadro dikkate alınarak tayin, iptal ve değişiklik benzeri kararları almak,
- Sokak, cadde, park, meydan ve tesis gibi yerlere isim koymak, mahallelerin kurulmasını, kaldırılması veya birleştirilmesine, adlarının değiştirilmesine karar kılmak, tanıtım maksadıyla amblem, flama ve simge gibi sembolleri belirlemek,
- Farklı merkezi yönetimlerle yapılabilecek olası işbirliklerini plan dâhilinde kararlaştırmak, hâlihazırda var olan birlikteliklerden çıkmak, yurt içinde ve yetkili kurumlardan izin alarak da yurt dışında bulunan belediyelerle işbirliğinde bulunma, farklı müesseselerle sportif, sosyal ve ekonomi gibi faaliyetlerin beraber sürdürülmesine, bu hizmetleri sağlayabilmek maksadı ile saha, tesis, arsa ve bina gibi yapıların oluşturulmasına, kiralanması veya tahsisini gerçekleştirilmesine karar vermek,
- Belediye başkanı ve belediye kurulu arasında meydana gelebilecek anlaşmazlıkları konusunda karar vermek,
- Mücavir bölgelerdeki halka belediye hizmetlerini ulaştırmak sebebiyle teşebbüslerde bulunmak
- İmar planlarına uygun bir biçimde tasarlanmış olan belediye imar planlarını masaya yatırmak ve neticelendirmek (97,107).

Belediye Encümeni: belediye encümeninin yönetimini belediye başkanının yaptığı bir komisyon olduğu bilinmektedir. Bu encümenler her yıl nüfusu 100.000'in üstünde olan belediyelerde ve il belediyelerinde meclis üyeleri arasından gizli oy şeklinde kararlaştırılan ve içlerinden birisi mali hizmetler birim amiri vazifesini üstlenmek üzere belediye başkanınca birim amirleri arasından seçtiği dört üyeden meydana geldiği söylenmektedir. Diğer belediyelerde ise aynı prosedürle biri mali hizmetler vazifesini üstlenmek üzere belediye başkanınca seçilen üç üyeden meydana geldiği bilinmektedir. Belediye başkanının düzenlenecek bir encümen toplantısında bulunamayacağı durumlar söz konusu

olduğunda başkanın seçeceği yardımcı ya da encümen üyesinin toplantıda encümen başkanlığı vazifesini üstlendiği bilinmektedir. Bu toplantılara gündem konularıyla alakalı olarak bazı birim amirlerinin belediye başkanının da izniyle oy hakları olmadan sadece görüş bildirmek maksadıyla katılabilecekleri söylenmektedir. Bu encümen toplantılarının en az haftada bir kere yapılmak durumunda olduğu bilinmektedir. Bu encümenin olağanüstü bir durum söz konusu olduğunda belediye başkanının talebi üzerine herhangi bir zaman diliminde de toplanabileceği bilinmektedir (97,104,107).

Bir belediye encümeninin tüm üyelerinin salt çoğunluğu sağlanarak toplanmakta ve kararları da salt çoğunluk vasıtası ile verdiği ifade edilmektedir. Oyların eşit çıkması durumunda belediye başkanı tarafından tercih edilen karar kabul edilmektedir. Bu oylamalarda çekimser şekilde bir oy kullanımı söz konusu olamaz. Encümen gündemleri belediye başkanı tarafından belirlenir. Buna paralel olarak belediye başkanı tarafından onaylanan durumlarda herhangi bir encümen üyesi tarafından ortaya konan gündem maddelerinin de değerlendirildiği bilinmektedir. Belediye başkanınca aktarılmamış gündem maddeleri bu toplantılarda değerlendirilmediği söylenmektedir. Bu toplantılarda alınmış kararların encümen üyeleri ile belediye başkanının imzasıyla onaylandığı biliniyor. Alınacak encümen kararlarına aykırı oy kullanan üyelerin hangi sebeplerle muhalif olduklarını belirtmek zorunda olduğu bilinmektedir. Bir encümen üyesinin yakın akrabaları ile alakalı konularda düzenlenen toplantılara o üyelerin katılımının söz konusu olmadığı söylenmektedir (97).

Belediye encümeninin elinde bulundurduğu yetkiler ve vazifeleri şu biçimdedir;

- Önemli planlamaları, senelik faaliyet programları ve kesin hesap incelemeleri ile bütçeyi de hazırladıktan sonra belediye meclisi üyelerine sunmak,
- Senelik faaliyet programında kaydedilen işler hususunda kamulaştırma kararını almak ve tatbik etmek ayrıca öngörülemeyen harcamalar fonunun harcama yapacağı alanları kararlaştırmak,
- Yasalar yoluyla verilmiş yetkilere dayanarak cezai yaptırım uygulamak,

- Dava konusu olan ve vergiler ile resim, harç dışında kalan kısmı 5.000 Türk Lirasına kadar olan belediye alacaklarının uzlaşma sağlayarak tasfiye edilmesine karar vermek,
- Taşınmaz malların süreleri üç yılı geçmemek kaydıyla kiraya verilmesi ile bu malların alış ve satışları hakkında bir karara varmak şeklinde olduğu ifade edilmektedir (97,107).

3.2.4.3.2. Belediyelerin Spor İle İlgili Görevleri

2005 senesinde yürürlüğe konulan 5393 sayılı Belediye Yasasının belediyelerin mesuliyetleri ile yetkilerini ele alan 14. Maddesinin (a) bendi uyarınca; “ Kanalizasyon, su, bayındırlık ve ulaşım gibi büyük şehir olmanın gerektirdiği alt yapıları; kent bilgi mekanizmaları ile coğrafi bilgi sistemleri; çevre ve halk sağlığı, temizliği ile katı atıkların toplanması ve imhası; cankurtaran, acil yardım, ambulans, zabıta ve itfaiye; kent trafiği; park ve bahçe çalışmaları ile ağaçlandırma faaliyetleri; turizm ve sanat, kültür ve tanıtım, konutlar; gençlik ve spor; mezarlık ve defin; sosyal hizmetler ve yardım, meslek ve kabiliyet edindirme; nikah kıyma; ticaretin ve ekonominin geliştirilmesi ile ilgili hizmet ve vazifeleri kendi eliyle yapar ya da yaptırır. Nüfusu 50.000’in üzerindeki belediyeler ve büyükşehir belediyeleri çocuk ve kadınların barınması için korunma evleri kurar” denmektedir. Ayrıca bu maddenin (b) bendindeyse; “ Gerekli koşullarda, amatör spor kulüpleri ile öğrencilere malzeme yardımı yapar, çeşitli amatör spor müsabakaları organize eder, yurt içindeki ve dışındaki karşılaşmalarda yüksek başarı veya derece elde etmiş sporculara meclisin aldığı kararlarla ödül sunulabilir” biçiminde bir açıklama yapılmaktadır. Yine aynı yasanın belediye meclisinin vazifesini belirten 17 maddenin (p) bendinde; “ Yurt içerisindeki ve İçişleri Bakanlığı müsaadesi ile de yurt dışında bulunan belediyeler veya diğer yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde bulunulmasına; sosyal ve ekonomik bağları ilerletmek maksadı ile sanat, kültür, spor ve benzeri alanlarda proje ve organizasyonlar düzenlenmesine; konuyla alakalı bira, arsa, saha ve buna benzer tesislerin inşa kurma, kurdurma, kiralama yöntemiyle elde etme ya da tahsisini karar kılmak” biçiminde yer almaktadır” (96).

3.2.5. Gelişmiş Ülkelerde Spor Yönetimi Uygulamaları

Spor etkinliklerinin insanların yaşamlarına girmesine paralel olarak okullarda beden eğitimi ve spor dersleri ile fiziksel aktivitenin günlük yaşamda uygulanma düzeyi artmıştır. Bunun yanında sporun gelişmesine bağlı olarak insanların sağlık amaçlı spora yönelme düzeyleri gelişmiştir. Özellikle Amerika’da sporun gelişmesine paralel olarak spora yönelik yatırımlar eğitimin dışına taşmıştır. Dünyanın diğer gelişmiş ülkeleri de yeni spor politikaları geliştirme yoluna gitmiştir. Spor olgusunun küresel çapta büyümesi spor alanındaki hizmet, üretim ve organizasyon yapısının birer sektör haline gelmesine zemin hazırlamıştır (28).

3.2.6. Türkiye’de Belediyelerin Spor Yönetimi Uygulamaları

Yerel yönetimlerin sporun yayılmasında önemli rolleri olduğu bilinmekle beraber (111), belediyelerin spor politikalarının içerisinde genellikle herkes için spor politikasının benimsendiği bilinmektedir. Burada ifade edilen herkes için spor politikası elit sporlara destek olmaktan ziyade sporu geniş boyutta yayma anlamına gelmektedir (112).

Türkiye’de yerel yönetimler içerisinde özellikle belediyelerin spor hizmeti sunma konusunda birçok sorunu olduğu bilinmektedir. Doğu ve diğerleri (2013: 109) tarafından yapılan araştırmada belediyelerin spor uygulamalarındaki sorunlarının en aza indirilebilmesi için aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- Halka sunulacak spor hizmetlerine yönelik faaliyetlerin düzenlenmesi noktasında belediyelerin kurum içerisinde bulunan birimleri iyi organize olmalıdır.
- Belediyeler halka yönelik spor hizmetlerini arttırabilmek ve bulundukları bölgede sporu yaymak için bulundukları bölgelerdeki diğer kurumlar ile koordinasyon içinde çalışmalıdır.
- Belediyeler tarafından yeni yapılacak olan spor tesislerinin kullanılabilirlik düzeyini arttırmak amacıyla tesis içerisinde spor dışı mekanlara da yer verilecek projeler yapılmalıdır.
- Halkın spor yapmasını sağlamak amacıyla geliştirilecek olan projelerde doğrudan halkın ihtiyacına yönelik projelere öncelik

verilmelidir. Diğer bir ifade ile direkt amaca yönelik projeler hazırlanmalıdır.

- Belediyeler tarafından sunulan spor hizmetlerinde analında uzman personel çalıştırılmalı, bunun yanında tesislerde çalışan personele yönelik eğitim faaliyetleri yürütülmelidir (112).

3.2.7. Elazığ İlinin Demografik Yapısı

Geleneksel toplum yapısı içerisinde yer alan aile olgusu toplumun temelini oluşturmaktadır. Elazığ ilinde 20. Yüzyıla kadar geniş aile tipinin yaygın olduğu bilinmekle beraber, son yıllarda Elazığ ilinin aile yapısının Anadolu kentlerindeki gibi çekirdek aile yapısına dönüştüğü ifade edilmektedir (113). Coğrafi yapısı elverişli olduğu için Elazığ ilinin nüfusu Cumhuriyet yıllarından günümüze kadar ciddi bir artış göstermiş, 1927 yılında toplam nüfusu 19,216 kişi olan Elazığ ilinin 2000 yılındaki nüfusu 266,495 kişiye ulaşmıştır. Bu rakamlar 1927'den 2000 yılına kadar Elazığ ilinin nüfusunun yaklaşık olarak 14 kat arttığını göstermektedir. Elazığ ilinde nüfus artışının yüksek olmasının temelinde kente yapılan göçlerin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Ancak kentteki hızlı nüfus artışının karşısında eğitim, sağlık ve belediye imkânları ile iş bulma olanakları azalmaya başlamıştır. Buna paralel olarak şehirde suç oranı da artmıştır (114).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Elazığ ilinde işsizlik oranı %7,8 olup, istihdam oranı %48,9, işgücüne katılım oranı ise %53,1 düzeyindedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2014). İl genelinde eğitim düzeyinin yüksek olduğu bilinmekle beraber, okulu bitirmeyen birey sayısının da yüksek olduğu belirtilmektedir. TÜİK verilerine göre Elazığ ilinde erkek bireyler ile kıyaslandığı zaman nüfus genelinde kadınların eğitime katılma düzeylerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde yükseköğretim mezunu bireyler içerisinde de kadın nüfus ile kıyaslandığı zaman erkeklerin ciddi bir üstünlüğü olduğu ifade edilmiştir (115).

Elazığ ili ciddi bir tarım potansiyeline sahip olmasına rağmen, zorlaşan hayat şartları, şehir merkezlerinin çekiciliği, kırsal kesimdeki teknolojik yetersizlikler, eğitim sıkıntısı, hayat zorluğu ve terör olayları gibi olumsuzluklar kırsaldan kente göçü hızlandırmıştır. Bu göçlere paralel olarak kent nüfusunda artış meydana gelmiş, buna karşılık kırsal kesimde yaşayan hane halkı sayısı

azalmıştır. Hatta bazı kırsal bölgelerde sadece tüzel kişilikler varlığını sürdürür hale gelmiştir. Bu nedenle Elazığ ilinde tarımsal kalkınmanın tekrar sağlanabilmesi için bitkisel ve hayvansal üretime yönelik yatırımların artırılması ve kırsal bölgelerdeki yaşam şartlarının geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (115).

Elazığ ilinin ekonomik gelir kaynaklarının başında sanayi gelmekte olup, Cumhuriyet dönemi ile birlikte başlayan sanayi alanındaki gelişmeler kentte hala devam etmektedir. Yakın şehirler ile sürekli olarak ticaret ağı bulunan Elazığ ilinde iki sanayi bölgesi yer almaktadır. İhraç ürünlerinin ilk sırasında mermer yer almaktadır (113). Sanayinin yanında tarım ve ticaret Elazığ ilinin sosyo-ekonomik yapısı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özellikle Keban Barajının yapılmasının ardından bazı tarımsal alanların su altında kalması sanayinin canlanmasına zemin hazırlamıştır. Elazığ ilinde gayri safi gelirin %10'u ticaretten, %30'u sanayiden ve %25'i tarım sektöründen sağlanmaktadır (116).

3.2.8. Elazığ İlinin Fiziki/Sosyal Yapısı ve Yerel Yönetimlerin Halka Sunduğu Hizmetler

Doğu Anadolu Bölgesinin güneybatısında yer alan Elazığ ili coğrafi bölüm olarak Fırat bölümünde yer alan bir yerleşim yeridir. Şehrin yüzölçümünün 8,455 km²'si kara, 826 km²'si ise doğal göl ve barajlardan meydana gelmek olup, şehrin toplam yüzölçümü 8,281 km²'dir. Denizden yükseklik seviyesi 1,067 m olan Elazığ ilinin yeryüzü şekillerinin başında platolar, dağlık alanlar ve ovalar yer almaktadır. Doğu boylamları (40° 21 ile 38° 30) ve kuzey enlemleri (38° 17 ile 39° 11) arasında yer alan Elazığ ili Türkiye'deki toprak sahalarının %0,12'sini oluşturmaktadır (113,117). Elazığ ilinin nüfus açısından en kalabalık ilçeleri sırasıyla Merkez, Kovancılar, Karakoçan ve Palu ilçeleri olmakla beraber, ilin en az nüfusa sahip olan ilçesi Ağın ilçesidir (118). Elazığ ilinde merkez ilçe ile birlikte toplam ilçe sayısı 11, köy sayısı 550, mezra sayısı ise 709'dur (119).

Coğrafi konumu ve fiziksel yapısı itibarıyla Elazığ ili batı illerini Doğu Anadolu Bölgesine bağlayan kavşakta yer almaktadır. İli kuzeyde Keban Baraj Gölü ve Tunceli ili, güneyde Diyarbakır ili, doğuda Bingöl, Batı ve Güneybatıda ise Malatya ili ve Keban Barajı çevrelemektedir. Fırat ve kolları il içerisindeki en önemli akarsu kaynaklarını oluşturmaktadır. Toplam yüzölçümü 86km² olan

Hazar Gölü Elazığ il merkezine 30 km uzaklıkta yer almaktadır. İl sınırları içerisinde bulunan başlıca baraj gölleri Özlüce, Kralkızı, Keban ve Karakaya gölleridir. Geçmiş yıllarda karasal iklimin hâkim olduğu Elazığ ilinde yapılan baraj gölleri ile şehirde ılıman iklim hüküm sürmeye başlamıştır (115,120).

Elazığ ilinde halkın temel sosyal gereksinimlerini karşılayan, imar ve çevre düzenlemeleri yaparak halkın daha iyi çevre koşullarında sağlamalarını yaşayan kurumların başında belediye gelmektedir. Elazığ Belediyesinin halka sunduğu temel hizmetler aşağıdaki başlıklar altında toplanmaktadır;

- Genel Belediye Hizmetleri
- Çevre ve Sağlık Hizmetleri
- Eğitim Hizmetleri
- E-Belediye Hizmetleri
- Evlendirme Hizmetleri
- İtfaiye Hizmetleri
- Mezarlık Hizmetleri
- Park Bahçe Hizmetleri
- Sosyal - Kültürel Hizmetler
- Sportif Hizmetler
- Su ve Kanalizasyon Hizmetleri
- Temizlik Hizmetleri
- Tanıtım Hizmetleri
- Ulaşım Hizmetleri
- Veteriner Hizmetleri
- Yol ve Altyapı Hizmetleri
- Zabıta Hizmetleri (119).

Elazığ Belediyesi tarafından hazırlanan 2015-2019 stratejik planında Elazığ Belediyesinin kurumsal açıdan halka yönelik hizmetleri, amaç ve beklentileri şu şekilde sıralanmıştır;

- Hizmet kalitesini yüksek tutmak şartıyla mevcut gelir düzeyini arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak, iş planları geliştirmek amacıyla gelir düzeyini yükseltici araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak,

araştırma ve geliştirme çalışmalarını uygulamaya koymak ve sonuçları düzenli olarak takip etmek.

- Belediye personelinin çalışma motivasyonunu sürekli yüksek tutmaya yönelik çalışmalar yapmak, bu kapsamda bilgi ve eğitim düzeyi yüksek personel istihdamı sağlamak.
- Basın ve yayın çalışmalarının daha etkili ve verimli olmasını sağlamak, böylece faaliyet ve hizmetlerin daha hızlı sağlanması için gerekli tedbirleri almak, yapılacak faaliyet ve hizmetler konusunda halkı bilgilendirmek ve yapılacak hizmetleri kamunun görüşüne sunmak.
- Bilgi çağında olunan günümüz dünyasında bilgi teknolojilerinden mümkün olduğu kadar yüksek düzeyde yararlanmak ve bilgi teknolojileri konusundaki gelişmeleri takip etmek.
- İl sınırları içerisinde bulunan konut ve iş yerlerinde üretilen evsel nitelikli atık suların arıtılması, organik ve biyolojik olarak ortaya çıkan çamurların arıtılması ve suların dezenfekte edilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.
- Halkı tehdit eden yangın ve doğal afetlere anında müdahale etmek, belediye hizmetlerini dil, din ve ırk ayrımı yapmaksızın tüm halka sunmak.
- Çağın gereklerine uygun olarak cadde, bulvar ve sokaklarda kaldırım ve bordür çalışmaları yapmak.
- İmar planlarına uygun olarak açılacak yolların yapım, bakım ve onarımlarını sağlamak.
- Halkın ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde modern standartlara uygun olarak imar ve şehircilik çalışmaları yapmak.
- Kullanılmış olan suların toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılarak arıtılması için gerekli olan kanalizasyon çalışmalarını yapmak.
- Kaybolmaya yüz tutan kültürel öğelerin korunarak halka sunulması için gerekli düzenlemeleri yapmak.

- Belediye başkanlığı makamının halka açık olmasını sağlamak, halkın ihtiyaç ve gereksinimlerini belediye başkanı ile konuşabilmeleri için gerekli düzenlemeleri yapmak.
- İl sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların yaşam kalitelerini yükseltmek amacıyla temiz, hızlı, ucuz, güvenilir ve zaman tasarrufu sağlayan toplu ulaşım hizmetlerini halka sunmak.
- Elazığ iline depreme dayanıklı, kaliteli ve modern mimari yapılar kazandırılması için alt yapısı tamamlanmış, çarpık kentleşmeyi önleyici yaşanabilir mekânlar oluşturulmasına katkı sağlamak.
- Özel mülkiyete saygı göstererek gerekli kanun hükümleri çerçevesinde gayrimenkullerin en kısa zaman dilimi içerisinde kamulaştırılmasını sağlamak (119).

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı Elazığ ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden faydalanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki yeterlilik düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır.

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1.Araştırma Modeli

Yapılan bu araştırmada gözleme dayalı araştırma modellerinden tarama modeli araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bilindiği gibi gözleme dayalı araştırmalar araştırmacı tarafından hazırlanan araştırma hipotezlerinin anket, gözlem ya da ölçekler kullanılarak test edildiği araştırmalardır. Gözleme dayalı araştırmalar içerisinde yer alan tarama tipi araştırmalar büyük örneklem gruplarının araştırmaya konu olan özelliklerinin (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu vb.) belirlenmesi amacıyla yapılan betimsel araştırmalardır (121). Yapılan bu araştırmada da örneklem grubunun araştırmaya konu olan özellikleri “cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu, meslek grubu, gelir durumu, düzenli spor yapma durumu, spor yapmak için tercih edilen zaman dilimi, haftalık spor yapılan gün sayısı, spor tesislerini haftalık kullanma süresi, spor tesislerini yeterli bulma durumu” olarak sınırlandırılmıştır.

4.2.Hipotezler

H1: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H2: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir

H3: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H4: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri meslek gruplarına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H5: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H6: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri düzenli spor yapma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H7: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor yapmak için tercih ettikleri zaman dilimine göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H8: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H9: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor tesislerini haftalık kullandıkları gün sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

H10: Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin sunulan hizmetler hakkındaki görüşleri spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir?

4.3.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Elazığ il merkezinde yerel yönetimler tarafından yapılan spor ve egzersiz alanlarından düzenli olarak yararlanan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama anketi katılımcılar ile yüz yüze görüşülmüş araştırmanın amacı açıklandıktan sonra gönüllü katılımın esas olduğu ve elde edilen bilgilerin tamamıyla araştırma amacı ile kullanılacağı belirtilmiş ve araştırmacının bizzat kendisi tarafından bu tesisleri kullanan bireylere uygulanmıştır. Elazığ ilinde 124 adet oyun alanı (oyun parkı), 43 adet fitness (egzersiz) alanı, 7 adet koşu ve yürüyüş yolu, 15 adet semt sahası, 2 adet kadın koordinasyon merkezi bulunmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunun belirlenmesinde basit yansız yöntem kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklem grubunu oluşturan katılımcılar evren içerisinde tesadüfî yöntem ile seçilmiştir. Can (2014: 25), basit yansız örneklem modelinde araştırma evrenini oluşturan her bireyin örneklem grubu içerisinde yer alabilme olasılığının eşit olduğunu ifade etmiştir (121).

4.4.Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden meydana gelmekte olup, anketin ilk bölümünde katılımcıların sahip oldukları demografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla kullanılan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda yer alan sorular ile katılımcıların cinsiyetleri, yaş grupları, eğitim durumları, meslek grupları, gelir durumları, düzenli spor yapma durumları, spor yapmak için tercih ettikleri zaman dilimleri, haftalık spor yaptıkları gün sayısı, spor tesislerini haftalık kullanma süreleri, spor tesislerini yeterli bulma durumları tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama anketinin ikinci bölümünde ise katılımcıların spor hizmetleri konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçek yer almaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin spor hizmetleri konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla Genç (2016) tarafından geliştirilen “Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert türünde olup, ölçek sorularına verilen yanıtlar “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (4)”, “Kesinlikle Katılıyorum (5)” şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekte toplam 5 alt boyut yer almakta olup, her alt boyuttan alınan yüksek puanlar katılımcıların söz konusu alt boyuta ilişkin algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek geliştirme sürecinde uygulanan güvenilirlik analizi sonrası ölçek toplam Cronbach’s Alpha değeri .808 olarak tespit edilmiştir. Ölçekte yer alan alt boyutlar ve madde numaraları şu şekildedir;

Sayısal yeterlik: 21, 17, 18, 19, 20, 22 ve 23. maddeler,

Hizmet yeterliği: 6, 10, 11, 13 ve 15. maddeler,

Rekreatif: 1, 2, 3 ve 4. maddeler,

Tercihler: 9, 12, 14, 16 ve 24. maddeler,

İletişim: 5, 7 ve 8. maddeler (1).

4.5.İstatistiksel Analiz

Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Ölçek verileri analiz edilmeden önce verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı incelenmiştir. Normal dağılım analizi için One Sample Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılıma uymadığı

tespit edilmiştir. Bu nedenle ölçek verilerinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılması için non-parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin cinsiyete göre karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılırken, yaş grupları, eğitim durumları, meslek grupları, aylık gelir durumları, düzenli spor yapma durumları, günün spor yapmak için tercih edilen zaman dilimi, haftalık spor yapılan gün sayısı, spor tesislerini haftalık kullanma sayısı ve ildeki spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda grupların arasında anlamlı farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post hoc test olarak Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Katılımcıların ölçek puanlarına ilişkin ortalama ve standart sapmaların belirlenmesinde ise tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır.

5. BULGULAR

5.1. Araştırmanın Örneklem Grubuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Bulguları

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Frekans Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Erkek	237	47,4
Kadın	263	52,6
Toplam	500	100,0

Katılımcıların %47,7'si erkeklerden, %52,6'sı ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Yaş Gruplarına İlişkin Frekans Dağılımları

Yaş grupları	f	%
15-24	189	37,8
25-34	168	33,6
35-44	97	19,4
45-54	31	6,2
54+	15	3,0
Toplam	500	100,0

Araştırmaya katılanların %37,8'i 15-24 yaş grubunda, %33,6'sı 25-34 yaş grubun, %19,4'ü 35-44 yaş grubunda, %6,2'si 45-54 yaş grubunda ve %3'ü 54+ yaş grubundadır.

Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Eğitim durumları	f	%
Hiç	39	7,8
İlkokul	70	14,0
Ortaokul	174	34,8
Üniversite	194	38,8
Lisansüstü	23	4,6
Toplam	500	100,0

Katılımcıların %7,8'i hiç okula gitmemişken, %14'ü ilkokul mezunu, %34,8'i ortaokul mezunu, %38,8'i üniversite mezunu ve %4,6'sı lisansüstü eğitim mezunudur.

Tablo 4. Katılımcıların Meslek Gruplarına İlişkin Frekans Dağılımları

Meslek grupları	f	%
Öğrenci	197	39,4
Serbest meslek	48	9,6
Emekli	21	4,2
İşçi	18	3,6
Öğretmen	25	5,0
Memur	45	9,0
İşsiz	46	9,2
Diğer	100	20,0
Toplam	500	100,0

Araştırmaya en fazla katılım öğrencilerden olmuştur. Diğer meslek gruplarına sahip kişilerin katılım oranları düşüktür.

Tablo 5. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları

Gelir durumu	f	%
1350 TL'den az	240	48,0
1351 - 1850 TL	80	16,0
1851 - 2500 TL	92	18,4
2501 TL ve üzeri	88	17,6
Toplam	500	100,0

Katılımcıların %48'i aylık 1350 TL'den az gelire sahipken, %16'sı 1351 - 1850 TL gelire sahip, %18,4'ü 1851 - 2500 TL gelire sahip ve %17,6'sı 2501 TL ve üzerinde gelire sahiptir.

Tablo 6. Katılımcıların Düzenli Spor Yapma Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları

Düzenli spor durumu	f	%
Evet	227	45,4
Hayır	126	25,2
Bazen	147	29,4
Toplam	500	100,0

Araştırmaya katılanların %45,4'ü düzenli olarak spor yaparken, %25,2'si düzenli olarak spor yapmamakta ve %29,4'ü bazen spor yapmaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Düzenli Olarak Spor Yapmama Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımları

Nedenler	F	%
Boş vaktim yok	82	40,2
Sağlık sorunlarım var	26	12,7
İlgi duymuyorum	26	12,7
Ekonomik sebepler	11	5,4
Spor yapmaya elverişli alan yok, spor salonlarına uzak	39	19,1
Diğer	20	9,8
Toplam	204	100,0

Katılımcıların %40,2'si boş vakti olmadığı için düzenli olarak spor yapmazken, %12,7'si sağlık sorunları olduğu için, %12,7'si ilgi duymadığı için, %5,4'ü ekonomik nedenlerden dolayı, %19,1'i spor yapmaya elverişli alanları olmadığı ve spor salonlarına uzak olduğu için, %9,8'i ise diğer nedenlerden dolayı düzenli olarak spor yapmamaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Tercih Ettikleri Zaman Dilimine İlişkin Frekans Dağılımları

Zaman dilimi	f	%
Sabah	177	35,4
Öğlen	92	18,4
Akşam	200	40,0
Gece	31	6,2
Toplam	500	100,0

Katılımcıların %35,4'ü sabah, %18,4'ü öğlen, %40'ı akşam ve %6,2'si gece spor yapmaktadır.

Tablo 9. Katılımcıların Haftalık Spor Yaptıkları Gün Sayısına İlişkin Frekans Dağılımları

Gün sayısı	f	%
0-1	159	31,8
2-3	222	44,4
4-5	84	16,8
6-7	35	7,0
Toplam	500	100,0

Araştırmaya katılanların %31,8'i haftada 0-1 gün spor yaparken, %44,4'ü haftada 2-3 gün, %16,8'i haftada 4-5 gün ve %7'si haftada 6-7 gün spor yapmaktadır.

Tablo 10. Katılımcıların Spor Tesislerini Haftalık Kullandıkları Gün Sayısına İlişkin Frekans Dağılımları

Gün sayısı	f	%
Hiç	33	6,6
1 gün	83	16,6
2 gün	81	16,2
3 gün	210	42,0
4 gün	53	10,6
Her gün	40	8,0
Toplam	500	100,0

Araştırmaya katılanların %6,6'sı spor tesislerini hiç kullanmazken, %16,6'sı haftada 1 gün, %16,2'si 2 gün, %42'si 3 gün, %10,6'sı 4 gün, %8'i ise her gün tesisleri kullanmaktadır.

Tablo 11. Katılımcıların İldeki Spor Tesislerini Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları

Yeterli bulma durumu	f	%
Evet	79	15,8
Hayır	258	51,6
Kısmen	163	32,6
Toplam	500	100,0

Katılımcıların %15,8'i spor tesislerini yeterli buluyorken, %51,6'sı yetersiz bulmakta ve %32,6'sı ise kısmen yeterli bulmaktadır.

Tablo 12. Katılımcıların Spor Tesislerini Yeterli Bulmama Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımları

Nedenler	f	%
Kapasitesi yeterli değil	212	30,8
Soyunma odaları hizmete açık değil	73	10,6
Duşlar hizmete açık değil	79	11,5
Bütün kitleye hitap etmiyor	79	11,5
Aydınlatma sistemi yeterli değil	35	5,1
İstenilen saatlerde açık bulunmuyor	64	9,3
Bakımı ve temizliği yeterli değil	65	9,4
Antrenör yok veya yeterli değil	81	11,8
Toplam	688	100,0

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu (%30,8) tesislerin kapasitesinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. %10,6'sı soyunma odalarının hizmete açık olmadığını, %11,5'i duşların hizmete açık olmadığını, %11,5'i bütün kitleye hitap etmediğini, %5,1'i aydınlatma sisteminin yeterli olmadığını, %9,3'ü istenilen saatlerde açık bulunmadığı, %9,4'ü bakım ve temizliğinin yeterli olmadığını, %11,8'i ise antrenörün olmadığını ya da yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Tablo 13. Katılımcıların Spor Yapma Amaçlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Amaçlar	f	%
Sağlığını koruma isteği	375	33,5
Boş zamanlarını değerlendirme	151	13,5
Spor ve egzersizi seviyorum	206	18,4
Yeni arkadaşlar edinmek	82	7,3
Milli sporcu (elit) olmak	57	5,1
Fiziksel uygunluğunu yakalamak (formda olmak)	221	19,7
Diğer	29	2,6
Toplam	1121	100,0

Araştırmaya katılanların %33,5'i sağlığını korumak için spor yaparken, %13,5'i boş zamanlarını değerlendirmek için, %18,4'ü spor ve egzersizi sevdiği için, %7,3'ü yeni arkadaşlar edinmek için, %5,1'i milli sporcu (elit) olmak için, %19,7'si fiziksel uygunluğunu yakalamak (formda olmak) için, %2,6'sı ise diğer amaçlar için spor yapmaktadır.

Tablo 14. Katılımcıların Ailelerinde Spor Yapan Diğer Kişiler Olması Durumuna İlişkin Frekans Dağılımları

Kişiler	f	%
Babam	28	5,2
Annem	31	5,8
Eşim	27	5,1
Kardeşim	125	23,4
Çocuklarım	53	9,9
Yok	270	50,6
Toplam	534	100,0

Katılımcıların %50,6'sının ailesinde spor yapan kişi bulunmazken, %5,2'sinin babası, %5,8'inin annesi, %5,1'inin eşi, %23,4'ünün kardeşi ve %9,9'unun çocukları spor yapmaktadır.

Tablo 15. Katılımcıların Spor Tesislerinde Aktif Olarak Yaptıkları Spor Branşlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Branşlar	f	%
Pilates	84	19,5
Futbol	76	17,7
Koşu – yürüyüş	60	14
Voleybol	43	10
Boks	34	7,9
Yüzme	29	6,7
Basketbol	23	5,3
Fitness	17	4
Tenis	17	4
Tekvando	15	3,5
Step aerobik	13	3
Hentbol	6	1,4
Masa tenisi	4	0,9
Bisiklet	3	0,7
Badminton	2	0,5
Halk oyunları	1	0,2
Okçuluk	1	0,2
Kayak	1	0,2
Jimnastik	1	0,2
Toplam	430	100,0

Katılımcıların aktif olarak yapmak istedikleri spor branşlarının başında pilates, futbol ve voleybol gelmektedir.

Tablo 16. Katılımcıların Spor Tesislerinde Kullanmak İstedikleri Spor Ve Egzersiz Aletlerine İlişkin Frekans Dağılımları

Branşlar	F	%
Yürüyüş	242	27,2
Koşu	213	23,9
Fitness	200	22,4
Step aerobik	101	11,3
Pilates	50	5,6
Tekvando	49	5,5
Boks	17	1,9
Yüzme	7	0,8
Futbol	6	0,7
Tenis	2	0,2
Basketbol	1	0,1
Voleybol	1	0,1
Badminton	1	0,1
Jimnastik	1	0,1
Toplam	891	100,0

Katılımcıların spor tesislerinde aktif olarak kullanmak istedikleri spor ve egzersiz aletlerinin başında yürüyüş, koşu, fitness ve step aerobik aletleri gelmektedir.

5.2. Veri Toplama Aracına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Tablo 17. Katılımcıların Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Faktörler	N	En düşük	En yüksek	X	Ss
Sayısal yeterlilik	500	1	5	3,16	,951
Hizmet yeterliliği	500	1	5	3,77	,623
Rekreatif	500	2	5	3,62	,509
Tercihler	500	1	5	3,31	,747
İletişim	500	1	5	3,01	,760

Tablo incelendiğinde, katılımcıların sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerinden orta düzeyde puan aldığı, hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerinden ise orta düzeyin üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

5.3. Araştırma Alt Problemlerine ve Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Tablo 18. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Cinsiyet	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	P
Sayısal yeterlilik	Erkek	237	3,04	1,022	234,04	55467,5	27264,5	,015
	Kadın	263	3,26	,871	265,33	69782,5		
Hizmet yeterliliği	Erkek	237	3,67	,619	226,07	53578,5	25375,5	,000
	Kadın	263	3,86	,614	272,52	71671,5		
Rekreatif	Erkek	237	3,62	,482	245,01	58068,0	29865,0	,410
	Kadın	263	3,63	,532	255,44	67182,0		
Tercihler	Erkek	237	3,35	,755	252,44	59827,5	30706,5	,775
	Kadın	263	3,28	,739	248,75	65422,5		
İletişim	Erkek	237	2,95	,683	242,29	57422,0	29219,0	,223
	Kadın	263	3,06	,821	257,90	67828,0		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği faktörlerinde ise kadın katılımcıların erkek katılımcılardan anlamlı düzeyde daha

yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Elde edilen bu bulgulara göre H_1 hipotezinin sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği alt boyutlarında kabul edildiği, rekreatif, tercihler ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 19. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Yaş grupları	N	X	Ss	Sıra ort.	U	P	Anlamlı farklar
Sayısal yeterlilik	15-24	189	3,28	,941	271,45	12,456	,014	1-2, 2-4
	25-34	168	3,00	,961	224,48			
	35-44	97	3,13	,889	245,50			
	45-54	31	3,42	,961	291,23			
	54+	15	2,97	1,113	226,07			
Hizmet yeterliliği	15-24	189	3,69	,665	235,48	16,777	,002	1-3, 1-4, 2-3, 2-4
	25-34	168	3,70	,582	232,44			
	35-44	97	3,93	,604	291,52			
	45-54	31	3,99	,506	300,44			
	54+	15	3,83	,609	273,57			
Rekreatif	15-24	189	3,57	,572	239,68	2,569	,632	-
	25-34	168	3,64	,487	254,14			
	35-44	97	3,69	,438	266,16			
	45-54	31	3,65	,412	254,31			
	54+	15	3,58	,497	236,93			
Tercihler	15-24	189	3,46	,786	281,20	14,804	,005	1-2, 1-3
	25-34	168	3,19	,644	224,88			
	35-44	97	3,26	,755	237,71			
	45-54	31	3,25	,709	242,10			
	54+	15	3,29	1,069	250,70			
İletişim	15-24	189	3,00	,681	254,67	4,873	,301	-
	25-34	168	2,94	,817	234,12			
	35-44	97	3,13	,760	272,78			
	45-54	31	3,00	,958	241,03			
	54+	15	3,02	,541	256,93			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler faktörlerinden aldıkları puanların ise yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik faktöründeki farklılık, 15-24 yaş ve 45-54 yaş grubundaki katılımcıların

puanlarının 25-34 yaş grubundaki katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, hem 35-44 yaş grubundaki hem de 45-54 yaş grubundaki katılımcıların puanlarının 15-24 yaş grubundaki ve 25-34 yaş grubundaki katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tercihler faktöründeki farklılık 15-24 yaş grubundaki katılımcıların puanlarının hem 25-34 hem de 35-44 yaş grubundaki katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre **H₂** hipotezinin sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler alt boyutlarında kabul edildiği, rekreatif ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 20. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Eğitim durumu	N	X	Ss	Sıra ort.	x ²	P	Anlamli farklar
Sayısal yeterlilik	Hiç	39	3,45	,973	294,38	28,352	,000	1-4, 1-5, 2-3, 2-4, 2-5, 3-4
	İlkokul	70	3,51	,867	304,39			
	Ortaokul	174	3,25	,873	263,84			
	Üniversite	194	2,93	,969	215,11			
	Lisansüstü	23	2,84	1,069	209,65			
Hizmet yeterliliği	Hiç	39	3,64	,654	223,97	2,247	,690	-
	İlkokul	70	3,82	,597	261,64			
	Ortaokul	174	3,75	,600	245,62			
	Üniversite	194	3,78	,653	255,09			
	Lisansüstü	23	3,80	,575	259,74			
Rekreatif	Hiç	39	3,57	,550	240,19	3,943	,414	-
	İlkokul	70	3,63	,485	253,55			
	Ortaokul	174	3,58	,568	241,49			
	Üniversite	194	3,65	,472	253,60			
	Lisansüstü	23	3,80	,250	300,72			
Tercihler	Hiç	39	3,45	,901	280,36	7,756	,101	-
	İlkokul	70	3,41	,826	272,31			
	Ortaokul	174	3,35	,791	258,87			
	Üniversite	194	3,22	,644	230,62			
	Lisansüstü	23	3,28	,632	237,80			
İletişim	Hiç	39	2,90	,631	236,69	7,431	,115	-
	İlkokul	70	3,19	,897	279,73			
	Ortaokul	174	3,07	,706	261,99			
	Üniversite	194	2,92	,772	236,08			
	Lisansüstü	23	2,86	,709	219,72			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların hizmet yeterliliği, rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerindeki puanlarının eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik puanlarının ise eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik faktöründeki farklılık, okumamış olan, ilkokul ve ya ortaokul mezunu olan katılımcıların puanlarının üniversite mezunu olan katılımcılardan yüksek olmasından, ilkokul mezunu olan katılımcıların puanlarının ortaokul mezunu olan katılımcılardan yüksek olmasından, okumamış ve ya ilkokul mezunu olan katılımcıların puanlarının lisansüstü mezunu olan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre H_3 hipotezinin sayısal yeterlilik alt boyutunda kabul edildiği, hizmet yeterliliği, rekreatif, tercihler ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 21. Katılımcıların Meslek Gruplarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Meslek grupları	N	X	Ss	Sıra ort.	x ²	P	Anlamli farklar
Sayısal yeterlilik	Öğrenci	197	3,20	,949	256,88	53,996	,000	1-5, 1-6, 2-5, 2-6, 3-5, 3-6, 4-5, 4-6, 5-8, 6-7, 6-8
	Serbest meslek	48	3,37	,855	282,02			
	Emekli	21	3,61	,629	320,31			
	İşçi	18	3,46	1,123	301,67			
	Öğretmen	25	2,76	1,005	194,60			
	Memur	45	2,28	,739	116,98			
	İşsiz	46	3,20	,902	257,52			
	Diğer	100	3,31	,880	269,76			
Hizmet yeterliliği	Öğrenci	197	3,71	,622	235,73	21,835	,003	1-6, 1-8, 2-6, 2-8, 3-6, 3-8, 4-6
	Serbest meslek	48	3,57	,626	202,28			
	Emekli	21	3,65	,494	213,83			
	İşçi	18	3,64	,576	215,17			
	Öğretmen	25	3,82	,589	260,50			
	Memur	45	3,96	,557	295,79			
	İşsiz	46	3,76	,747	262,54			
	Diğer	100	3,93	,588	288,38			
Rekreatif	Öğrenci	197	3,58	,534	238,62	7,935	,338	-
	Serbest meslek	48	3,59	,587	240,76			
	Emekli	21	3,74	,243	268,55			
	İşçi	18	3,58	,454	237,03			
	Öğretmen	25	3,57	,418	223,96			
	Memur	45	3,78	,331	293,48			
	İşsiz	46	3,60	,595	254,75			
	Diğer	100	3,65	,508	262,55			
Tercihler	Öğrenci	197	3,45	,713	278,25	26,798	,000	1-5, 1-7, 3-6, 4-5, 4-6, 4-7, 6-8, 7-8
	Serbest meslek	48	3,25	,751	236,91			
	Emekli	21	3,35	,759	249,50			
	İşçi	18	3,60	,590	305,81			
	Öğretmen	25	3,10	,676	203,22			
	Memur	45	3,02	,566	190,02			
	İşsiz	46	2,99	,802	200,09			
	Diğer	100	3,35	,812	254,84			
İletişim	Öğrenci	197	2,99	,722	251,89	11,965	,102	-
	Serbest meslek	48	2,99	,716	242,85			
	Emekli	21	2,90	,539	236,14			
	İşçi	18	2,85	,597	222,69			
	Öğretmen	25	2,80	,680	210,56			
	Memur	45	2,79	,672	211,59			
	İşsiz	46	3,06	,946	256,23			
	Diğer	100	3,21	,846	284,32			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların meslek gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler faktörlerinden aldıkları puanların meslek gruplarına göre istatistiksel olarak

anlamalı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik faktöründeki farklılık, öğrenci, serbest meslek, emekli, işçi, öğretmen, işsiz ve diğer meslek gruplarındaki katılımcıların puanlarının memur olan katılımcılardan yüksek olmasından, öğrenci, serbest meslek, emekli, işçi ve diğer meslek gruplarındaki katılımcıların puanlarının öğretmen olan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, memur ve diğer meslek grubunda bulunan katılımcıların puanlarının öğrenci, serbest meslek, emekli, işçi, öğretmen ve işsiz olan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tercihler faktöründeki farklılık, öğrenci, işçi ve diğer meslek grubundaki katılımcıların puanlarının memur olan katılımcılardan yüksek olmasından, öğrenci, işçi ve diğer meslek grubundaki katılımcıların puanlarının işsiz olan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından, öğrenci ve işçi olan katılımcıların puanlarının öğretmen olan katılımcılardan yüksek kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre **H₄** hipotezinin sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler alt boyutlarında kabul edildiği, hizmet yeterliliği, rekreatif ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 22. Katılımcıların Gelir Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Gelir durumu	N	X	Ss	Sıra ort.	x ²	P	Anlamli farklar
Sayısal yeterlilik	1350 TL'den az	240	3,27	,928	269,13	19,587	,000	1-4, 2-4, 3-4
	1351 - 1850 TL	80	3,28	,931	269,10			
	1851 - 2500 TL	92	3,12	,872	240,43			
	2501 TL ve üzeri	88	2,76	1,015	193,31			
Hizmet yeterliliği	1350 TL'den az	240	3,73	,634	242,20	8,820	,032	1-4, 2-4, 3-4
	1351 - 1850 TL	80	3,72	,559	235,26			
	1851 - 2500 TL	92	3,77	,581	246,54			
	2501 TL ve üzeri	88	3,90	,677	291,14			
Rekreatif	1350 TL'den az	240	3,62	,535	250,45	6,048	,109	-
	1351 - 1850 TL	80	3,63	,532	252,64			
	1851 - 2500 TL	92	3,57	,437	224,33			
	2501 TL ve üzeri	88	3,68	,484	276,06			
Tercihler	1350 TL'den az	240	3,37	,787	264,50	10,421	,015	1-4, 2-4
	1351 - 1850 TL	80	3,43	,649	268,94			
	1851 - 2500 TL	92	3,21	,650	231,46			
	2501 TL ve üzeri	88	3,14	,780	215,44			
İletişim	1350 TL'den az	240	3,07	,736	265,69	5,466	,141	-
	1351 - 1850 TL	80	2,96	,810	237,15			
	1851 - 2500 TL	92	2,97	,769	241,61			
	2501 TL ve üzeri	88	2,90	,762	230,51			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların gelir durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler faktörlerinden aldıkları puanların ise gelir durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği faktörlerindeki farklılık, gelir durumu 1350 TL'den az, 1351 - 1850 TL ve ya 1851 - 2500 TL olan katılımcıların puanlarının, gelir durumu 2500 TL ve üzerinde olan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tercihler faktöründeki farklılık, gelir durumu 1350 TL'den az ve ya 1351 - 1850 TL olan katılımcıların puanlarının, gelir durumu 1851 - 2500 TL olan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre H_5 hipotezinin sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler alt boyutlarında kabul edildiği, hizmet yeterliliği, rekreatif ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 23. Katılımcıların Düzenli Spor Yapma Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Düzenli spor durumu	N	X	Ss	Sıra ort.	χ^2	P	Anlamlı farklar
Sayısal yeterlilik	Evet	227	3,23	1,003	263,28	3,262	,196	-
	Hayır	126	3,11	,924	240,48			
	Bazen	147	3,10	,890	239,36			
Hizmet yeterliliği	Evet	227	3,83	,602	264,60	12,084	,002	1-2, 2-3
	Hayır	126	3,60	,668	212,10			
	Bazen	147	3,81	,591	261,65			
Rekreatif	Evet	227	3,68	,503	271,31	9,141	,010	1-2, 1-3
	Hayır	126	3,55	,526	229,92			
	Bazen	147	3,59	,495	236,00			
Tercihler	Evet	227	3,40	,706	263,75	3,679	,159	-
	Hayır	126	3,23	,773	235,78			
	Bazen	147	3,25	,777	242,66			
İletişim	Evet	227	3,04	,822	255,07	2,061	,357	-
	Hayır	126	2,91	,615	234,72			
	Bazen	147	3,04	,771	256,96			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerindeki puanlarının düzenli spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerindeki puanlarının ise düzenli spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, düzenli olarak spor yapan ve ya kısmen düzenli olarak spor yapan katılımcıların puanlarının düzenli olarak spor yapmayan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Rekreatif faktöründeki farklılık, düzenli olarak spor yapan katılımcıların puanlarının, düzenli olarak spor yapmayan ve ya kısmen düzenli olarak spor yapan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre **H₆** hipotezinin hizmet yeterliliği ve rekreatif alt boyutlarında kabul edildiği, sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir

Tablo 24. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Tercih Ettikleri Zaman Dilimine Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Zaman dilimi	N	X	Ss	Sıra ort.	χ^2	P	Anlamlı farklar
Sayısal yeterlilik	Sabah	177	3,26	,897	263,62	8,414	,038	1-3, 2-3
	Öğlen	92	3,28	1,000	272,43			
	Akşam	200	3,01	,961	228,14			
	Gece	31	3,18	,963	254,79			
Hizmet yeterliliği	Sabah	177	3,84	,657	272,99	13,125	,004	1-3, 1-4, 2-4, 3-4
	Öğlen	92	3,76	,647	247,05			
	Akşam	200	3,75	,569	243,68			
	Gece	31	3,45	,604	176,29			
Rekreatif	Sabah	177	3,64	,491	256,74	2,671	,445	-
	Öğlen	92	3,59	,553	240,48			
	Akşam	200	3,63	,507	254,70			
	Gece	31	3,52	,487	217,52			
Tercihler	Sabah	177	3,37	,737	261,27	3,037	,386	-
	Öğlen	92	3,31	,747	252,66			
	Akşam	200	3,25	,761	237,48			
	Gece	31	3,38	,707	266,61			
İletişim	Sabah	177	3,06	,772	261,24	7,507	,057	-
	Öğlen	92	3,16	,848	275,36			
	Akşam	200	2,91	,707	233,03			
	Gece	31	2,86	,665	228,08			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların spor yapmayı tercih ettikleri zaman dilimine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği faktörlerinden aldıkları puanların ise spor yapmayı tercih ettikleri zaman dilimine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik faktöründeki farklılık, sabah ve ya öğlen spor yapmayı tercih eden katılımcıların puanlarının akşam spor yapmayı tercih eden katılımcıların puanlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, sabah spor yapmayı tercih eden katılımcıların puanlarının akşam spor yapmayı tercihe eden katılımcılardan yüksek olmasından, sabah, öğlen ve ya akşam spor yapmayı tercih eden katılımcıların puanlarının gece spor yapmayı tercih eden katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre H_7 hipotezinin sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği alt boyutlarında kabul edildiği, rekreatif, tercihler ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 25. Katılımcıların Haftalık Spor Yaptıkları Gün Sayısına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Gün sayısı	N	X	Ss	Sıra ort.	χ^2	P	Anlamlı farklar
Sayısal yeterlilik	0-1	159	3,11	,946	239,98	2,113	,549	-
	2-3	222	3,23	,936	260,65			
	4-5	84	3,10	,950	244,04			
	6-7	35	3,10	1,079	249,39			
Hizmet yeterliliği	0-1	159	3,67	,608	225,54	7,885	,048	1-2
	2-3	222	3,84	,599	266,65			
	4-5	84	3,75	,660	249,82			
	6-7	35	3,78	,712	263,10			
Rekreatif	0-1	159	3,59	,478	237,71	17,369	,001	1-3, 2-3, 2-4
	2-3	222	3,57	,504	234,63			
	4-5	84	3,77	,550	301,67			
	6-7	35	3,74	,505	286,44			
Tercihler	0-1	159	3,29	,755	243,23	3,020	,389	-
	2-3	222	3,28	,755	248,12			
	4-5	84	3,34	,737	254,56			
	6-7	35	3,51	,674	288,86			
İletişim	0-1	159	2,93	,638	238,54	6,347	,096	-
	2-3	222	3,12	,822	268,05			
	4-5	84	2,88	,767	229,30			
	6-7	35	2,94	,782	244,40			

Tablo incelendiğine, katılımcıların sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerinden aldıkları puanların ise haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, haftalık 2-3 gün spor yapan katılımcıların puanların haftalık 0-1 gün spor yapan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Rekreatif faktöründeki farklılık, haftalık 4-5 gün spor yapan katılımcıların puanlarının haftalık 0-1 gün ve ya haftalık 2-3 gün spor yapan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından, haftalık 6-7 gün spor yapan katılımcıların puanlarının haftalık 2-3 gün spor yapan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre H_0 hipotezinin hizmet yeterliliği ve rekreatif alt boyutlarında kabul edildiği, sayısal yeterlik, tercihler ve iletişim alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 26. Katılımcıların Spor Tesislerini Haftalık Kullandıkları Gün Sayısına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Gün sayısı	N	X	Ss	Sıra ort.	x²	P	Anlamli farklar
Sayısal yeterlilik	Hiç	33	2,98	,848	217,30	8,020	,155	-
	1 gün	83	3,10	,959	241,41			
	2 gün	81	3,02	,914	226,97			
	3 gün	210	3,29	,905	269,73			
	4 gün	53	3,12	1,024	249,43			
	Her gün	40	3,06	1,174	244,85			
Hizmet yeterliliği	Hiç	33	3,48	,781	191,67	20,037	,001	1-3, 1-4, 2-4, 4-5, 4-6
	1 gün	83	3,73	,564	238,39			
	2 gün	81	3,79	,598	252,35			
	3 gün	210	3,88	,602	279,25			
	4 gün	53	3,61	,627	215,25			
	Her gün	40	3,63	,632	216,20			
Rekreatif	Hiç	33	3,61	,438	243,70	6,928	,226	-
	1 gün	83	3,59	,502	239,46			
	2 gün	81	3,57	,472	230,18			
	3 gün	210	3,62	,525	253,99			
	4 gün	53	3,77	,493	291,78			
	Her gün	40	3,59	,573	247,16			
Tercihler	Hiç	33	2,96	,691	184,39	11,795	,038	1-3, 1-4, 1-5, 1-6
	1 gün	83	3,24	,810	234,51			
	2 gün	81	3,38	,652	260,49			
	3 gün	210	3,33	,782	254,36			
	4 gün	53	3,36	,604	255,41			
	Her gün	40	3,47	,755	291,21			
İletişim	Hiç	33	2,70	,631	193,61	18,709	,002	1-2, 1-3, 1-4, 4-5, 4-6
	1 gün	83	2,95	,556	247,21			
	2 gün	81	3,02	,751	252,45			
	3 gün	210	3,17	,846	276,57			
	4 gün	53	2,79	,674	208,60			
	Her gün	40	2,79	,695	218,96			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların sayısal yeterlilik ve rekreatif faktörlerinden aldıkları puanların spor tesislerini haftalık kullandıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların ise spor tesislerini haftalık kullandıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Hizmet yeterliliği faktöründeki farklılık, tesisleri haftada 2 kez kullanan katılımcıların puanlarının tesisleri hiç kullanmayan katılımcılardan yüksek olmasından, tesisleri haftada 3 kez kullanan

katılımcıların puanlarının tesisleri hiç kullanmayan, 1 gün kullanan, 2 gün kullanan, 4 gün kullanan ve ya her gün kullanan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tercihler faktöründeki farklılık, tesisleri 1 gün kullanan, 2 gün kullanan, 3 gün kullanan, 4 gün kullanan ve ya her gün kullanan katılımcıların puanlarının tesisleri hiç kullanmayan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. İletişim faktöründeki farklılık, tesisleri haftada 1 kez ve ya 2 kez kullanan katılımcıların puanlarının tesisleri hiç kullanmayan katılımcılardan yüksek olmasından, tesisleri haftada 3 kez kullanan katılımcıların puanlarının tesisleri hiç kullanmayan, 4 gün kullanan ve ya her gün kullanan katılımcıların puanlarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre **H₉** hipotezinin hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim alt boyutlarında kabul edildiği, sayısal yeterlik ve rekreatif alt boyutlarında ise reddedildiği tespit edilmiştir.

Tablo 27. Katılımcıların Spor Tesislerini Yeterli Bulma Durumlarına Göre Spor Hizmetlerinden Beklenti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Faktörler	Yeterli bulma durumu	N	X	Ss	Sıra ort.	x ²	P	Anlamlı farklar
Sayısal yeterlilik	Evet	79	3,70	,832	329,93	29,242	,000	1-2, 1-3
	Hayır	258	3,03	,944	230,51			
	Kısmen	163	3,11	,932	243,65			
Hizmet yeterliliği	Evet	79	3,94	,543	291,97	7,833	,020	1-2, 1-3
	Hayır	258	3,74	,600	243,13			
	Kısmen	163	3,72	,681	242,06			
Rekreatif	Evet	79	3,67	,519	267,50	1,402	,496	-
	Hayır	258	3,61	,504	246,15			
	Kısmen	163	3,62	,512	249,15			
Tercihler	Evet	79	3,57	,803	301,99	14,322	,001	1-2, 1-3
	Hayır	258	3,31	,751	249,30			
	Kısmen	163	3,20	,682	227,44			
İletişim	Evet	79	3,18	,720	289,04	9,156	,010	1-2, 1-3
	Hayır	258	3,02	,799	251,78			
	Kısmen	163	2,90	,701	229,79			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların rekreatif faktöründen aldıkları puanların spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların ise spor tesislerini yeterli

bulma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim faktörlerindeki farklılık, spor tesislerini yeterli bulan katılımcıların puanlarının spor tesislerini yeterli bulmayan ve ya kısmen yeterli bulan katılımcılardan yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre **H₁₀** hipotezinin sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim alt boyutlarında kabul edildiği, rekreatif alt boyutunda ise reddedildiği tespit edilmiştir.

6. TARTIŞMA SONUÇ

Araştırmaya katılan bireylerin düzenli spor yapma oranlarının düşük olduğu belirlenmiş, elde edilen bulgulara göre katılımcıların %25,2'sinin düzenli spor yapmadığı, %29,4'ünün ise ara sıra spor yaptığı tespit edilmiştir. Düzenli spor yapan bireylerinde genellikle haftada 2-3 gün spor yaptıkları tespit edilmiştir. Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, genel olarak yapılan araştırma bulgularının bu araştırma sonuçları ile paralellik gösterdiği, bu kapsamda toplumun farklı kesimlerinden insanların spora katılım düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Genç (2016) tarafından yapılan araştırmada Sakarya ilinde belediyeler tarafından sunulan spor hizmetlerinden yararlanan bireyler üzerinde yapılan benzer bir araştırmada katılımcıların sahip oldukları bazı demografik özellikler değerlendirilmiş, araştırmanın sonunda katılımcıların %35,6'sının düzenli olarak spor yapma alışkanlığının bulunduğu, buna karşılık katılımcıların %64,4 gibi büyük bir bölümünün düzenli olarak spor yapma alışkanlığı bulunmadığı tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bu araştırma bulgusunun bizim çalışma bulgularımız ile paralellik gösterdiği söylenebilir (1).

İlköğretim okullarında eğitim veren kadın öğretmenlerin spor aktivitelerine konusunda sosyo-kültürel anlamda karşılaştıkları sorunlar ve bu öğretmenlerin spora katılım nedenleri üzerine yapılan bir araştırmada (122) kadın öğretmenlerin yarısına yakınının (%43) fırsat buldukça spor yaptığı tespit edilmiştir. Yine aynı araştırmada, katılımcıların %21,6'lık bir bölümünün 2-3 günde bir kez spor yaptığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulguları ile yaptığımız araştırmanın bulguları benzerlik göstermektedir. Her iki araştırmada da katılımcıların önemli bir bölümünün çok sık spor yapmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin düzenli olarak spor yapmama nedenlerinin başında vakit bulamama ve spor yapacak elverişli bölge olmaması gibi unsurların geldiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bir araştırmada çocuk sahibi kadınların fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi ile serbest zaman etkinliklerini kısıtlayan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada zaman yetersizliğinin, kadınların spor ve serbest zaman etkinliklerine katılmalarını sınırlandıran faktörlerin başında geldiği tespit edilmiştir (123). Yine

aynı araştırmada, kadınların çevreleri tarafından spora teşvik edilip edilmedi incelenmiş ve sosyo-ekonomik durumun spora teşvik konusunda bir etki oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre sosyo-ekonomik düzey arttıkça spora teşvik edilme oranı da artmaktadır. Sit ve diğerleri (2008: 266) tarafından orta yaş grubunda bulunan 360 kadın üzerinde yapılan bir araştırmada kadınların spor yapma düzeyleri, spor yapma motivasyonları sınırlayan ve etkileyen faktörler incelenmiştir. Bu araştırmada spor yapacak zaman bulamama durumu, kadınların spor yapmalarını olumsuz olarak etkileyen, dolayısıyla spor yapmaları konusunda engel teşkil eden bir durum olarak tespit edilmiştir (124). İlköğretim okullarında eğitim veren kadın öğretmenlerin spor aktivitelerine konusunda sosyo-kültürel anlamda karşılaştıkları sorunlar ve bu öğretmenlerin spora katılım nedenleri üzerine Gündüz (2010: 77-101) tarafından yapılan araştırmada da zaman bulamamanın kadınların spor yapmalarını etkileyen önemli bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Zaman bulamama sorununa ek olarak kişilerin spora ilgi duymaması, spor tesislerinin yetersizliği, çocuk bakımı, sağlık sorunları, gelir düzeyi, çevrenin motivasyonu gibi faktörlerin de spora katılımı etkilediği görülmektedir (122,123,124). Literatürde yer alan araştırma bulguları ile yaptığımız çalışmanın bulguları arasında paralellik bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin ildeki spor tesislerini yeterli bulma düzeylerinin çok düşük olduğu, katılımcıların sadece %15,8'inin ildeki spor tesislerini yeterli buldukları belirlenmiştir. Sporun yaygınlaştırılması ile spor tesislerinin yeterliliği üzerine Malatya ilinde yapılan bir araştırmada spor tesislerinin yetersiz olmasının ve iyi hizmet veren spor merkezlerinin sayısının az olmasının bireylerin spora yönelmelerini olumsuz etkileyen unsurların başında geldiği tespit edilmiştir (125). Yine bu araştırmada kamu kurum ve kuruluşlarının spor tesislerinin sayısının yetersiz olduğu ve spor tesislerinin sayısının artırılmasının kitle sporunun yaygınlaşması için gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın bulguları ile çalışmamızın bulguları arasında benzerlik bulunmaktadır. Doğu ve diğerleri (2013: 105) tarafından yapılan benzer bir araştırmada da halkın belediyeler tarafından sunulan spor hizmetleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada katılımcı

görüşlerine göre yerel yönetimlerin spor tesislerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (112).

Belediyelerin hizmete sunduğu rekreasyon ve spor amaçlı etkinliklere bireylerinin katılım sorunlarının incelenmesi üzerine İzmir ilinde yapılan bir araştırmada katılımcı görüşleri değerlendirilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre, belediyelerin yeterli düzeyde sportif ve rekreatif alan sahip olmadıkları tespit edilmiştir Tez ve diğerleri (2014: 511). Bu araştırmada, spor tesislerinin yetersiz olduğunu ifade eden katılımcıların oranı %13,7'dir ve bu oran yaptığımız çalışmanın bulguları ile büyük oranda benzerlik göstermektedir (126).

Halkın belediyenin sunduğu spor ile ilgili hizmetlerden memnuniyet durumları ve halkın beklentileri üzerine yapılan bir araştırmada, belediyenin kanunlar kapsamında belirlenen spor hizmetlerini orta düzeyde sunduğu tespit edilmiştir (127). Buna ek olarak araştırmaya katılanların %74,1'i çeşitli sorunlar nedeniyle belediyeler tarafından yapılan spor tesislerinden yeterince faydalanamadıklarını ifade etmektedir. Yerlisu-Lapa (2012: 851) tarafından yapılan araştırmada Bornova Belediyesi tarafından halka sunulan spor hizmetleri hakkında vatandaşların görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada katılımcıların belediye tarafından sunulan spor hizmetlerine katılmama nedenlerinin başında tesis yetersizliğinin geldiği tespit edilmiştir. Yine katılımcıların %57,3 gibi büyük bir oranının belediye tarafından yapılan spor tesislerini yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır (128).

Sakarya ilinde bulunan ve yerel yönetimler tarafından halka sunulan spor hizmetlerinden yararlanan bireyler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, spor tesislerinden yararlanan bireylerin tesisler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların tesislerin yeterliği hakkındaki görüşleri değerlendirildiği zaman, %36,7'sinin yerel yönetimler tarafından yapılan spor tesislerinin yeterli olduğunu düşündükleri, buna karşılık katılımcıların %63,3 gibi büyük bir bölümünün yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerini yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır (1).

Literatürde yer alan araştırma sonuçları ve yaptığımız araştırma sonuçları değerlendirildiği zaman, belediyeler tarafından yapılan spor tesislerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Mevcut spor tesislerinin yeterlilik düzeylerinin artırılması

ve yeni tesislerinin yapılması halkı spora yönlendirmede etkin bir yol olabilir. Bu anlamda belediyelerin spor tesislerine yatırım yapmaları önem arz etmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin spor tesislerinde gördükleri yetersizliklerin başında kapasitenin yetersiz olması, duşların halka açık olmaması, halkın her kesimine hitap etmemesi, antrenör bulunmaması ve soyunma odalarının hizmete açık olmaması gibi yetersizliklerin geldiği tespit edilmiştir.

Yerel yönetimler tarafından sunulan sportif ve rekreatif etkinliklerin katılımcı görüşlerine göre başarılı olabilmesi için sunulan hizmetlerin katılımcı beklentilerini karşılayacak yeterlikte olması oldukça önemlidir (129). Literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir. Fitness merkezlerinde spor yapan bireyleri üzerinde yapılan bir araştırmada, fitness merkezinin fiziksel özelliklerinin yetersiz olması nedeniyle kullanıcıların hizmet algılarının etkilendiği tespit edilmiştir (130). Benzer bir çalışma grubu üzerinde yapılan bir diğer araştırmada, tesisin fiziki özelliklerinin kullanıcılarının memnuniyetini önemli düzeyde etkilediği tespit edilmiştir (131). De Barros ve Gonçalves (2009: 393) yaptıkları araştırmada spor tesisinde yer alan ekipmanların müşterilerin hizmet konusundaki algılarını ve memnuniyetlerini önemli düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmıştır (132). Literatürde, yerel yönetimlerin yaptığı ve hizmete sunduğu sportif ve rekreatif amaçlı etkinliklerin yetersiz olduğu bilgisi yer almaktadır (105). Belediye tarafından sunulan spor hizmetlerinden beklentiler ve memnuniyet konusunda yapılan bir araştırmada, tesislerin verimsiz olarak işletilmesi durumunun bireylerin spor hizmetlerinden yeterince faydalanamamasındaki önemli bir unsur olduğu tespit edilmiştir (127). Yine aynı araştırmada katılımcıların bir bölümü tesislerin kullanılamayacak durumda olduğunu, araç-gereç ve malzemelerin yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Genç (2016) tarafından Sakarya ilinde yapılan araştırmada il genelinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetleri hakkındaki halk görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların genel olarak yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Aynı araştırmada katılımcıların spor tesislerinde gördükleri yetersizliklerin başında kapasite yetersizliği, soyunma odaları hizmet dışı olması, duşların hizmet dışı olması, tesislerin kitleye hitap etmemesi, tesislerde

aydınlatma yetersizliği ve çalışma saatlerinin uygunsuz olması gibi sorunların geldiği tespit edilmiştir (1).

Ağılönü ve Mengütay (2009: 168) yaptıkları araştırmada belediye tarafından sunulan rekreatif etkinlikler ve bunların organizasyonu hakkında halkın görüşlerini incelemiştir. Katılımcıların büyük bir bölümü belediyenin rekreasyon etkinliklerini yeterli düzeyde yapmadığını ifade etmiştir (129).

Tesislerin yetersiz oluşunun bireylerin spora yönelmesinde olumsuz bir etki oluşturduğu göz önüne alındığında; belediyelerin spora yönelimi artırmak adına yeterli sayıda ve nitelikte tesisler yapması gerekmektedir. Belediyelerin yeterli düzeyde spor tesisi yapması ve bu tesislerin halk tarafından kullanılması ile belediye-halk etkileşimi de üst düzeye çıkarabilecektir. Buna bağlı olarak belediyenin halka sunduğu diğer hizmetlerin de kalitesi artabilecektir.

Araştırmaya katılan bireylerin spor yapma amaçlarının başında sağlığını koruma, formda kalma (fiziksel uygunluğu yakalama) ve spor yapmayı sevme nedenlerinin geldiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer bir araştırmada bireylerin spor yapma amaçları arasında sağlıklı olma, yaşlanmanın geciktirilmesi, iyi bir fiziksel görünüme sahip olma, sağlıklı olma, fazla kilolardan kurtulma, eğlence, mutlu olma ve stres atma gibi amaçlar bulunmaktadır (122). Amman (2005: 103-108), İstanbul'da lisanslı spor yapan kadınların spora yönelme amaçlarını ve yaklaşımlarını incelemiştir. Yaptığı araştırmada çalışma bulgularımıza benzer şekilde katılımcıların zinde olmak, iyi fiziki görünüme sahip olmak, stres atmak ve huzurlu olmak için spor yaptıklarını tespit etmiştir (133). Kulekçi-Tatlı ve Gündoğdu (2014: 42) tarafından yapılan araştırmada Mersin ilinde yerel yönetimler tarafından hazırlanan spor parklarını kullanan bireylerin spor parkları hakkındaki görüşlerinin ve parkları tercih etme amaçlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Mersin ilinde yerel yönetimler tarafından oluşturulan spor parklarından faydalanan 166 birey katılmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların genellikle orta yaş grubunda bulunan ev hanımları olduğu belirlenmiş, katılımcıların spor parklarını tercih etme nedenlerinin başında kilo kontrolü sağlama ve sağlıklı bir yaşama sahip olma amaçlarının geldiği tespit edilmiştir (134).

Yurtdışında yapılan bir araştırmada orta yaş grubundaki kadınların spor yapma düzeyleri, spor yapmalarını etkileyen motivasyonel faktörler ve spor yapmalarını engelleyen faktörler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre sağlık kazanma faktörünün, kadınları spor yapmaya yönlendiren önemli bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak spordan zevk almak ve fiziki görünüm beklentileri de kadınları spora yönlendiren önemli etkenler olduğu tespit edilmiştir (124). Literatürde yer alan bu araştırma sonuçları ile yaptığımız araştırmanın sonuçları arasında paralellik bulunmaktadır. Yurtdışında yapılan bir başka çalışmada yine kadınların spor etkinliklerine katılma düzeyleri, spora katılmalarını olumsuz olarak etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır (135). Araştırmada spora karşı motive olamamak, spor yaptığı zaman sosyalleşme düzeyinin azaldığı hissi, spor yapacak arkadaşların olmaması, spor yaptığı zaman okul hayatında yorgunluk hissi ve spor yapacak vakit bulamamak gibi unsurların spora yönelimi olumsuz olarak etkileyen unsurlar olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları da yaptığımız araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

İmamoğlu (2009) Samsun ilinde tenis sporu yapan 182 sporcu üzerinde bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmada katılımcıların tenis sporunu yapma amaçları incelenmiştir. Oyun oynama, fiziki görünüm beklentisi, stres atmak, eğlenmek, sportif performansını artırmak, rahatlamak, boş zamanları değerlendirmek, sosyal çevre edinmek ve bu çevrede bir statü kazanmak gibi amaçların bireyleri tenis sporuna yönlendiren temel amaçlar olduğu tespit edilmiştir (136). Sunay ve Saracaloğlu (2003) Türk sporcuların spor yapmalarına neden olan faktörler ile yaptıkları spordan beklentilerinin neler olduğunu incelemiştir. Araştırmada sağlık kazanma beklentisi, iyi fiziksel görünüm beklentisi ve milli takıma seçilme beklentisinin bireyleri spor yapmaya yönlendiren beklentiler olduğunu tespit etmiştir (137).

Literatürde yer alan araştırma sonuçları değerlendirildiği zaman, yapılan sporun türüne (serbest zaman sporu, performans sporu) bakılmaksızın bireylerin sağlık kazanmak, iyi fiziksel görünüme sahip olmak, sosyal çevre edinmek gibi beklentilerin bireyleri spora yönlendiren önemli faktörler olduğu görülmektedir. Yaptığımız araştırmanın bulguları ile literatürde yer alan çalışmaların sonuçları

genel olarak benzerlik göstermektedir. Sporun bireylere sağlık kazandırdığı, fiziksel görünümlerine olumlu etki yaptığı ve sosyal çevreyi geliştirdiğı bilinen bir gerçektir. Literatürde yer alan ve yaptığımız çalışmanın bulguları dikkate alındığında; spor yapan bireylerin sporun doğasında bulunan amaçlara sahip olduğu görölmektedir. Bu açıdan bakıldığında, spor yapan bireylerin bilinçli olarak spor yaptıkları söylenebilir.

Yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan katılımcıların en sık tercih ettikleri spor dallarının başında pilates, futbol, koşu-yürüyüş ve voleybolun geldiğı tespit edilmiştir. Katılımcıların imkân sunulursa yapmak istedikleri spor dallarının başında ise sırasıyla yürüyüş, koşu, fitness ve step aerobik sporlarının geldiğı belirlenmiştir.

Amman (2005: 103-108) İstanbul'da yaşamını sürdüren ve lisanslı spor yapan bireylerin spor konusundaki yaklaşımlarını incelemiştir. Yaptığı araştırmada kadınların en çok yüzme, step aerobik, tenis ve yürüyüş sporlarını tercih ettiğini tespit etmiştir. Bu araştırmanın bulguları ile yaptığımız araştırmanın bulguları arasında benzerlik bulunmaktadır (133). Genç (2016) tarafından Sakarya ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden yararlanan bireyler üzerinde yapılan araştırmada, katılımcıların % 5,1'nin bisiklet, % 4'ünün atletizm, % 3,4'ünün tenis, % 4,8'inin futbol, % 6,7'nin voleybol, % 8,6'nın ise diğeri spor dalları ile ilgilendikleri tespit edilmiştir (1). Literatürde yer alan bu araştırma bulgularının bizim çalışma sonuçlarımız ile kısmen paralellik gösterdiği görölmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerine ilişkin olarak, sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerinden orta düzeyde, hizmet yeterliliğı ve rekreatif faktörlerinden ise orta düzeyin üzerinde puan aldıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre, katılımcıların sunulan spor hizmetlerinin sayısını kısmen yetersiz gördükleri, tesis çalışanları ile iletişim kurma konusunda da sorun yaşadıkları söylenebilir. Buna karşılık katılımcıların aldıkları hizmetleri yeterli görme düzeyleri ile yerel yönetimlerin sunduğı rekreatif etkinliklerden memnun olma düzeylerinin daha yüksek olduğu görölmektedir. Elde edilen bu bulgulara göre, yerel yönetimlerin

özellikle sundukları rekreatif imkânların vatandaşların memnuniyetini kazandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği faktörlerinde kadın katılımcıların erkek katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre erkek katılımcılar ile kıyaslandığı zaman, kadın katılımcıların yerel yönetimler tarafından sunulan hizmetlerinden kalite ve sayısal yeterlik anlamında daha fazla memnun oldukları söylenebilir. Genç (2016) tarafından yapılan benzer bir araştırmada Sakarya ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerine yönelik kullanıcı görüşlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler alt boyutlarında kadın ve erkek katılımcıların ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı, buna karşılık rekreatif ve iletişim alt boyutlarında kadın katılımcıların ortalamasının erkek katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir (1). Literatürde yer alan bu araştırma bulgularının bizim çalışma bulgularımız ile paralellik göstermediği görülmektedir. Bunun temelinde araştırmalara katılan bireylerin aldıkları spor hizmetlerinden beklentilerinin farklı olmasının, bunun yanında yerel yönetimlerin sundukları hizmetlerin yeterlik açısından birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir.

Erkek katılımcılar ile kıyaslandığı zaman kadın katılımcıların yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden kalite ve sayısal yeterlik anlamında daha fazla memnun olmalarının temelinde sunulan spor hizmetlerinden tatmin olma düzeylerinin yüksek olmasının yattığı düşünülebilir. Nitekim literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir. Fitness merkezinin hizmet ve servis kalitesi üzerine yapılan bir araştırmada, katılımcıların algıladıkları hizmet kalitesi ile tatmin olma düzeyleri arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir (138).

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler

faktörlerinden aldıkları puanların yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yaş ortalaması yüksek olan katılımcıların genç katılımcılara kıyasla sunulan spor hizmetlerinin kalite ve sayısal yeterlik düzeyinden daha fazla hoşnut oldukları bulunmuştur. Benzer şekilde yaş ortalaması yüksek olan bireylerin spor tercihleri alt boyutuna ilişkin puan ortalamalarının da genç bireylerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasında katılımcıların yaş gruplarına göre aldıkları spor hizmetlerinden beklentilerinin ve beklentilerinin karşılanma düzeylerinin farklılık göstermesinin etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin hizmet yeterliliği, rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerindeki puanlarının eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik puanlarının ise eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların eğitim düzeyleri arttıkça yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinin sayısal yeterlik alt boyutuna ilişkin algılarının azaldığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların sunulan spor hizmetlerini sayısal anlamda yetersiz buldukları söylenebilir.

Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin spora daha fazla önem vermeleri, bu nedenle spor hizmetlerini yeterli görme konusunda daha titiz davranmalarının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan benzer bir araştırmada eğitim düzeyi ile spora verilen önem arasındaki ilişki incelenmiştir (125). Araştırmada eğitim düzeyinin artması ise spora verilen önem arasında doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre spora en fazla önem verenler lisansüstü eğitim mezunları ile üniversite mezunlarıdır. Downward ve Rasciute (2015: 67) tarafından İngiltere’de yapılan benzer bir araştırmada da erkeklerin ve kadınların spor yapmalarına etki eden unsurlar ve spor yapmalarını engelleyen faktörler incelenmiştir. Bu araştırmada da kadın katılımcıların spor yapmalarına etki eden faktörler arasında eğitim düzeyinin önemli bir yeri olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, eğitim düzeyi yüksek olan kadınlar spora daha fazla katılım sağlamaktadır (139).

Genç (2016) tarafından yapılan benzer bir araştırmada Sakarya ilinde bulunan ve yerel yönetimler tarafından spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin eğitim düzeylerine göre spor hizmetleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda katılımcıların eğitim durumlarına göre rekreatif ve iletişim alt boyutlarındaki ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı, Buna karşılık sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler alt boyutlarındaki ortalama puanlarında katılımcıların eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir (1).

Yüzgenç (2010: 83) yaptığı araştırmada yerel yönetimlerin işlettiği spor amaçlı tesislerden yararlanan bireylerin bu tesisler hakkındaki görüşlerini demografik değişkenler açısından incelemiştir. Yaptığı araştırmada, katılımcıların eğitim durumuna göre tesis çalışanları hakkındaki görüşlerinin istatistiksel olarak farklılaştığını tespit etmiştir. Buna karşın aynı araştırmada tesisin çalışma programı, soyunma odaları ile genel özellikleri konusundaki katılımcıların görüşlerinin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir (140). Yerel yönetimlerin işlettiği fitness merkezlerinde spor yapan bireylerin hizmet kalitesi algılarının demografik değişkenlere göre incelendiği bir başka araştırmada, katılımcıların eğitim düzeylerine göre hizmet kalitesi algılarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir (141). Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça hizmet kalitesi konusundaki algılarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yer alan ve fitness merkezinde spor yapan katılımcıların algıladıkları hizmet kalitesi ile eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen benzer bir araştırmada da katılımcıların hizmet kalitesi algılarının eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir (142).

Katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre sunulan hizmetlere yönelik görüşlerinin farklılık göstermesinin temelinde eğitim düzeyine göre spordan beklentilerinin farklılık göstermesinin etkili olduğu düşünülebilir. Nitekim literatürde yer alan araştırma bulguları da eğitim düzeyinin spordan beklentiler üzerinde önemli bir belirleyici olduğu görüşünü desteklemektedir. Literatürde yer alan bir araştırmada, spor tesislerinden yararlanan bireylerin spor tesislerinden

beklentilerinin tamamının eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir (143). Literatürde yer alan bir başka araştırmada katılımcıların spor merkezlerinden beklentileri incelenmiştir (144). Araştırma sonuçlarına göre, eğitim düzeyi yüksek bireylerin eğitim düzeyi düşük bireylere göre daha çok sağlıklı ve zinde kalma beklentisi ile spor merkezlerini kullandıkları belirlenmiştir. Taşdemir (2015: 59)'de yaptığı araştırmada katılımcıların eğitim düzeylerine göre tesislerden beklentilerini karşılaştırmıştır. Yaptığı araştırma sonucunda katılımcıların beklentilerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir (145).

Araştırmada elde edilen bulguların aksine literatürde yer alan bazı araştırmalarda spor merkezi kullanıcılarının memnuniyet düzeylerinin ve spor tesisleri hakkındaki görüşlerinin eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bir araştırmada spor tesislerini ve sağlıklı yaşam tesislerini kullanan bireylerin tesislerin hizmet kalitesi hakkındaki görüşlerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir (146). Diğer bir araştırmada da katılımcıların tesislerin hakkındaki algıları eğitim durumu değişkenine göre incelenmiştir (147). Araştırma sonuçlarına göre tesis personeli dışındaki diğer hizmet kalitesi algılarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akkoyun (2016: 37)'da yaptığı benzer bir araştırmada yerel yönetimlerin işlettiği spor merkezlerinde spor yapan bireylerin hizmet algılarının eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir. (148)

Literatürde yer alan araştırma bulguları incelendiği zaman, bireylerin spor tesislerinin hizmet kalitesi konusundaki görüşlerinin bazı araştırmalarda eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı, bazı araştırmalarda ise eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Eğitim durumuna göre farklılık bulunan çalışmalarda ise eğitim durumu arttıkça hizmet kalitesi konusundaki algıların azaldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların meslek gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık

göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler faktörlerinden aldıkları puanların meslek gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sayısal yeterlik alt boyutunda en düşük memnuniyet düzeyinin memurlara, bunun yanında hizmet yeterliği konusunda da en yüksek puan ortalamasının memur ve diğer meslek gruplarındaki katılımcılara ait olduğu bulunmuştur. Tercihler alt boyutunda ise en yüksek puanların öğrenci, işçi ve diğer meslek gruplarında yer alan katılımcılara ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sakarya ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerinden yararlanan bireyler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, katılımcıların mesleklerine göre sayısal yeterlilik ve iletişim alt boyutlarındaki ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı, buna karşılık hizmet yeterliliği, rekreatif ve tercihler alt boyutlarındaki ortalama puanlarda ise katılımcıların mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir (1). Literatürde yer alan bu araştırma sonucu da spor hizmetlerine ilişkin katılımcı algıları üzerinde eğitim durumunun önemli bir belirleyici olduğu görüşünü desteklemektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların gelir durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği ve tercihler faktörlerinden aldıkları puanların gelir durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, en yüksek sayısal yeterlik ile tercihler algısına orta ve düşük gelir grubundaki katılımcıların, hizmet yeterliği alt boyutunda ise en yüksek puan ortalamasına gelir düzeyi yüksek katılımcıların sahip oldukları tespit edilmiştir. Genç (2016) tarafından Sakarya ilinde yapılan benzer bir çalışmada yerel yönetimlerin spor hizmetlerinden yararlanan katılımcıların gelir durumlarına göre iletişim alt boyutundaki ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı, buna karşılık hizmet yeterliliği, rekreatif ve tercihler alt boyutlarındaki ortalama puanlarda katılımcıların gelir durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (1).

Bilindiği gibi insanların spora katılımlarını olumsuz yönde etkileyen birçok unsur bulunmakta olup, söz konusu unsurlardan birisi de ekonomik unsurlardır. Çünkü ekonomik unsurlar insanların spora ve rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin doğrudan etkilemektedir (149,150). Literatürde spor faaliyetlerine katılan bireylerde çoğunlukla karşılaşılan problemlerin başında maddi problemlerin geldiğine dair araştırma bulguları vardır (141). Ball ve diğerleri (2006: 93)'nin yaptığı araştırmada ekonomik gelir düzeyi düşük olan bireylerin sportif ve fiziksel aktivite faaliyetlerine katılma düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir (151). Kadınların serbest zaman faaliyetlerine katılma konusundaki sorunlarının ele alındığı bir çalışmada, sosyo-kültürel ve demografik değişkenlerin kadınların serbest zaman faaliyetlerine katılma düzeyleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (152). Çocuk sahibi olma durumu ve maddi durumun birlikte ele alındığı bir başka araştırmada ise çocuk sahibi olan kadınların serbest zaman faaliyetlerine katılımını engelleyen faktörlerin başında maddi yetersizlik geldiği tespit edilmiştir (123).

Literatürde yer alan çoğu araştırmada gelir düzeyinin spor tesislerine ve tesislerin hizmetlerine ilişkin algıları etkilediği tespit edilmiştir. Yüzgenç (2010: 85) yaptığı araştırmada yerel yönetimlerin işlettiği spor tesislerini kullanan bireylerin hizmet kalitesine ilişkin algılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda çalışanlar tarafından sunulan hizmet kalitesi konusundaki algıların katılımcıların gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı, diğer hizmet kalitesi algılarının ise gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir (140). Ekinci (2012:73)'de yaptığı araştırmada, katılımcıların yerel yönetimlerin işlettiği spor tesislerine ilişkin görüşlerin katılımcıların gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir (153). Güçlü (2013: 61)'de yaptığı araştırmada yerel yönetimlerin işlettiği spor tesislerini kullanan bireylerde gelir düzeyinin artmasının hizmet kalitesi konusundaki algıyı azalttığını tespit etmiştir (141). Ceyhun (2006: 83) de yaptığı benzer bir çalışmada katılımcıların spor tesislerinden aldıkları hizmete ilişkin görüşlerini incelemiş ve çalışma sonucunda katılımcıların aldıkları hizmetle ilgili görüşlerinin gelir durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir (154). Spor

merkezindeki personele yönelik görüşleri inceleyen bir araştırmada, katılımcıların personele ve tesisin temizlik durumuna ilişkin algılarının gelir durumuna göre istatistiksel olarak farklılaştığı tespit edilmiştir (155). Afthinos ve diğerleri (2005: 245) ise yaptıkları araştırmada, katılımcıların gidecekleri spor tesislerini ve katılacakları programları ekonomik durumlarına göre belirlediklerini tespit etmiştir (156).

Araştırmaya katılan bireylerin sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerindeki puanlarının düzenli spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerinden elde edilen puanlarının düzenli spor yapma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan bireylerin diğer katılımcılara kıyasla sunulan hizmetleri daha yeterli buldukları ve rekreatif imkânlardan daha fazla memnun oldukları tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde düzenli olarak spor yapan katılımcıların spora ilişkin amaç ve beklentilerinin büyük oranda karşılanmasının, buna paralel olarak sunulan spor hizmetlerinden daha fazla memnun olmalarının yattığı düşünülebilir. Bingöl ve Doğan, (2010: 202) tarafından yapılan benzer bir araştırmada da insanların spora katılım sürelerinin artmasına paralel olarak spordaki beklentilerinin de büyük oranda karşılandığı belirtilmiştir (157). Genç (2016) tarafından yapılan araştırmada yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan katılımcıların sayısal yeterlilik ve iletişim alt boyutlarındaki ortalama puanlarının spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, buna karşılık hizmet yeterliliği, rekreatif ve tercihler alt boyutlarında spor yapmayan katılımcıların ortalaması spor yapan katılımcıların ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir (1).

Literatürde yer alan araştırma bulguları da genellikle düzenli spor yapan bireylerin spordan beklentilerinin karşılandığı ve sunulan spor hizmetlerinden memnun olma düzeylerinin arttığı görüşünü desteklemektedir. Yıldız ve diğerleri (2013: 124) yaptıkları araştırmada spor merkezinde spor yapan bireylerin hizmet kalitesi konusundaki görüşlerini merkezdeki spor yapma sürelerine (yıl) göre incelemiştir. Araştırma sonucunda, katılımcıların spor merkezini kullanma

sürelerine göre algıladıkları hizmet kalitesinin anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir (142).

Araştırmada elde edilen bulguların aksine, literatürde yer alan bazı araştırma bulguları spor tesisleri hakkındaki kullanıcı görüşlerinin düzenli spor yapma değişkenine göre farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır. Akkoyun (2016) yaptığı araştırmada, yerel yönetimlerin işlettiği spor merkezlerini kullanan bireylerin kullandıkları tesisler ve tesislerde sunulan hizmetlere ilişkin algılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, düzenli olarak spor yapma durumuna göre katılımcıların algılarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların spor yapmayı tercih ettikleri zaman dilimine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık, sayısal yeterlilik ve hizmet yeterliliği faktörlerinden aldıkları puanların spor yapmayı tercih ettikleri zaman dilimine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, akşam spor yapan katılımcıların sunulan spor hizmetlerinin sayısal yeterliğinden, sabah spor yapan katılımcıların ise hizmet yeterliğinden daha fazla memnun oldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin sayısal yeterlilik, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık hizmet yeterliliği ve rekreatif faktörlerinden aldıkları puanların haftalık spor yaptıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, diğer katılımcılarla kıyaslandığı zaman haftada 2-3 gün spor yapan katılımcıların daha yüksek hizmet yeterliği algısına sahip oldukları, rekreatif tercihler alt boyutunda ise en yüksek puanlara haftada 4-5 ve 6-7 gün spor yapan katılımcıların sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde haftada 4-5 ile 6-7 gün düzenli spor yapan bireylerin sunulan rekreatif etkinliklerden memnun olmalarının yattığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin sayısal yeterlilik ve rekreatif faktörlerinden aldıkları puanların spor tesislerini haftalık kullandıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, buna karşılık hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların spor tesislerini

haftalık kullandıkları gün sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, en yüksek iletişim ve hizmet yeterlik puanına tesisleri haftada 3 gün kullanan, en yüksek tercihler puanına ise tesisleri her gün kullanan katılımcıların sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde haftanın her günü spor yapan bireylerin sportif tercihlerinin karşılanması, buna paralel olarak haftanın her günü spor hizmetlerine yönelmelerinin yattığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin rekreatif faktöründen aldıkları puanların spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, buna karşılık sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim faktörlerinden aldıkları puanların spor tesislerini yeterli bulma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sayısal yeterlilik, hizmet yeterliliği, tercihler ve iletişim alt boyutlarından elde edilen puanların tesisleri yeterli bulan bireylerin lehine yüksek olduğu tespit edilmiştir. Genç (2016) tarafından yapılan benzer bir araştırmada, yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinden yararlanan bireylerin spor hizmetlerine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda spor tesislerini yeterli bulan ve bulmayan katılımcıların hizmet yeterliliği alt boyutundaki ortalama puanların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, buna karşılık sayısal yeterlilik, rekreatif, tercihler ve iletişim alt boyutlarında spor tesislerini yetersiz bulan katılımcıların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek ortalama puana sahip olduğu tespit edilmiştir (1). Literatürde yer alan bu araştırma sonucunun bizim çalışma bulgularımız ile paralellik göstermediği görülmektedir. Bunun temelinde katılımcıların farklı bölgelerde yaşamaları, bölgelerinde faaliyet gösteren yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinin farklılık göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Sonuç olarak, yerel yönetimlerin halka spor hizmeti sunma gibi bir yasal yükümlülükleri bulunmakla beraber (158), yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetleri insanların spora katılım düzeylerinin arttırılmasında önemli bir yere sahiptir (159). Bunun yanında her yaş grubundan insanın her türlü ortamda spor yapması ve spor yapabileceği tesis bulabilmesi sporun toplumsal açıdan

yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır (160). Bu noktada spora katılımın yerel anlamda arttırılmasında yerel yönetimlerin önemli bir misyonu olduğu söylenebilir.

Elazığ ilinde yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetleri hakkında kullanıcı görüşlerinin ele alındığı bu araştırmada katılımcıların düzenli olarak spor yapma alışkanlıklarının düşük olduğu, düzenli olarak spor yapmama nedenlerinin başında sırasıyla vakit bulamama, spora uygun alan bulunmaması ve herhangi bir sağlık sorunu bulunması nedenlerinin geldiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin genel olarak haftada 2-3 gün düzenli spor yaptığı, bunun yanında yerel yönetimler tarafından sunulan spor tesislerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu sonucun büyük oranda literatürle paralellik gösterdiği tespit edilmiş, yapılan literatür taraması sonucunda kullanıcı görüşlerine göre Türkiye'nin birçok ilinde yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin yerel yönetimler tarafından sunulan spor hizmetlerine ilişkin görüşlerinin sahip olunan demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiş, elde edilen bulgulara göre katılımcıların cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu, meslek grubu, gelir durumu, düzenli spor yapma durumu, spor yapmak için tercih ettikleri zaman dilimi, haftalık spor yaptıkları gün sayısı, spor tesislerini haftalık kullanma süresi ve spor tesislerini yeterli bulma değişkenlerinin tesisler hakkındaki görüşler üzerinde belirleyici olduğu bulunmuştur. Araştırmada elde edilen bu sonuçların literatür ile kısmen paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ve ilgili literatür ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Yerel yönetimlerin halka yönelik spor hizmetlerinde görülen eksikliklerin daha iyi anlaşılması, bunun yanında spor hizmetlerinin sunumunda karşılaşılan sorunların en aza indirilmesi için konu ile ilgili olarak daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılabilir.
2. Yerel yönetimlerin bulundukları bölgelerde halka daha iyi spor hizmeti sunabilmeleri için spor hizmetlerinin sunumunda halkın görüşlerini almaları önemli bir konudur. Bu kapsamda sunulan spor hizmetlerinin amacına ulaşabilmesi için hizmet sunumlarının halkın beklentileri

dikkate alınarak planlanması yapılabilir. Bu süreçte özellikle belediyelerin halkla ilişkiler birimleri halkın spor hizmetleri konusundaki görüş, beklenti ve önerilerini dikkate alarak hareket etmeleri faydalı sonuçlar ortaya koyabilir.

3. Spor hizmetlerinin sunumunda mevcut imkânlardan en yüksek verimi sağlayabilmek için spor tesislerinin bölge ihtiyacını ve beklentilerini karşılayacak şekilde planlanabilir. Bunun yanında iklim ve arazi şartları uygun olan bölgelerde açık egzersiz alanları oluşturulabilir. Böylece bölge halkının spor ve egzersize yönelme düzeyi artırılabilir.
4. Halkın spor hizmetlerinden beklentilerinin karşılanmasında spor tesislerinin fiziksel özellikleri ve kullanılan malzemelerin yeterliği önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle halka yönelik spor hizmetlerinin fiziksel yapısı uygun, temiz ve havalandırması olan salonlarda yürütülmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Bunun yanında spor tesislerinden yararlanan bireylerin ilgi ve beklentilerinin büyük oranda karşılanabilmesi için spor tesislerinde çok çeşitli spor ekipmanlarına yer verilebilir.
5. Gerek bu araştırmada gerekse de ülkemizde yapılan benzer araştırmalarda yerel yönetimlerin sundukları spor hizmetlerinde çalışan personelin yetersizliğine yönelik bazı sonuçlara ulaşılmış, bunun yanında spor tesislerinden yararlanan bireyler ile tesis çalışanları arasında bazı iletişim sorunları olduğu belirlenmiştir. Söz konusu olumsuzlukların spor tesislerinden yararlanan bireyler açısından olumsuz sonuçlar doğuracağı göz önünde bulundurularak, spor tesislerinde alanında uzman çalışanların yer alması konusunda bazı önlemler alınabilir.

7. KAYNAKLAR

1. Genç H.İ. Yerel Yönetimlerin Yapmakla Yükümlü Olduğu Egzersiz Ve Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Halkın Bu Alanlardan Beklentilerinin Belirlenmesi (Sakarya ili Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2016.
2. Dever A. Spor Sosyolojisi. İstanbul: Başlık Yayınları, 2010.
3. Küçük V, Koç H. Psiko-sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2004; 131-141.
4. Metin A. Fiziksel Aktivitelerin Desteklenmesinde Yerel Yönetim Organizasyonlarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2007.
5. Zengin E, Öztaş C. Yerel Yönetimler ve Spor. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 2008; 55(1): 49-78.
6. Aytan G. K. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Sporun Etkileri. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2010.
7. Yetim A. A. Sosyoloji ve Spor. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2005.
8. Ramazanoğlu F, Karahüseyinoğlu M.F, ve Demirel E.T, Ramazanoğlu M.O, Altungül O. Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 2005; 153-157.
9. Polat G. 9–12 Yaş Grubu Çocuklarda 12 Haftalık Temel Badminton Eğitimi Antrenmanlarının Motorik Fonksiyonları Ve Reaksiyon Zamanları Üzerine Etkileri, Adana: Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2009.
10. Demir M, Filiz K. Spor Egzersizlerinin İnsan Organizması Üzerindeki Etkileri. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 2004; 5(2): 109-114.
11. Açak M. Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2016.
12. Zorba E. Yaşam boyu spor. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.
13. Hassmen P, Koivula N, Uutela A. Physical Exercise And Psychological Well-Being: A Population Study in Finland. Preventive Medicine, 2000; 17-25.

14. Şahin M, Yetim A, Çelik A. Psikolojik Sağlamlığın Gelişiminde Koruyucu Bir Faktör Olarak Spor ve Fiziksel Aktivite. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 2012; 5(8): 373-380.
15. Ströhle A. Physical Activity, Exercise, Depression And Anxiety Disorders. *Journal of Neural Transmission*, 2009; 116, 777-784.
16. Arslan C, Güllü M, Tural V. Spor Yapan ve Yapmayan İlköğretim Öğrencilerinin Depresyon Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011; 5(2): 120-132.
17. Lampinen P, Heikkinen R L, Ruoppila I. Changes in Intensity of Physical Exercise As Predictors of Depressive Symptoms Among Older Adults: An Eight-Year Follow-Up. *Preventive Medicine*, 2000; 30(5): 371-380.
18. De Moor, M.H. M Beem, A. L, Stubbe J. H, Boomsma, D. I. De Geus, E. J. C. Regular Exercise, Anxiety, Depression And Personality: a Population-Based Study. *Preventive Medicine*, 2006; 42(4): 273-279.
19. Şenyüzlü E. Üniversite Öğrencilerinde Spora Katılımın Saldırgan Davranışlar Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2013.
20. Çoban B, Ünveren A. Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Oğuzhan Zirek (Editör). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2007.
21. Bal E. İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yönetici Ve Öğretmenlerin Rolü. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
22. Duman S, Kuru E. Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Türk Öğrencilerin Kişisel Uyum Düzeylerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2010; 4(1): 18-26.
23. Özalp İ. Yönetim Bilimine Giriş. Editör: Celil Koparal. Yönetim ve Organizasyon, Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları, 2012; 26-51.
24. Sönmez A, Toksoy A. Kurumsal Yönetim İlkelerinin Türkiye'deki Aile İşletmelerine Uygulanabilirliği. *Maliye Finans Yazıları*, 2011; 25(92): 51-90.
25. Akdur R. Sağlık Ocağı Hizmetlerinde İzleme Değerlendirme ve Eğitim Kılavuzu; Ankara: Onur Matbaacılık, 2013.

26. Şahin A. Yönetim kuramları ve motivasyon ilişkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2004; 11(1): 532-547.
27. Ekmekçi R. Spor yönetimine giriş ve temel konular. Editörler: H. Nejat Basım, Metin Argan. Spor Yönetimi, Ankara: Detay Yayıncılık, 2009; 2-32.
28. Ekmekçi R. Spor yönetimi: kavram ve özellikler. Editör: Metin Argan. Spor Yönetimi, Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları, 2013; 2-52.
29. Basım H.N. Spor yönetim fonksiyonları. Editör: Metin Argan. Spor Yönetimi, Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları, 2013; 26-51.
30. Arabacı R, Çankaya C. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Araştırılması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007; 20(1): 1-15.
31. Mengütay S. Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2005.
32. Heper E. Spor Bilimleri İle İlgili Kavramlar Ve Sporun Tarihsel Gelişimi. (Editör: Hayri Ertan) Birinci Baskı, Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 2012.
33. Bois J. E, Sarrazin P G, Brustad R. J, Trouilloud D. O, Cury F. Elementary schoolchildren's perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents' role modelling behaviours and perceptions of their child's competence. Psychology of Sport and Exercise, 2005; 6: 381-397.
34. Bailey R. Physical Education and Sport in Schools: A Review of Benefits and Outcomes. Journal of School Health, 2006; 76(8): 397-401.
35. Yıldırım S. Lisanslı Olarak Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
36. Öztürk F, Efe M, Koparan Ş. 14-16 Yaş Grubu Kızlarda Hentbol Çalışmalarının Sosyal Yetkinlik Beklentisi ve Atılganlık Üzerine Etkisi. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 2007; 18 (4): 147-155.
37. İlhan L. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Beden Eğitimi Ve Sporun Sosyalleşme Düzeylerine Etkisi, Kastamonu: Eğitim Dergisi, 2008; 16(1): 315-324.

38. Daniels E, Leaper C. A Longitudinal Investigation of Sport Participation, Peer Acceptance, and Self-esteem among Adolescent Girls and Boys. *Sex Roles*, 2006; 55: 875-880.
39. Dwyer J.J.M, Allison K. R, Golderberg E. R, Fein A. J, Yoshida K. K, Boutilier M. A. Adolescent girls' perceived barriers to participation in physical activity. *Adolescence*, 2006; 41(161): 75-89.
40. Hekim M. Çocuklarda Beden Eğitimi, Spor Ve Oyun Etkinliklerine Katılımın Kemik Gelişimi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016; 5(2): 66-71.
41. Hekim M. Çocukluk Çağı Obezitesinin Önlenmesinde Fiziksel Aktivite ve Sporun Önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2015; 8(37): 1090-1094.
42. Eime R. M, Young, J. A, Harvey J. T, Charity m. J, Payne W. R. A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 2013; 10(98): 1-21.
43. Aksoydan E, Çakır N. Adölesanların Beslenme Alışkanlıkları, Fiziksel Aktivite Düzeyleri Ve Vücut Kitle İndekslerinin Değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 2011; 53; 264-270.
44. Saygın Ö, Polat Y, Karacabey K. Çocuklarda Hareket Eğitiminin Fiziksel Uygunluk Özelliklerine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2005; 19(3); 205-212.
45. Dishman R. K, Hales D. P, Pfeiffer K. A, Felton G. A, Saunders R, Ward D. S, Dowda M, Pate R. R. Physical Self-Concept And Self-Esteem Mediate Cross-Sectional Relations of Physical Activity And Sport Participation With Depression Symptoms Among Adolescent Girls. *Health Psychology*, 2006; 25(3): 396-407.
46. Hekim M, Tokgöz M, Reyhan S, Yıldırım Y. Spor Yapan ve Yapmayan 12-14 Yaş Grubu kız Çocuklarının Bazı Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası Hakemli Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 2012; 2(3); 31-38.
47. Heidemann M, Mølgaard C, Husby S, Schou A.J, Klakk H, Møller N.C, Holst R, Wedderkopp N, The Intensity of Physical Activity Influences Bone Mineral Accrual in Childhood: The Childhood Health, Activity And Motor

Performance School (the CHAMPS) Study. Denmark, BMC Pediatrics, 2013; 13(32): 1-9.

48. Meyer U, Ernst D, Zahner L, Schindler C, Puder J.J, Kraenzlin M, Rizzoli, R, Kriemler S. 3-Year Follow-Up Results Of Bone Mineral Content And Density After A School-Based Physical Activity Randomized Intervention Trial. Bone, 2013; 55, 16-22.
49. Janz K.F, Gilmore J.M, Burns T.L, Levy S.M, Torner J.C, Willing M.C, Marshall T.A. Physical Activity Augments Bone Mineral Accrual in Young Children: The Iowa Bone Development Study. The Journal of Pediatrics. June, 2006; 793-799.
50. Michalopoulou M, Kambas A, Leontsini D, Chatzinikolaou A, Draganidis, D, Avloniti A, Tsoukas D, Michopoulou E, Lyritis G.P, Papaioannou N, Touris S, Fatouros I.G. Physical Activity Is Associated With Bone Geometry Of Premenarcheal Girls In A Dose-Dependent Manner. Metabolism Clinical And Experimental, 2013; 62, 1811-1818.
51. Ameri E.A, Dehkhoda M.R, Hemayattalab R. Bone Mineral Density Changes After Physical Training And Calcium Intake In Students With Attention Deficit And Hyper Activity Disorders. Research in Developmental Disabilities, 2012; 33, 594-599.
52. Ağaoğlu S.A, Taşmektepligil Y, Aksoy Y, Hazar F. Yaz Spor Okullarına Katılan Gençlerin Yaş Gruplarına Göre Fiziksel ve Teknik Gelişimlerinin Analizi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2008; 6(3): 159-166.
53. Deli E, Bakle I. Zachopoulou E. Implementing Intervention Movement Programs for Kindergarten Children. Journal of Early Childhood Research, 2006; 4(1): 5-18.
54. Wrotniak B. H, Epstein L. H, Dorn J. M, Jones K. E, Kondilis V. A. The relationship between motor proficiency and physical activity in children. Pediatrics, 2006; 118(6): 1758-1765.
55. Selçuk T. Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Spor Faaliyetlerine Katılımı Ve Sorunları (Mersin İli Örneği), Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
56. Donaldson S. J, Ronan K. R. The effects of sports participation on young adolescents' emotional well-being. Adolescence, 2006; 41(162): 369-389.
57. Sabiston C. M, Jewett R, Ashdown-Franks G, Belanger M, Brunet J, O'Loughlin E, O'Loughlin J. Number of Years of Team and Individual

Sport Participation During Adolescence and Depressive Symptoms in Early Adulthood. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 2016; 38(1): 105-110.

58. Babiss L. A, Gangwisch J. E. Sports participation as a protective factor against depression and suicidal ideation in adolescents as mediated by self-esteem and social support. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 2009; 30(5): 376-384.
59. Speyer E, Herbinet A, Vuillemin A, Briançon S, Chastagner P. Effect of adapted physical activity sessions in the hospital on health-related quality of life for children with cancer: a cross-over randomized trial. *Pediatr Blood Cancer*, 2010; 55, 1160-1166.
60. Tanır M. K, Kuşuoğlu S. Olgu sunumu: akut lenfoblastik lösemi (ALL)' li çocuğun evde egzersiz programının sürdürülmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2012; 11(1): 51-61.
61. Şanlıer N. Gençlerde Biyokimyasal Bulgular, Antropometrik Ölçümler, Vücut Bileşimi, Beslenme ve Fiziksel Aktivite Durumlarının Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2012; 25(3): 47-73.
62. Sritara C, Thakkestian A, Ongphiphadhanakul B, Pornsuriyasak P, Warodomwichit D, Akrawichien T, Vathesatogit P, Sritara P. Work- and Travel-related Physical Activity and Alcohol Consumption: Relationship With Bone Mineral Density and Calcaneal Quantitative Ultrasonometry. *Journal of Clinical Densitometry: Assessment & Management of Musculoskeletal Health*, 2015; 18 (1): 37-43.
63. Soyuer F, Ünalın D, Elmalı F. Normal Ağırlıklı ve Obez Üniversite Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2010; 7(2): 862-872.
64. Kırıcı G, Gültekin O, Vatansever Ş. Tenisçilerin, Atletlerin ve Sedanterlerin Somatotip ve Vücut Yağ Yüzdelerinin Karşılaştırılması. *Raket Sporları Sempozyumu*. 31 Ekim – 01 Kasım, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 2013.
65. Gökhan İl, Kürkçü R, Devecioğlu S, Aysan H.A. Yüzme Egzersizinin Solunum Fonksiyonları, Kan Basıncı ve Vücut Kompozisyonu Üzerine Etkisi. *Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi*, 2011; 2(1): 35-41.
66. Çolakoğlu F. F, Karacan S. Genç Bayanlar İle Orta Yaş Bayanlarda Aerobik Egzersizin Bazı Fizyolojik Parametrelere Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2006; 14(1): 277-284.

67. Hill A. M, Buckley Jonathan D, Murphy Karen J, Howe P.R.C. Combining Fish- Oil Supplement swith Regular Aerobic Exercise Improves Body Composition and Cardiovascular Disease Risk Factors. *Am J ClinNutr*, 2007; 85, 1267-1274.
68. Kelley G. A, Kelley K.S. Effects of Aerobic Exercise on C-reactive Protein, Body Composition, And Maximum Oxygen Consumption in Adults: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Metabolism Clinical and Experimental*, 2006; 55, 1500-1507.
69. Tsai J.C, Yang H.Y, Wang W.H, Hsieh M.H, Chen P.T, Kao C.C, Kao P.G, Wang C.H, Chan P. The Beneficial Effect of Regular Endurance Exercise Training on Blood Pressure and Quality of Life in Patients with Hypertension. *Clinical and Experimental Hypertension*, 2004; 26(3): 255-265.
70. Weeks B. K, Purvis M, Beck B. R. Physical activity estimated by the bone-specific physical activity questionnaire is also associated with cardiovascular risk. *European Journal of Sport Science*, 2006; 1-8.
71. Armstrong S, Oomen-Early J. Social Connectedness, Self-Esteem, And Depression Symptomatology Among Collegiate Athletes Versus Nonathletes. *Journal of American College Health*, 2009; 57(5): 521-526.
72. Dunn A. L, Trivedi M. H, Kampert J. B, Clark C. G, Chambliss H. O. Exercise Treatment For Depression: Efficacy And Dose Response. *American Journal of Preventive Medicine*, 2005; 28(1): 1-8.
73. Hekim M, Hekim T. Yaşlı Bireylerde Fiziksel Aktiviteye Katılımın Fiziksel Uygunluk Unsurları İle Vücut Bileşenleri Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. VIII. Ulusal Yaşlılık Kongresi Bildiri Kitabı, Denizli: 16-18 Nisan 2015, Pamukkale Üniversitesi, 2015; 417-421.
74. Jessup J. V, Horne C, Vishen R. K, Wheeler D. Effects of exercise on bone density, balance, and self-efficacy in older women. *Biological Research for nursing*, 2003; 4(3): 171-180.
75. Rhodes E.C, Martin A.D, Taunton J.E, Donneley M, Warren J, Elliot J. Effects of One Year of Resistance Training on The Relation Between Muscular Strength And Bone Density in Elderly Women. *British Journal of Sports Medicine*, 2000; 34, 18-22.
76. Muir J. M, Ye C, Bhandari M, Adachi J. D, Thabane L. The effect of regular physical activity on bone mineral density in post-menopausal women aged 75 and over: a retrospective analysis from the Canadian

- multicentre osteoporosis study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, 2013; 14(253): 1-9.
77. Michaëlsson K, Olofsson H, Jensevik K, Larsson S, Mallmin H Berglund L, Vessby B, Melhus H. Leisure physical activity and the risk of fracture in men. *PLoS Med*, 2007; 4(6): 1094-1100.
78. De Jong N, Paw M. C. A, De Groot L. C, Hiddink G. J, Van Staveren W. A. Dietary supplements and physical exercise affecting bone and body composition in frail elderly persons. *American journal of public health*, 2007; 90(6): 947-954.
79. Englund U, Littbrand H, Sundell A, Pettersson U, Bucht G. A 1-year combined weight-bearing training program is beneficial for bone mineral density and neuromuscular function in older women. *Osteoporosis International*, 2005; 16(9): 1117-1123.
80. Rubenstein L. Z, Josephson K. R, Trueblood P. R, Loy S, Harker J. O, Pietruszka F. M, Robbins A. S. Effects of a Group Exercise Program on Strength, Mobility, And Falls Among Fall-Prone Elderly Men. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 2000; 55(6): 317-321
81. Koçak F. Ü, Özkan F. Yaşlılarda Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Yaşam Kalitesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 2010; 2(1): 46-54.
82. Eraslan M, Hekim M. Yaşlı Bireylerde Fiziksel Aktiviteye Katılımın Psikolojik ve Fonksiyonel Özellikler Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. VIII. Ulusal Yaşlılık Kongresi Bildiri Kitabı, Denizli: 16-18 Nisan 2015, Pamukkale Üniversitesi, 2015; 454-459.
83. Şimşek D, Katırcı H, Akyıldız M. Açık Alan Egzersiz Parkları Ve Kullanıcılarına İlişkin Bir Araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011; 9(2): 41-48.
84. Bell S. Design for Outdoor Recreation. USA: Taylor & Francis, 2008
85. Lundberg N. R, S. Taniguchi B. P. McCormick. and C Tibbs. Identity Negotiating: Redefining Stigmatized Identities Through Adaptive Sports And Recreation Participation Among Individuals With A Disability. *Journal of Leisure Research*, 2011; 43.2: 205-225.
86. White H.R. and T.D. Bustam. Using Leisure Constraints Research O Inform Outdoor Recreation Research And Natural Resource Management Decision. 1. Edition. USA: The George Wright Society, 2010.

87. Bell S, Tyrvaenen L, Sievanen L, Pröbstl U, Simpson M. Outdoor Recreation and Nature Tourism: A European Perspective. *Living Rev. Landscape Res*, 2007; 1(2): 1-46.
88. Karaküçük S. *Rekreasyon*. 6. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2008.
89. Pepe K, Kazan-Kırçık Ş. Burdur İli Belediye Sınırları İçindeki Çocuk Oyun Alanları ve Parklarının Donanım Çeşitliliğinin Araştırılması. I. Burdur Sempozyumu Bildiri Kitabı, 16-19 Kasım 2005; 1442-1446.
90. Türkan E. E. Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009.
91. İçöz O, E Günlü, B.S Yılmaz, G Aktaş, O.N Özdoğan, Z Öter, D Yılmaz. ve N Şahin, Genel Turizm: Turizmde Temel Kavramlar Ve İlkeler. 1.Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.
92. Bektaş Y. İlköğretim Çağı Çocuklar ve Çocuk oyun Alanları, Ankara: A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Semineri, 2003.
93. Ulutaş İ, Şimşek I. Ebeveynlerin Çocuk Oyun Alanlarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *TSA*, 2014; 18(3): 413-424.
94. Tandoğan O. Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir Kentsel Mekan: Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalar. *Megaron*, 2014; 9(1): 19-33.
95. Cihangiroğlu C. Çocuk Oyun Alanlarındaki Oyun Aletlerinde Uyulması Gereken Kriterler Üzerine Bir Araştırma, Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 1994.
96. Boz C. Yerel Yönetimlerin Spor Tesislerinde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2007.
97. Çukurçayır M. A. Yerel Yönetimler Kuram Kurum ve Yaklaşımlar. 2. Baskı, Konya: Çizgi Kitabevi, 2013.
98. Sinopluoğlu M. B. Yerel Yönetimlerin Sporun Kitlelere Yayılmasına Etkisi (Eskişehir İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2011.
99. Yaman N. Belediyelerde Görevli Spor Uzmanlarının Mesleki Doyum Düzeylerinin Araştırılması (Ankara İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

100. İnci H. Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Spora Katkıları ve Spor Politikalarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011.
101. Karakuş S, Küçük V. 21. Yüzyıla Girerken Beden Eğitimi ve Sporun Önemi, Tesislerin Yapımı, Kullanımı ve Organizasyonları İçin Bazı Öneriler. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1991; 1, 271-277.
102. Gök Y, Sunay H. Türkiye ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2010; 8(1): 7-16.
103. Arslan E, Ünlü H, Çelebi M. Yerel yönetimlerin spora bakış açıları ile spor programlarının sürdürülebilirliğinin incelenmesi (Balçova belediyesi örneği), İzmir: I. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi, 2011.
104. Şengül R. Yerel Yönetimler. Kocaeli: Umuttepe Yayınları. 2010.
105. Ateş Y. Mahalli İdarelerin Sporla İlgili İşlevleri Ve Spor Kulüplerine Yardımları. Dış Denetim, 2011; 254-262.
106. Tamer M. Yerel Yönetimlerde İnsan Kaynakları, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
107. Ökmen M, Parlak B. Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler İlkeler Yaklaşımlar ve Mevzuat. İkinci Baskı. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları. 2010.
108. Erdem İ. Yerel Siyaset ve Belediyecilik. Birinci Baskı. İstanbul: İlke Yayıncılık, 2011.
109. Erbay Y, Akgün H. Modernleşmeden Küreselleşmeye Türkiye’de Yerel Yönetimler Tarihi ve Bugünü, İstanbul: Kazancı Kitap, 2013.
110. Belediye Kanunu, Resmi Gazete, Kanun No: 5393, Kabul Tarihi: 03.07.2005, Resmi Gazete Sayı: 25874, Yayımlandığı Resmi Gazete tarihi: 13.07.2005.
111. <http://ozkulu.com/yerel-yonetimler-ve-spor-1/> Erişim tarihi: 11.11.2016.
112. Doğu G, Kardaş N.T, Atalı L. Büyükşehir Belediyesi Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2013; 25, 97-111.
113. Karakaş S. Elazığ Geleneksel Konut Kültürü. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. 2008.

114. Atasoy A, Çitçi M.D. Elazığ Şehrinin Nüfus Özellikleri ve Çevrenin Toplum Sağlığı Üzerindeki Etkisi. International Periodical For the Languages, Literature, 2009; 4(3): 197-226.
115. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2011). Elazığ İl Çevre Durum Raporu. Elazığ: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Elazığ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
116. Gök-Nayir T. Elazığ Bölgesindeki Geleneksel Yapıların Deprem Performanslarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2016.
117. Torun C. Elazığ İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
118. Türkiye İstatistik Kurumu. Seçilmiş Göstergelerle Elazığ, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, 2014.
119. <https://www.elazig.bel.tr/yayinlar.php?id=3> Erişim tarihi: 03.10.2016.
120. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Elazığ. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, 2011.
121. Can A. SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi. 2. Baskı, Ankara: Pegem Akademi, 2014.
122. Gündüz D. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Kadın Öğretmenlerin Spora Katılımı ve Sosyo Kültürel Problemler (Sarıyer Örneği), İstanbul: Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.
123. Brown P. R, Brown W. J, Miller Y. D, Hansen V. Perceived Constraints And Social Support For Active Leisure Among Mothers With Young Children. Leisure Sciences, 2001; 23(3): 131-144.
124. Sit C. H, Kerr J. H, Wong I. T. Motives For And Barriers To Physical Activity Participation in Middle-Aged Chinese women. Psychology of Sport And Exercise, 2008; 9(3): 266-283.
125. Karataş Ö, Yücel A. S, Karademir T, Karakaya Y. E. Malatya'da Sporun Yaygınlaştırılması Açısından Spor Tesislerinin Yeterlilik Düzeyinin İncelenmesi. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 2011; 22(4): 154-163.
126. Tez Ö, Doğan Ö, Yavaş Ö, Erkaya E, Tavazar H, Güzel P. Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Hizmetleri (İzmir İli Örneği).

International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue, 2014; 1, 511-524.

127. Yalçinkaya A. Halkın Belediyelerden Spor Hizmetlerine İlişkin Beklentileri ve Memnuniyetleri Üzerine Bir Araştırma (Kırşehir Belediyesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2013.
128. Yerlisu-Lapa T, Varol R, Tuncel F, Ağyar E, Certel Z. Belediye'ye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi: Bornova Örneği. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 12-15 Nisan 2012, Kemer, Antalya, 2012.
129. Ağılönü A, Mengütay S. Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2009; 6(2): 160-176.
130. Yıldız S. M. An importance-performance analysis of fitness centre service quality: Empirical results from fitness centres in Turkey. African Journal of Business Management, 2011; 5(16): 7031.
131. Alexandris K, Zahariadis P, Tsorbatzoudis C, Grouios G. An empirical investigation of the relationships among service quality, customer satisfaction and psychological commitment in a health club context. European Sport Management Quarterly, 2004; 4(1): 36-52.
132. De Barros C, Gonçalves L. Investigating individual satisfaction in health and fitness training centres. Int. J. Sport Management and Marketing, 2009; 5(4): 384-395.
133. Amman M. T. Kadın ve Spor. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2005.
134. Külekçi-Tatlı C, Gündoğdu M. Yerel Yönetimlerin Yaptırdığı Spor Parklarıyla İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Mersin Örneği). Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2014; 1(1): 42-52.
135. Robbins L. B, Pender N. J, Kazanis A. S. Barriers to physical activity perceived by adolescent girls. Journal of Midwifery & Women's Health, 2003; 48(3): 206-212.
136. İmamoğlu R. Samsun İli'nde Tenis Sporu İle Uğraşanların Bu Sporu Seçme Sebeplerinin Araştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2009.
137. Sunay H, Saracaloğlu A. S. Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelten Unsurlar. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2003; 1(1): 43-48.

138. Avourdiadoyu S, Theodorakis N.D. The development of loyalty among novice and experienced customers of sport and fitness centres. *Sport Management Review*, 2014; 17, 419-431.
139. Downward P, Rasciute S. Exploring The Covariates of Sport Participation For Health: an Analysis of Males And Females in England. *Journal of Sports Sciences*, 2015; 33(1): 67-76.
140. Yüzgenç A. A. Yerel Yönetimlerin Sunduğu Spor Hizmetlerinde Hizmet Kalitesi (Ankara İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.
141. Güçlü N. Yerel Yönetimlere Ait Fitness Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi (Ankara İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
142. Yıldız Y, Onağ A.O, Onağ Z. Spor ve Rekreasyon Hizmetlerinde Algılanan Hizmet Kalitesinin İncelenmesi: Fitness Merkezi Örneği. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2013; 2(3): 114-130.
143. Akça N.Ş. Özel Spor Merkezlerine Üye Olan Bireylerin Spora Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2012.
144. Yıldız S.M, Tüfekçi Ö. Fitness Merkezi Müşterilerinin Hizmet Kalitesine Yönelik Beklenti ve Algılarının Değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2010; 13(24): 1-11.
145. Taşdemir B. Fitness Merkezlerinde Üye Beklentileri Üzerine Bir Araştırma, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
146. Öztürk H. Sağlıklı Yaşam ve Spor Merkezi Müşterilerinin Tatmin Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlerle İlişkisinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.
147. Yiğit Ş. Spor Merkezlerine Katılan Bireylerin Hizmet Kalitesine Yönelik Beklenti ve Algılarının Araştırılması (Gaziantep İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.
148. Akkoyun İ. Yerel Yönetimlere Ait Fitness Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi (Elazığ İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2015.

149. Biddle S. J, Whitehead S. H, O Donovan T. M, Nevill M. E. Correlates of participation in physical activity for adolescent girls: a systematic review of recent literature. *Journal of Physical Activity & Health*, 2005; 2(4): 423.
150. Shores K. A, Scott D, Floyd M. F. Constraints to outdoor recreation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Leisure Sciences*, 2007; 29(3): 227-246.
151. Ball K, Salmon J, Giles-Corti B, Crawford D. How Can Socio-Economic Differences in Physical Activity Among Women be Explained? A Qualitative Study. *Women & health*, 2006; 43(1): 93-113.
152. Arab-Moghaddam N, Henderson K. A, Sheikholeslami R. Women's Leisure And Constraints To Participation: Iranian perspectives. *Journal of Leisure Research*, 2007; 39(1): 109-126.
153. Ekinici H. Halkın Sporla İlgili Belediyelerden Beklentileri: Gaziantep’te Bir Uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2012; 1(3): 53-77.
154. Ceyhun S. Spor İşletmelerinde Hizmet Kalitesi. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2006.
155. Katırcı H, Oyman M. Spor merkezlerinde tüketici tatmini ve sadakat. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011; 5(2): 90-100.
156. Afthinos Y, Theodorakis N. D, & Nassis P. Customers' expectations of service in Greek fitness centers: Gender, age, type of sport center, and motivation differences. *Managing Service Quality: An International Journal*, 2005; 15(3): 245-258.
157. Bingöl A, Doğan A. A. Spor merkezlerine devam eden bireylerin spordan ve spor merkezlerinden beklentilerinin karşılanma düzeyi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 2010; 12(3): 199-203.
158. Doğu G, Kesin Ü, Sivrikaya Ö. Belediyelerin sporla ilgili işlevleri: Düzce Belediyesi örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 2002; 11(2): 89-106.
159. Tel M, Köksalan B. Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi (Doğu Anadolu örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008; 18(1): 261-278.
160. Naçar E. Elâzığ İl Merkezindeki Spor Tesislerinin İşleyişindeki Verimliliğin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1997.

8. EKLER

Ek-1 Etik Kurulu Kararı

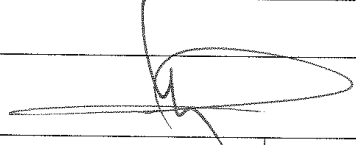
T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACININ ADI SOYADI
01.03.2016	05	20	Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL

KARAR

“Yerel Yönetimlerde Bulunması Gereken Egzersiz ve Çocuk Oyun Alanları ile Halkın Bu Alanlardan Beklentileri. (Elazığ İli Örneği)” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN (Başkan)			
Prof. Dr. Engin ŞAHNA (Üye)	Bulunmadı	Prof. Dr. Neriman ÇOLAKOĞLU (Üye)	İmza
Prof. Dr. Süleyman Serdar KOCA (Üye)	İmza	Prof. Dr. Demet ÇİÇEK (Üye)	Bulunmadı
Prof. Dr. Sefa KAZANÇ (Üye)	İmza	Prof. Dr. Ertan EVİN (Üye)	Bulunmadı
Doç. Dr. Erdal TAŞKIN (Üye)	İmza	Doç. Dr. Fatih FIRDOLAŞ (Üye)	İmza
Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL (Üye)	İmza	Doç. Dr. Alper Osman ÖĞRENMİŞ (Üye)	İmza
Doç. Dr. Murat SUNKAR (Üye)	İmza	Doç. Dr. Yüksel SAVUCU (Üye)	İmza
Doç. Dr. Funda GÜLCÜ BULMUŞ (Üye)	İmza	Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALİSDEMİR (Üye)	İmza

Ek 2. Anket Formu

Sayın Katılımcı;

Bu çalışma, yerel yönetimlerin spor hizmetlerine ilişkin düşüncelerinizi belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Anket sorularını içtenlikle ve eksiksiz cevaplamınıza bağlıdır. Göstereceğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz? ☐ Erkek ☐ Kadın
2. Yaşınız? ☐ 15-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐ 45-54 ☐ 55 +
3. En son bitirdiğiniz okul? ☐ Hiç ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü
4. Mesleğiniz? ☐ Öğrenci ☐ Serbest Meslek ☐ Emekli ☐ İşçi ☐ Öğretmen ☐ Memur ☐ İşsiz ☐ Diğer.....
5. Aylık ortalama geliriniz nedir?
☐ 1350 TL'den az ☐ 1351- 1.850 TL Arası ☐ 1.851-2.500 TL Arası ☐ 2.501- TL Üzeri
6. Düzenli olarak spor yapıyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bazen
7. Günün hangi saatlerinde spor yapmayı tercih edersiniz?
☐ Sabah ☐ öğle ☐ Akşam ☐ Gece
8. Haftada kaç gün spor yaptığınızı belirtiniz? ☐ 0-1 ☐ 2-3 ☐ 4-5 ☐ 6-7
9. Cevabınız hayır ise yapmama sebebiniz nedir? Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.
☐ Boş vaktim yok
☐ Sağlık sorunlarım var
☐ İlgi duymuyorum
☐ Ekonomik sebepler
☐ Spor yapmaya elverişli alan yok, spor salonlarına uzak
☐ Diğer.....
10. Ailenizde sizden başka spor yapan var mı? Birden çok seçenek belirte bilirsiniz.
☐ Babam ☐ Annem ☐ Eşim ☐ Kardeşim ☐ Çocuklarım ☐ Yok
11. Aktif olarak katılmak için tercih ettiğiniz spor branşı nedir?
12. Bu tesisi kullanma sıklığınız haftada kaç gündür?
☐ Hiç ☐ 1 gün ☐ 2 gün ☐ 3 gün ☐ 4 gün ☐ her gün
13. İlinizdeki spor tesislerini yeterli buluyor musunuz?
☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

14. Cevabınız Hayır nedenini belirtiniz (birden fazla seçenek işaretleye bilirsiniz)

- ☐ Kapasitesi yeterli değil
- ☐ Soyunma odaları hizmete açık değil
- ☐ Duşlar hizmete açık değil
- ☐ Bütün kitleye hitap etmiyor
- ☐ Aydınlatma sistemi yeterli değil
- ☐ İstenilen saatlerde açık bulunmuyor
- ☐ Bakım ve temizli yeterli değil
- ☐ Antrenör yok veya yeterli değil

15. Tesislerde spor & egzersiz aletleri olarak Ne yaparsınız? Birden çok seçenek belirte bilirsiniz. () Fitness () Koşu () Yürüyüş () Step aerobik () Tekvando ()Diğer.....

16.Spor Yapma Amacınız? Birden çok seçenek belirte bilirsiniz.

- ☐ Sağlığımı koruma isteği
- ☐ Boş zamanlarımı değerlendirme
- ☐ Spor ve egzersizi seviyorum
- ☐ Yeni arkadaşlar edinmek
- ☐ Milli sporcu (elit) olmak
- ☐ fiziksel uygunluğumu yakalamak (formda olmak)
- ☐ Diğer.....

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.Günümüzde, kent insanının, doğal hareket ihtiyacının karşılanması bir problem haline gelmiştir.					
2.Belediyeler, halkın boş zamanlarını spor hizmetleri sunarak değerlendirme Konusunda sorumludurlar					
3.Belediyenin size spor hizmeti getirmesi, o belediyenin saygınlığını artırır					
4.Belediye–Halk arasındaki ilişkinin geliştirilmesinde, “spor hizmetleri” önemlidir					
5.Belediyelerin yaptırmış olduğu spor tesislerinin veya rekreasyon (serbest zaman) alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir					

6.Belediyeler spor hizmetleri sunarken, halkın ihtiyaç, beklenti ve taleplerini göz önünde bulundurmalıdır					
7.Spor konusundaki ihtiyaç ve beklentilerimizi belediye yetkililerine rahatlıkla iletebiliyoruz					
8.Belediyenin yapmış olduğu sportif hizmetlerden zamanında haberdar olabiliyoruz					
9.Belediye belli bir ücret karşılığı spor hizmeti sunması durumunda, bu Hizmetlerden yararlanmak istiyorum					
10.Belediyelerin görevleri arasında "oyun ve spor alanları yapmak, yaptırmak, bulunmaktadır					
11.Belediyelerin görevleri arasında "oyun ve spor alanları işletmek, işlettirmek, bulunmaktadır					
12.Belediyenin semtlerde yaptırmış olduğu spor tesislerinden yeterince faydalanabiliyorum					
13.Belediyeler, spor hizmetlerini siyasi tercihlere veya politik kaygılara göre semtlere götürüyor					
14.İlinizde spor tesislerinin yapımında, imkânlarım dâhilinde aynı ve/veya nakdi (para yardımı) yardımda bulunurdum					
15.Sizce, mahallelere spor hizmetlerini (çocuk oyun alanları, semt sahaları, rekreasyon alanları, yürüyüş parkurları), belediyeler getirmelidir					
16.Sizce, mahallelere spor hizmetlerini (çocuk oyun alanları, semt sahaları, rekreasyon alanları, yürüyüş parkurları), merkezi yönetim getirmelidir					
17.Bölgemizde yer alan sportif tesisler ihtiyaçları karşılayacak sayıdadır.					
18.Bölgemizde yer alan sportif tesisler ihtiyaçları karşılayacak yeterliliktedir.					
19.Belediye, spor hizmetlerine ilişkin (yasalarda yer alan) görevlerini yerine getirmektedir.					
20.Belediye spor tesislerinde, gerektiğinde yöneticilere kolaylıkla ulaşabilmektedir.					
21.İlde, her bölgeden insanın kolaylıkla ulaşabileceği sayıda içinde spor aletlerinin bulunduğu spor alanları vardır.					
22.Belediye spor tesislerinde, sporcu sağlığı için gerekli önlemler almıştır.					
23.Belediye spor tesislerinde, yeterli düzeyde uzman personel vardır.					
24.Belediyelerin spor hizmetlerindeki başarısı, (oyun alanı, rekreasyon alanları ve spor tesisleri yaptırması), siyasi tercihim etkiler					

9. ÖZGEŞMİŞ

Yunus GENÇ 1 Haziran 1982 tarihinde Bingöl'ün Solhan ilçesinde doğdu. İlköğretimini Solhan'da orta ve lise eğitimini Elazığ'da tamamladı. 2004 – 2008 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünden mezun oldu. 2008 yılında Kars'ın Akyaka ilçesinde kısa dönem olarak askerliğini yaptı. 2010 yılından itibaren Emniyet Genel Müdürlük kadrosunda Trafik polis memuru olarak görev yapmakta. Evli 1 ve bir çocuk babasıdır.

